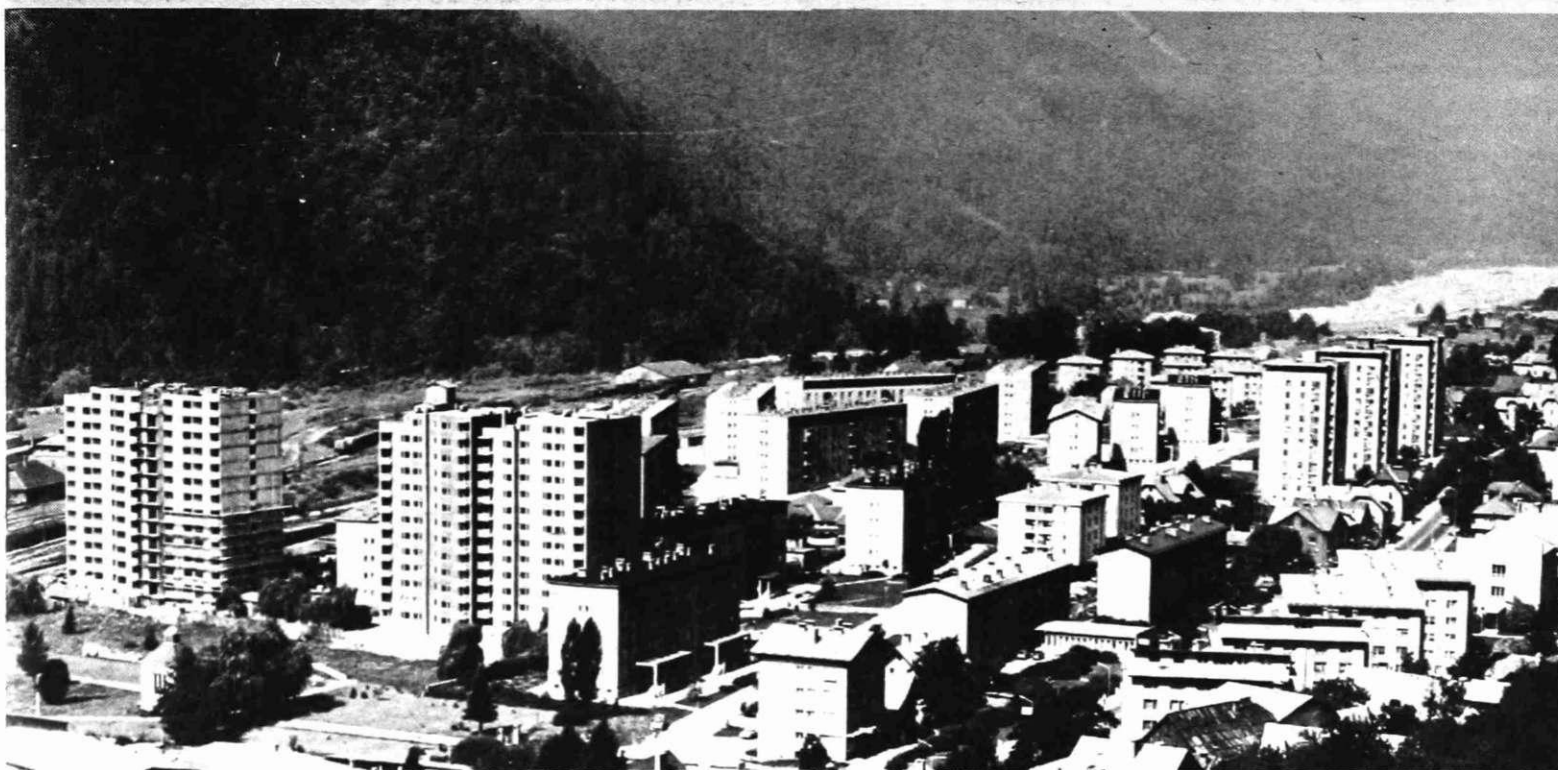

**Vsem delovnim
ljudem
in občanom
čestitamo
ob občinskem
prazniku**

— 1. avgustu

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 1. AVGUSTA 1974

ŠTEVILKA: 30. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Stevilki Internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

OD 1. JULIJA DALJE ZA 100 DIN VIŠJI OSEBNI DOHODKI

V zvezi z nedavno podražitvijo nekaterih osnovnih živil, ki bo prizadela vse zaposlene delavce, predvsem pa osebe z nižjimi osebnimi dohodki, je vodstvo sindikata Slovenskih železarn v soglasju z generalnim direktorjem Gregorjem Klančnikom sklicalo v četrtek, 25. julija, posvet.

Posveta so se udeležili poleg predstavnikov posameznih delovnih organizacij združenih v SZ, tudi večina predstavnikov sindikalnih organizacij ter podjetij. Uvodoma je direktor Klančnik pojasnil namen sestanka in podal nekaj informacij o tem, kako se trenutno gibljejo osebni dohodki v vseh delovnih organizacijah. Podatki sicer kažejo, da so podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo kot so Veriga Lesce, Tovil Ljubljana in Žična Celje nižje z osebnimi dohodki kot železarne, vendar je to tudi posledica kvalifikacijske sestava, zato so povprečja relativno nižja.

V nadaljnjem razgovoru je bila izražena tudi določena kritika na način objavljanja takšnih vesti, saj bi se npr. iz pisanja v Delu, dne 24. 7. 1974 dalo zaključiti, da naj se začne splošna akcija za približevanje nižjih osebnih dohodkov republiškega povprečju. Udeleženci sestanka so bili enotnega mnenja, da je potrebno voditi določeno skrb za delavce z nižjimi osebnimi dohodki, ne moremo pa zaradi tega preiti na »uravnilovko«.

Soglasen zaključek je bil, da naj delovne organizacije, kot prvi ukrep, ki ga lahko same izvedejo, angažirajo za osebne dohodke še toliko sredstev, da povečajo osebne dohodke zaposlenim za 100 dinarjev in to z veljavnostjo od 1. julija dalje. Republiške upravne organe so ob tej priliki opozorili, da je potrebno spremeniti cenzuse, ki vplivajo na pravice bodisi glede otroških dodatkov, štipendij, davek ali druge obveznosti.

V zvezi s tem sestankom je bila že v petek, 26. julija, sklicana izredna seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS Železarne. Na njej so analizirali situacijo glede dohodka in se seznanili z zaključki omenjenega sestanka. Sprejet je bil sklep, da se z veljavnostjo od 1. julija dalje povečajo osebni dohodki vsem zaposlenim za 100 dinarjev mesečno. Sklep se bo izvedel na ta način, da se bruto obračunske postavke dvignejo vsem enako to je za 0,56 din, kar pomeni v nadaljnjem obračunu povečanje za približno 100 dinarjev na mesec pri normalnem številu ur. Z druge strani pomeni to tudi, da se bo obračunska postavka prve kategorije

ali za 2,08 %. S tem se ponovno po dveh letih v sistemu sprememb nivoja osebnih dohodkov uvaja določena regresija, ki bo zmanjšala razpon v osebnih dohodkih iz razmerja 1:2,89 na razmerje 1:2,79. Poskrbljeno je tudi, da se bodo temu ustrezno povečala tudi tista nadomestila, ki jih

(Nadaljevanje na 2. strani)

DOBRA RAZSVETLJAV — POGOJ ZA BOLJŠO VARNOST IN VEČJO PRODUKTIVNOST

Osvetljenost, ki naj bo v prostoru, je odvisna od zahtevnosti dela. S standardom JUS U. C. 9.100 so razdeljena dela v skupine in predpisane minimalne srednje osvetljenosti, odvisno od vrste in zahtevnosti dela.

Z gradbišča nove hladne valjarne

Iz Združenih držav Amerike sta se vrnila s štirinajst dnevnega obiska sodelavca sektorja novogradenj Aleksander Jezeršek in Janez Pikon. Obiskala sta firme Production Machinery, Armco in Waterbury Farrel (Ohio) zaradi dokončnega dogovora o opremljenosti nove hladne valjarne. Videla sta tudi že blok za sendzimir ogrodje za našo valjarno, ki je že v obdelavi pri Waterbury Farrel.

Doslej je bilo pri gradnji nove hladne valjarne narejenega 131.000 kub. metrov površinskega izkopa, globinskega izkopa, pod koto 0,0, pa 51.000 kub. metrov. Za halo je bilo zgrajenih 59 temeljev.

Do 6. avgusta bo gotov energetski kanal pod halami hladne valjarne.

Doslej je bilo vgrajenega 1.550 kub. metrov betona in 106 ton armature.

Za jekleno konstrukcijo je Železarna Metalni Maribor že dobavila material za II. fazo. Skupno je bilo poslanega 2.085 ton materiala.

Na stolpiču za bivalnico monterjev so že v teku priprave za pokritje stolpiča.

Projektant, ki izbira razsvetljavo se odloči za izvore svetlobe, namestitve izvorov in način osvetlitve. Ti izвори pa se morajo tudi vzdrževati in čistiti, kajti tehnologija dela pogosto povzroča, da so svetlobna telesa tako umazana, da dajejo komaj polovico ali pa še manj koristne svetlobe.

Posledice tega so hitro opazne, saj delavci negodujejo zaradi slabe razsvetljave, ki pogostokrat že ni najboljše zaradi neizpoljenosti standardov glede senc in kontrastov, krajevne in časovne enakomernosti osvetljenosti, direktnega in indirektnega bleščanja in seveda še glede zahtev po ustrezni barvi svetlobe.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OCENA DELA OBRATOV TOZD VET V I. POLLETJU

Količinski dosežki železarne Jesenice v I. polletju ne dosegajo z letnim planom določene proizvodnje. Za 1,3 % je pod planom skupna proizvodnja in za 2,9 % blagovna proizvodnja. Količinska produktivnost je padla za 1,3 % v primerjavi s letom 1973. Ta količinski primanjkljaj ni bil ustrezno nadomeščen s kvalitetnejšo proizvodnjo, saj so prodajne cene naših izdelkov porasle celo za nekaj več kot pa je dosežena vrednostna produktivnost. V vrsti teh podatkov pa je pomembna ugotovitev, da so primarni stroški proizvodnje v primerjavi z letom 1973 narasli manj kot pa je porasla vrednostna produktivnost. Zaradi tega je tudi ustvarjen dobiček, ki po svoji količini vendarle daje priznanje celotnemu kolektivu železarne Jesenice za delo v I. polletju.

Ti osnovni poslovno-ekonomski pokazatelji so izhodišče za oceno dela in delovanja obratov TOZD Vzdrževanje, energija in transport. Vse tri dejavnosti so v I. polletju

POLLETNO POSLOVNO POROČILO NA SEJI DELAVSKEGA SVETA

V torek, 30. julija, je predsednik Lojze Kalan sklical 8. sejo delavskega sveta Železarne. Poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje, so obravnavali in sprejemali polletno poslovno poročilo ter smernice za rebalans družbenega plana Železarne za drugo polletje, potrdili delitev sklada investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav ter združenih sredstev, obravnavali in sprejemali antiinflacijski program Železarne za drugo polletje ter poslušali poročila o delu odborov pri delavskem svetu.

Polletno poslovno poročilo Železarne so na seji ocenili dosti ugodno in ga skupaj s smernicami za rebalans družbenega plana za drugo polletje s pripombami, ki jih je predložil odbor za gospodarstvo, sprejeli. Potrdili so tudi delitev sklada investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav ter združenih sredstev vključno z mnenji odbora za gospodarstvo. Popolno podpora in soglasje so dali tudi k predloženemu antiinflacijskemu programu Železarne, ki ga v celoti objavljamo na drugi strani.

Več o poslovnem poročilu in o sami seji boste lahko prebrali v prihodnji številki Železarja.

POVEČANJE POKOJNIN S 1. AVGUSTOM

Zaradi občutnega zmanjšanja realne vrednosti pokojnin, je skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji sklenila, da se vse pokojnine, odmerjene z upoštevanjem osebnim dohodkom iz leta 1973, povečajo v povprečju za 8 % in to s 1. avgustom.

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je na svoji seji, dne 28. junija na osnovi gradiva strokovne službe ugotovila razkorak med predvidenim in dejanskim gibanjem življenjskih stroškov in osebnih dohodkov. V skladu z družbenim dogovorom o usklajevanju pokojnin z dne 26. 11. 1973, ki predvideva možnost uskladitve pokojnin med letom je predlagala podpisnikom tega dogovora odločitev o uskladitvi pokojnin.

Ker so v juliju letos, v skladu s kmetijsko politiko zveznega izvršnega sveta, porasle cene osnovnih življenjskih artiklov, je postalo vprašanje uskladitve pokojnin še nujnejše. Skupnost je potem, ko je sklenila z ostalimi podpisniki družbeni dogovor na seji 25. julija sklenila:

— Da se pokojnine s 1. 8. 1974 povečajo v povprečju za 8 % z degesiranim načinom, zaradi večje zaščite prejemnikov nižjih pokojnin, ki jih povečani življenjski stroški najbolj prizadenejo. V Sloveniji namreč 86,1 % upokojencev prejema pokojnine do 2000 din mesečno in kar 55,6 % le do 1500 din mesečno.

— Uskladitev se izvede tako, da se povečajo:

a) starostne in invalidske pokojnine za 5 % in 45 din,

b) družinske pokojnine se povečajo za 5 % in za

— 31,50 din če je en uževalac pokojnine,

— 36,00 din če sta dva uževalca pokojnine,

— 40,50 din če so trije uževalci pokojnine in

— 45,00 din če so štirje ali več uževalcev (družinskih članov),

c) enako se povečajo pokojnine borcev NOV, odmerjene od povprečnega osebnega dohodka v SRS,

d) pokojnine z varstvenim dodatkom se povečajo skupaj z varstvenim dodatkom za 5 %. K tem zneskom pa se prišteje še 45 din pri starostnih in invalidskih pokojninah oziroma znesek 31,50, 36,00, 40,50 ali 45 din pri družinskih pokojninah.

— Uskladijo se vse pokojnine, razen tistih, pri katerih so bili vzeti osebni dohodki oziroma zavarovalne osnove iz leta 1974 kot zadnjega leta zavarovanja.

— Po tem sklepu povečane pokojnine veljajo od 1. avgusta 1974 dalje. Povečane pokojnine bodo dobili upokojenci z nakazilom za september. Uskladitev pokojnin po tem sklepu se opravi uradno.

— Pri uskladitvi pokojnin v letu 1975 se upošteva med letom 1974 opravljena uskladitev.

— Mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov se od 1. 8. 1974 določi na 1090 din. Ta sklep velja za odmero varstvenega dodatka k pokojninam, ki so bile ali bodo uveljavljene v letu 1974 in pri katerih je bil vzet za odmero pokojnine osebni dohodek oziroma zavarovalna osnova iz leta 1974 kot zadnjega leta zavarovanja.

Zdravko Pogačnik

P. p. Količinski bodo otroški dodatki in kako jih bodo izplačevali, ter o povečanju nadomestil osebnega dohodka za čas bolovanja, bomo bralce obvestili v prihodnji številki Železarja.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zaostreni pogoji gospodarjenja kot posledica podražitev osnovnih surovin, repromateriala in vseh vrst energije, so nam narekovali, da v Železarni sprejmemo določene ukrepe, s katerimi naj bi posledice inflacije ublažili. V ta namen so bili na pobudo samoupravnih organov in vodstva podjetja izdelani antiinflacijski programi po TOZD, obratih in sektorjih. V programih so navedene vse osnovne naloge s konkretnimi zadolžitvami, ki naj bi jih v II. polletju realizirali. V zbirni antiinflacijski program na nivoju Železarnar so vključene temeljne naloge in cilji z namenom, da se jih med seboj uskladi in da se bo izvrševanje lahko mesečno, četrtletno in polletno kontroliralo.

Naloge oz. cilji, ki naj bi jih v drugem polletju uresničili:

1. Doseči oziroma preseči moramo načrtovano količinsko proizvodnjo sprejeto z gospodarskim načrtom za leto 1974 povsod tam, kjer zato obstojijo realne možnosti. V jeklarni je treba realizirati obvezo — 500.000 ton jekla.

2. Maksimalno izkoristiti proizvodne naprave ob istočasnem dvigu storilnosti in znižanju proizvodnih stroškov. V zvezi s tem bo potrebno:

- aktivirati peto SM peč v SM jeklarni,
- časovno skrajšati remonte v jeklarni,
- pregledati možnost za skrajšanje oz. prestavitve remonta plavža št. 1 na prihodnje leto,
- v valjarni debele pločevine organizirati dodatno enoizmensko delo ob prostih sobotah,
- v TOZD Hladna predelava z organizacijskimi prijemi in dodatnim enoizmenskim delom ob prostih sobotah doseči maksimalno izkoriščanje proizvodnih kapacitet.

3. Izplenom je potrebno posvetiti vso pozornost. Cilj teh prizadevanj mora biti doseganje planskih izplenov. V zvezi s tem je:

- skupna obveza jeklarne, bluming valjarne in sektorja TKR doseči pri valjanju blokov nepomirjenih kvalitet izplen 88 %,
- v valjarni bluming doseči planiran izplen predvsem z zmanjševanjem valjavniških napak,
- v žični je doseči izplen 96,8 %,
- v jeklovleku izboljšati izplen za 1 % v odnosu na doseženega v prvem polletju 1974,
- v elektrodnem obratu zmanjšati izmeček od sedanjih 2,5 % na 1,5 %,
- vzporedno z akcijo za izboljšanje izplenov je treba vključiti doseganje izplenov v sistem nagrajevanja.

4. Znižati specifične porabe surovin in vseh vrst energije. Še posebej pa:

- na plavžu doseči porabo koksa, ki bo nižja od 695 kg/t, dosežene v I. polletju 1974,
- v SM jeklarni znižati porabo mazuta pod 135,5 kg/t jekla, dosežene v I. polletju 1974,
- v elektro jeklarni znižati porabo električne energije pod 597 kWh/t dosežene v I. polletju 1974,
- v valjarni bluming doseči na globinskih pečeh porabo mazuta 24 kg/t.

ANTIINFLACIJSKI PROGRAM ŽELEZARNE V II. POLLETJU

5. Dosledno izpolnjevanje pogodbenih obvez tako po količini, kot tudi po kvaliteti. Še posebej je potrebno:

- s skupno akcijo proizvodnje in prodajnega sektorja doseči, da bodo ob koncu leta znašali zaostanki 15.000 do 20.000 ton,
- izboljšati kvaliteto izdelkov z namenom zmanjšanja števila reklamacij.

6. Znižati vse vrste zastojev za zagotovitev optimalnega izkoriščanja proizvodnih kapacitet. V tej zvezi se morajo:

- v SM jeklarni skrajšati popravila dna na 40 ur mesečno,
- v bluming valjarni znižati zastoje na 23 %,
- v valjarni žice znižati zastoje na 34,5 %,
- v valjarni debele pločevine doseči 20 % zastojev,
- vzdrževalne zastoje znižati po posameznih agregatih predvsem v valjarnah izpod doseženih v I. polletju 1974.

7. Obratoma bo potrebno zagotoviti redno oskrbo s surovinami, repromaterialom in energijo. Za to bo:

- nabavna služba v ta namen sklenila dolgoročne pogodbe z domačimi dobavitelji, ter skušala povečati zaloge do maksimalne možne meje,
- potrebno večjo pozornost posvetiti metalurški menjavi.

8. Pri sprejemanju naročil bo potrebno zasledovati to, da se le-ta sprejemajo v količinah in asortimentu, kot ga predvideva gospodarski načrt, ter da so količine po pozicijah čim večje.

V ta namen bo prodajni sektor stremel za povečanjem količin po pozicijah in to:

— bluming valjarna	od 80 na 100 ton,
— štekel valjarna	od 28 na 30 ton,
— valjarna 2400	od 21 na 23 ton,
— jeklovlek	od 7,3 na 8,5 ton,
— hladna valjarna	od 13,7 na 15 ton,
— žičarna	od 17 na 18,5 ton,
— žebljarna	od 3,8 na 5 ton.

9. Povečati je treba hitrost obračanja obratnega kapitala od 1.91 na 2.0 in dosledno izvajati selekcijo do slabih plačnikov, da bodo ostala dolgotrajna kupcev na nivoju 60 dni.

10. Politiko zaposlovanja je potrebno voditi skladno z rastjo produktivnosti.

11. Bodoča investicijska vlaganja se morajo usmeriti v tako proizvodnjo, ki bo za Železarno ekonomsko rentabilna in utemeljena. Sektor za novogradnjo pa je dolžan za vse projekte izdelati program aktiviranja naprav z namenom, da proizvodnja čim hitreje steče.

12. Izgradnji nove hladne valjarne, kakor tudi ostalim večjim projektom je treba posvetiti vso skrb. Sektor za novogradnjo je obvezen, da terminsko zasleduje posamezne faze izgradnje in da pri eventualnih kasnitvah pravočasno obvešča in ukrepa.

13. Do konca leta vpeljati v jeklarni prepihovanje jekla od vrha z argonom v cilju izboljšanja kvalitete.

14. Znižati track time s korekcijo vsebnosti aluminija v jeklu z namenom povečanja proizvodnje na globinskih pečeh. V zvezi s tem:

- na osnovi dosedanjih raziskav sektor TKR zagotavlja, da se bo delež toplozaloženih blokov v globinske peti zmanjšal za 5 %,
- se v elektro jeklarni obvezuje, da bodo z regulativom predpisano vsebnost aluminija držali v mejah in s tem omogočili valjarni bluming-štekel vroče zakladanje čim več blokov in s tem večjo proizvodnjo.

15. Posebno skrb je treba posvetiti osvajanju finoiziranih jekel z nizko vsebnostjo ogljika in visoko mejo plastičnosti, ter jekel za preoblikovanje s stiskanjem v hladnem, kot novima proizvodoma Železarnar.

16. Organizatorji proizvodnje naj skušajo z ceneni organizacijskimi rešitvami povečati storilnost, pri čemer naj se v čim večji meri poslužujejo uslug strokovnih služb.

17. Cilje postavljene v programih, naj bi tekom tretjega četrtletja dopolnili in ažurirali, da bi lahko služili kot osnova za izdelavo gospodarskega načrta za leto 1975.

Zaključek:
Z doslednim izpolnjevanjem vseh naštetih nalog in ciljev (povečanje proizvodnje, dvig storilnosti, znižanje stroškov, izboljšanje izpleta, znižanje zastojev itd.), obstoje realne možnosti, da bomo lahko v drugem polletju obvladali inflacijska gibanja in poslovali rentabilno.

Montaža rezervoarja (1200 kub. metrov) za butan — propan s pretakalščem na Beli

SEKRETARIAT OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK TOZD TALILNICE O AKTUALNIH NALOGAH

Sekretar sekretariata osnovne organizacije ZK TOZD Talilnice Miloš Cvetković je v petek, 26. julija, sklical 8. sejo, na kateri so pregledali izvrševanje sklepov prejšnje seje, obravnavali izpolnjevanje nalog v zvezi s sprejeto obvezo, da dosežejo proizvodnjo pol milijona ton surovega jekla in obravnavali antiinflacijski program, govorili pa so tudi o samoupravljanju in izpolnjevanju ustavnih določil ter menili o splošnem ljudskem odporu.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili sklepi prejšnje seje izvršeni, nekaj pa jih je še v reševanju.

O izpolnjevanju proizvodnih nalog je navzoče seznanil direktor TOZD Talilnice Stanko Čop. Prikazal je dosežene rezultate v I. polletju in nakazal naloge, da uresničijo obvezo, ki je bila sprejeta v počastitev X. kongresa ZKJ. Navzoče je seznanil z ugotovitvami pri pregledu poslovnega poročila za I. polletje in s sklepi odbora za gospodarstvo v TOZD Talilnice. Pri tem je velika odgovornost članov ZK v obratih, da se še nadalje zavzemajo za dosledno izpolnjevanje sprejetih nalog. Vsi oddelki ZK po obratih, so sklenili na seji, da morajo na sestankih obravnavati rezultate dela v preteklem polletju in antiinflacijski program.

Sekretar je navzoče seznanil s poročilom, ki ga je pripravil medobčinski svet ZK za Gorenjsko, ki analizira izpolnjevanje ustavnih določil. Tudi to poročilo bodo obravnavali oddelki ZK po obratih ob analizi lastne samoupravne prakse.

Na seji so govorili tudi o nalogah in organiziranosti ZK v splošni ljudski obrambni vojni, ki se nanašajo na organiziranost SLO v TOZD. Sekretarji so bili zadolženi, da na svojih sestankih do 15. septembra obravnavajo te naloge in s tem seznanijo vse člane ZK, za kar so prejeli tudi pismeno gradivo.

D. M.

OD 1. JULIJA ...

plačujemo iz naših sredstev t. j. bolovanje do 30 dni, plačani dopusti in druge vrste plačane odsotnosti.

Odbor je soglasal tudi z ugotovitvami, da je iz statističnih poročil o gibanju osebnih dohodkov razvidno, da so le-ti v največjem porastu v tistih gospodarskih panogah, ki so v zadnjem času največ povečevale cene svojih izdelkov ali storitev kot npr. elektro distribucija, naftna industrija, barvne metalurgije, itd.

Ker na področje pravic iz naslova socialnega zavarovanja direktno ne moremo vplivati, lahko vzamemo na znanje le zagotovila, ki so bila dana pri pojasnjevanju podražitev, da se bodo tudi prejemki iz teh virov ustrezno povečali.

SM

Železarski globus

ZDA

Železarska družba National Steel Corp. je naročila pri Concastu novo napravo za kontinuirano vlivanje slabov za katero menijo, da bo doseg največja na svetu. Naprava bo vlivala slabe širine 2640 mm in debeline 240 mm. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 1,2 milij. ton ogljikovih in nizko legiranih jekel.

DOBRA RAZSVETLJAVNA — POGOJ ZA BOLJŠO VARNOST IN VEČJO PRODUKTIVNOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

Statistično je dokazano, da s pravilno osvetljenostjo raste produktivnost, upada izmeček in upadajo tudi poškodbe pri delu. To pomeni, da se manjšajo negativni vplivi na proizvodnjo in je upravičena težnja za čim boljšo osvetljenostjo. Vendar se le-ta ne doseže samo z namestitvijo svetlobnih teles, ampak tudi z njihovim primernim vzdrževanjem in čiščenjem.

V temeljnih organizacijah združene dela naj bi bila organizirana posebna služba za čiščenje svetlobnih teles. Pri vsem tem ne smemo pozabiti na okenske površine, ki so zato, da dobimo dovolj dnevne svetlobe na delovna mesta. Pogosto preprečujejo dostop dnevne svetlobe v delovne prostore, zamazane okenske površine. Tudi te naj bi bile na skrbi preje omenjene službe, saj je dnevna svetloba najcenejša in jo zato tudi pravilno izkoriščajmo. Seveda pa je treba pri tem delu tudi

paziti, saj je to delo največkrat delo na višini in so potrebni posebni ukrepi, da ga delavci opravljajo brez nevarnosti za poškodbe. Predvsem je potrebno:

- delavce zavarovati pred padci z višine,

- da delo na višini opravljajo le osebe, ki so zdrave, starejše od 18 let in splošno sposobne za delo na višini,

- da so delavci opremljeni z osebnimi varnostnimi sredstvi, ki jih varujejo pred poškodbami, (očala, rokavice, pokrivala).

Generalno čiščenje okenskih površin se mora opraviti vsaj enkrat letno. To bi morali jemati resno in če bi šli s čiščenjem postopno po obratih, bi bil izglede povsem drugačen in ne bo več okenskih površin takšnih kot so sedaj (ne po pisarnah). Te probleme bo potrebno čimprej organizirano reševati, kajti za izboljšanje delovnih pogojev ni nikoli prepozno in tudi rezultati so vedno pozitivni v vseh smereh.

J. Kobentar

Diplomantom čestitamo

Rajko KEJŽAR iz raziskovalnega oddelka je 3. 7. na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani opravil disertacijo za doktorja metalurških znanosti, Dušan SIKOŠEK iz raziskovalnega oddelka je 3. 7. na isti fakulteti diplomiral za inženirja kemijske tehnologije, Alojz CUZAR iz strojnega vzdrževanja je 28. 6. na fakulteti za strojništvo diplomiral za inženirja strojništva, Marjan ŽVOKELJ iz strojnega vzdrževanja je 20. 6. na isti fakulteti diplomiral za inženirja strojništva, Štane MENCINGER iz strojnega vzdrževanja je 4. 7. diplomiral na višji šoli za organizacijo dela v Kranju za organizatorja dela.

Na tehnični srednji šoli so 22. 6. diplomirali: Janez MULEJ, OTK, za metalurškega tehnika, Marko ŽELEZNIK, RO, za metalurškega tehnika, Valentin SVETINA, strojno vzdrževanje, za strojnega tehnika, Janez GARTNER, RTA, za strojnega tehnika, Štane RAKAR, VEN, za elektro tehnika, Milan LUŽNIK, VEN, za elektro tehnika, Miran ABRAM, VEN, za elektro tehnika, Franc BERGEL, VEN, za elektro tehnika.

Na ekonomski srednji šoli so diplomirali: Olga MOČNIK, žebljarna, Betka JAVORSKI, oddelek za obr. OD, Marija SVETINA, FRS, Mira DOBOVIŠEK, kadrovski sektor, Dita GASAR, žičarna, Oto PESTOTNIK, hladna valjarna, Ivanka PETRIČ, valjarna Bela, Barbara SLAMNIK, FRS, Janez VILMAN, RTA.

Na srednji politični šoli so diplomirali: Mirko RABIČ, OTK, Janez NOVAK, profilarna, Vladimir DEBEVC, strojne delavnice.

Na administrativni šoli sta opravili zaključni izpit: Stanka JOKIČ, kadrovski sektor in Poldka ARIJANI, telefonska centrala.

Vsem sodelavcem diplomantom iskreno čestitamo!

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna predelava

12. seja odbora za gospodarstvo

V četrtek, dne 25. julija, je bila 12. seja odbora za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Janez Jamar je predlagal naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, pregled doseženih poslovnih in finančnih rezultatov v mesecu juniju in prvem polletju 1974, operativni program za mesec avgust in razpravo o sklepih odbora za gospodarstvo pri DS ZJ.

Namestnik direktorja TOZD Janez Komel je odboru poročal o izvrševanju sklepov prejšnje seje. Sklep, da naj se odboru predloži analiza rezultatov izvoza v Rusijo, je izvršen. SEOP je izdelal analizo, iz katere je razvidno, da je v letu 1973 Železarna sklenila pogodbo s firmo Promsyrimport iz Moskve o metalurški menjavi 1.500 ton vlečenega jekla profila 11 mm v kvaliteti 65 G, za 3.315 ton valjane žice v kvaliteti 03 KP, od tega 1.105 ton profila 8 mm in 2.210 ton profila 6.3—6.5 mm. Na osnovi teh in finančnih podatkov so ugotovili, da je bila metalurška menjava vlečenega jekla za valjano rusko žico upravičena.

Sklep, naj se omili izpad proizvodnje in hladni valjarni zaradi sanacije lužnice, v tem mesecu še ni prišel v poštev, ker sanacija ne poteka po predvidevanjih, tako, da izpad proizvodnje in hladni valjarni še ni obkuten. Kadrovski sektor je s problematiko seznanjen in bo dodelil tri nove delavce, čim bo situacija postala bolj kritična. Nastala je sprememba tudi v tem, da vrši sanacijo Vatrostalna in ne ESCO, kot je bilo prvotno predvideno.

Kar se tiče vložka za hladno valjarno, je po podatkih obratovodje hladne valjarne, že delno rešeno. Občutno pa se bo situacija izboljšala, ko bo obrat dobil večjo količino TVT iz CSSR in Poljske.

V teku je tudi izvrševanje sklepa, ki se nanaša na vzdrževanje linije I. v elektrodnem obratu ter na problem pomanjkanja prostora za sušenje elektro. Linija I. gre z dnem 26. julijem v remont. Najbolj kritičen del peči bo popravljen, ker so uspeli dobiti rezervni del. Kompletno verige za peči pa bodo dobili šele

ob koncu letošnjega leta. Problem pomanjkanja prostora pa bo trenutno težko rešljiv. Rešitev je vezana na izgradnjo II. faze elektrodnega obrata.

Glede postavitev novega profilirnega stroja v profilarni, dobavitelj jamči dobavo do 1. novembra letos, takoj za tem pa se bo pričela montaža. S 15. novembrom predvidevajo že poizkusno obratovanje, v decembru pa se mora doseči že normalno obratovanje.

Odbor je vzel na znanje poročilo o doseženih proizvodnih in finančnih rezultatih v mesecu juniju ter jih je ocenil kot zelo ugodne. Vsi obrati TOZD Hladna predelava so dosegli proizvodni plan, prav tako pa tudi blagovno proizvodnjo. Stanje pri doseganju stroškov pa je bilo v juniju naslednje:

Hladna valjarna je zvišala skupne stroške za 186.685 din. Zvišanje stroškov je nastalo zaradi dodatnega povečanja AZ v znesku 719.789 din. Ob upoštevanju tega pa je dosegla znižanje za 533.104 in sicer pri vložku za 317.960 in pri predelavi za 215.144 din. Znižanje stroškov gre delno na račun preseženega plana za 2,4 %.

Žičarna je prav tako poslovala v mesecu juniju z nižjimi stroški in sicer za 549.123 din. Dosegla je znižanje pri vložku za 171.800 din zaradi boljše izpleta. Pri predelavi pa je znižanje za 377.323 din zaradi preseganja plana.

V profilarni je opazno zvišanje stroškov za 107.911 din in sicer pri vložku za 116.430 din zaradi slabšega izpleta, pri predelavi pa so jih znižali za 8.519 din.

Tudi v obratu vratni podboji imajo zvišanje za 23.681 din in sicer (Nadaljevanje na 4. strani)

NOVA SPOZNANJA O POTEKU FIZIKALNO-KEMIČNIH PROCESOV MED VARJENJEM IN NJIHOV POMEN ZA RAZVOJ OPLAŠČENIH ELEKTROD

Spajanje konstrukcijskih elementov z varjenjem je postalo v zadnjih desetletjih ena od nepogrešljivih — osnovnih delovnih operacij. Uporabno je skoraj pri vseh kovinah in zlitinah, pri strojnih delih in konstrukcijah, ki so izpostavljene najneugodnejšim obremenitvam.

Pri spajanju jekel prevladujejo talilni postopki varjenja. Po predvidevanju prof. dr. inž. Borisa E. Patona, bo varjenje po talilnih postopkih prevladovalo še leta 2000, čeprav se bo do takrat močno povečala uporaba uporovnih in raznih specialnih postopkov varjenja.

Med talilnimi postopki varjenja je najbolj razširjeno varjenje z oplaščenimi elektrodami. Začetki razvoja oplaščenih elektrod segajo v leto 1907, ko je Kjelberg ugotovil, da apno na žici stabilizira električni oblog. V železarni Jesenice pa predstavlja elektroda Bled (1946) začetek proizvodnje oplaščenih elektrod, ki se je v naslednjih letih hitro razvijala. Danes izdelujemo že 56 vrst oplaščenih elektrod.

Hitro razvoju novih kvalitete jekel ter vedno nove in oštrše zahteve uporabnikov varilnega dodatnega materiala, stalno silijo proizvajalce varilnih oplaščenih elektrod, da se hitro prilagajajo zahtevam tržišča.

S temeljitim študijem poteka fizikalno-kemičnih procesov med varjenjem, smo postavili osnove teoretičnemu izračunavanju optimalne sestave in debeline elektrodne obloge glede na zahtevane lastnosti, ki jih mora imeti elektroda.

Izračunavanje optimalne sestave in debeline oplaščenja temelji na naslednjih zakonitostih poteka reakcij med varjenjem z oplaščenimi elektrodami:

a) Prenosu kisika iz plinske faze v talino žilindre in kovine, ki zavisi predvsem od sestave in debeline oplaščenja ter jakosti varilnega toka. Najpomembnejši pokazatelj za oceno »prenosa kisika« je bazičnost teoretične taline elektrodne obloge (žilindre, ki nastaja ob nastanku kapljic). Pomembno vlogo pri »prenosu kisika« pa ima tudi odtaljevanje (velikost kapljic, ki se med varjenjem odtaljujejo).

b) Redukciji varilne žilindre, ki pa poteka v skladu z naslednjo ravnotežno enačbo:

$$\frac{a(\text{FeO})}{K_{\text{Fe}}} = \frac{a(\text{MnO})}{K_{\text{Mn}}} \cdot a(\text{Mn}) \cdot \sqrt{\frac{a(\text{SiO}_2)}{K_{\text{Si}} \cdot a(\text{Si})}}$$

Reakcije pa ne potečejo do ravnotežja (čas od raztalitve do zamrznevanja vara, ko so reakcije med žilindromi in varom možne, je le 3 do 8 sekund), med žilindromi in varom se vzpostavi navidezno ravnotežje.

Ravnotežna enačba je torej osnova poteka reakcij med varjenjem. Ker pa te zamrznejo pred vzpostavitvijo ravnotežja, moramo pri razlagi fizikalno-kemičnih procesov med varjenjem upoštevati tudi njihovo hitrost. Za razumevanje vzpostavljanja navideznega ravnotežja med žilindromi in varom, sta torej bistvenega pomena naslednji ugotovitvi:

— Reakciji med manganom in kisikom ter silicijem in kisikom, ki so raztopljeni v kovinski kopeli, sta

ima za posledico povečanje površine na enoto teže kapljic, se poveča prenos kisika iz plinske faze v talino žilindre in kovine — vzrok je oksidacija površine kapljic).

Z izbiro izkoristka varjenja, izbiro količine žilindre ter izbiro sestave vara in sestave varilne žilindre glede na njene fizikalne lastnosti, lahko na osnovi prej opisanih zakonitosti poteka reakcij med varjenjem, izračunamo optimalno sestavo oplaščenja za elektrodo, da bo ustrezala predpisanim zahtevam.

Izkoristek varjenja ter količino in sestavo varilne žilindre, izberemo na osnovi zahtevanih varilno-tehničnih lastnosti, ki jih mora imeti elektroda.

Izbrana sestava vara je le orientacija za računanje. Z računom namreč ugotovimo tudi, kakšna bo optimalna sestava vara v izbranem primeru (izbran izkoristek varjenja ter količina in sestava varilne žilindre).

Izračunavanje optimalne sestave in debeline oplaščenja glede na zahtevane lastnosti, ki jih mora imeti elektroda, omogoča hiter razvoj in izpopolnjevanje varilnih oplaščenih elektrod ter s tem hitro prilagajanje zahtevam tržišča.

(Iz doktorske disertacije Rajka Kejžarja)

OBVESTILO

Vse sodelavce in upokojence obveščamo, da bo mala prodaja zaradi dopustov zaprta od 12. do 25. avgusta. Opozarjamo vse sodelavce, da pravočasno nabavijo potreben material.

Referent male prodaje

OBVESTILO ČLANOM IN NOVATORJEM!

Naše društvo si je v letu inovacij zastavilo na zadnjem občnem zboru za enega od ciljev boljše sodelovanje s člani in drugimi novatorji v občini. Zato 29. avgusta prične delovati

POSVETOVALNI SERVIS

za vse avtorje tehničnih izboljšav. Sestanki z zainteresiranimi bodo do nadaljnjega vsak zadnji četrtek v mesecu ob 17. uri v spodnjih prostorih Kazine. Vsakokrat bodo prisotni vsaj trije člani UO DIATI, ki bodo avtorjem z nasveti in organizacijsko strokovnim sodelovanjem pomagali realizirati ideje, predloge in prijave ter eventuelno nudili pravne nasvete.

Zaželeno je, da se avtorji, ki želijo sodelovati predhodno prijavijo predsedniku ali tajniku društva, lahko pa se oglašijo kar na sestanku.

Te vrste dejavnost je začetek, ki naj se razvije v razne oblike večjega sodelovanja in aktivnosti novatorjev.

V upanju, da bodo avtorji pokazali interes, vas vabimo k sodelovanju!

UO Društva inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav

Železarski globus

AVSTRIJA

V obdobju 1976—1980 bodo avstrijske železarne uvozile iz Sovjetske zveze letno 775.000 ton premoga za koksiranje in 550.000 ton železove rude. V istem obdobju bodo izvozile letno 200.000 ton fine pločevine za potrebe sovjetske avtomobilske industrije.

ITALIJA

Odbor za planiranje pri italijanski vladi je odobril tri leta stari projekt za gradnjo pete državne železarne (Genova, Piombino, Bagreoli, Taranto) v Gioia Tauro, Kalabrijia. V ta namen bodo investirali vključno z objekti infrastrukture in za pri-

učevanje delavcev 116,5 milijard lir. Gradnja bo potekala etapno. Najprej bodo zgradili pristanišče na zahodni obali Kalabrije in nato hladno valjarno z letno proizvodnjo milijon ton hladno valjanih trakov. V tretji fazi bodo zgradili vročo valjarno z letno zmogljivostjo 3,6 milij. ton in elektro jeklarno z letno proizvodnjo 500.000 ton surovega jekla. Po končani izgradnji, ki bo trajala osem do deset let, bo zaposlenih v tej železarni 7.500 delavcev.

AVSTRALIJA

Po najnovejših ocenah ima peta celina naslednje rezerve železove rude: 24 milijard ton rude s 55 % železa in 87 milijard ton rude s preko 60 % železa. Avstralske rudarske družbe so v preteklih štirih letih izvozile 173 milijonov ton te železarske surovine.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 5. 8.	ROTAR VINKO	KORDEŽ FILIP
TOREK — 6. 8.	LEBAR ALOJZ	FALETIČ JANEZ
SREDA — 7. 8.	KLOFUTAR PETER	KAVČIČ EDO
ČETRTEK — 8. 8.	LOGAR IGOR	TORKAR STANE
PETEK — 9. 8.	TUMA SLAVKO	BEGEŠ STANE
SOBOTA — 10. 8.	TRONTELJ MARJAN	MLAKAR FLORIJA
NEDELJA — 11. 8.	ZIDAR JOŽE	REKAR VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

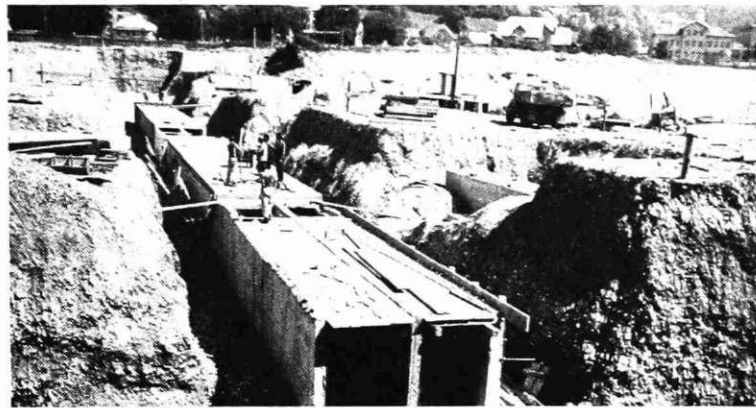
SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

od 5. do 10. avgusta

Dopoldan: dr. Branko Čeh in Dr. Aleksander Rjazancev
Popoldan: dr. Drago Jeremič
V soboto, 10. avgusta, samo dopoldan dr. Branko Čeh.

ZOBNA AMBULANTA

Samo dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto, 10. avgusta, samo dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Do 6. avgusta bo zgrajen energetski kanal pod halami nove hladne valjarne

OCENA DELA OBRATOV TOZD VET V I. POLLETJU

(Nadaljevanje z 2. strani)
paraliziralo posamezne transportne relacije v tehnološkem transportu.

— Splošna energetska kriza, ki je na svetovnem trgu pripeljala do nenormalnega skoka cen osnovnih energijskih virov, ter domača elektroenergetska kriza, saj smo zaradi redukcij proizvodni okrog 6.000 ton manj jekla kot bi ga lahko.

— Množica nepredvidenih velikih okvar, ki so povzročile daljše zastoje na proizvodnih agregatih.

Te težave imajo na prvi pogled značaj objektivnega opravičila. V poglobljeni analizi vsakega problema posebej pa ugotavljamo, da je v vseh težavah velik delež subjektivnega značaja na katerega lahko vplivamo v pozitivnem smislu bolj kot smo uspeli v I. polletju.

Zaradi vsega tega nismo v celoti zadovoljni z doseženimi delovnimi rezultati ter poslovnim uspehom dela v I. polletju, čeprav nekateri podatki, ki jih posredujemo kažejo, da dosegamo osnovne delovne cilje, ki jih je sprejel DS TOZD VET na začetku leta.

Učinkovitost službe vzdrževanja merimo tudi z vzdrževalnimi zastoji. Od leta 1969 dalje vodimo evidenco izkoriščanja koledarskega časa na proizvodnih napravah za 13 obratov in za skupno 186 proizvodnih na-

prav. Leta 1973 so znašali vzdrževalni zastoji na teh napravah 2,53 %, letos v I. polletju pa le 2,27 %, kar pomeni 10 % zboljšanje.

Dosežen in presežen je delovni cilj da se zastoji znižajo za 5 %. Ta povprečni, sicer ugodni pokazatelj pa skriva v sebi nekatera poslabšanja kot v valjarni štekel, valj. 2400, žeb-larni in profilarni.

Potrebno je, da opozorim na nekatere slabe točke na proizvodnih napravah, ki lahko resneje ogrozijo izpolnitev proizvodnih nalog v II. polletju:

- trak 54 v aglomeraciji
- odpraševalne naprave na elektropečeh
- vlagalni stroji v SM jeklarni
- nastavna naprava valjarne bluming
- krčilno ogrodje globinskih peči valj. Bela
- linija Rossi v SEOP
- transportne valjčnice v valjarni na Beli in 2400
- merilne naprave valjarne štekel.

Posebno pozornost smo v I. polletju posvetili naši proizvodnji iz vidika stroškov. V tabeli so prikazani stroški vzdrževanja, energije in transporta v skupni vrednosti in delež v planski ceni jekla.

	IZVRŠITEV	PLAN		INDEKS	
		skupna vred.	din/t	vred.	din/t
vzdrževanje	106.732.413	591	109.340.396	584	48.81
energija	123.886.019	686	125.988.174	672	49.17
transport	22.845.272	127	23.822.040	127	47.95
TOZD VET	253.463.704	1.404	259.150.710	1.383	48.90

Glede na doseženo proizvodnjo Železarne lahko ugotovimo, da je celotna realizacija TOZD VET v višini 253.463.704 dinarjev kot strošek za Železarno v planirani višini.

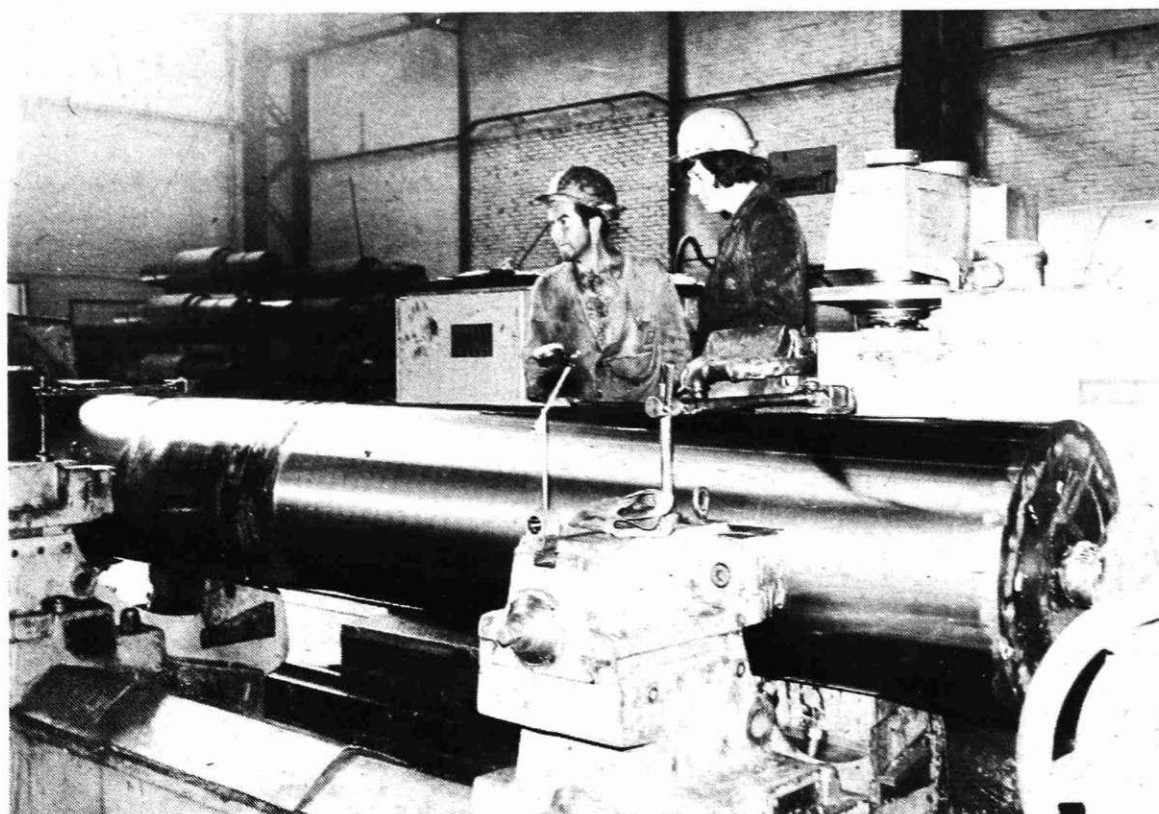
Količino in kvaliteto dela kažejo tudi naslednji podatki:

- električnih okvar na elektromotorjih leta 1973 — 621, leta 1974 — 456,
- proizvodnja rezervnih delov v strojnih delavnicah znaša mesečno 120 ton, v letu 1973 le 90 ton,
- prodaja tehničnih plinov je dosežena (indeksi na polletni plan):
kisik 42,4 %
argon 62,7 %
dušik 92,5 %
butan 51,2 %
- leta 1973 smo za tono jekla porabili 0,333 lokomotivne in kamionske ure, letos pa le 0,317 kar pomeni

za 5 % večjo učinkovitost transporta.

Kljub vsem tem spodbudnim pokazateljem pa menimo, da imamo še velike rezerve za povečanje produktivnosti dela predvsem tam, kjer nimamo količinskih meril za opravljeno delo in se le-to obračunava z režijskimi urami.

Prepričani smo, da še vedno obstojajo možnosti za dosegajo cilja v TOZD Talilnice, da letos proizvedejo 500.000 ton jekla in da so dane objektivne možnosti, da se ta količina jekla v TOZD Valjarne prevaja. Tem ciljem, ki zagotavljajo Železarni poslovno uspešnost in izpolnitev vseh planiranih ciljev, je v svojih konkretnih točkah podprej antiinflacijski program za kolektiv TOZD VET, ki ga bomo objavili v prihodnji številki Železarnja.

Strugarna valjev se vedno bolj vključuje v reparaturo in izdelavo velikih rezervnih delov

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Talilnice

13. seja odbora za gospodarstvo

V petek, dne 26. 7., je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Talilnice Franc Golba, sklical 13. sejo, na kateri je bil poleg članov navzoč tudi direktor. Po pregledu sklepov prejšnje seje je direktor razložil polletno poslovno poročilo, iz katerega je bilo razvidno:

— Proizvodnja v talilniških obratih je po količini večja kot v lanskem prvem polletju z izjemo obrata martinarne, ki je le za 1,1 % nižja.

— Družbeni plan proizvodnje ni dosežen v elektro jeklarni zaradi redukcij električnega toka.

— V prvem polletju je bilo veliko težav z dobavami rude tako v pogledu količine kot kvalitete v obratih plavž, martinarna, elektro jeklarni in šamotarni.

— Zelo dobri so rezultati pri porabi koksa na tono grodja na plavžih, pri porabi kokla, elektrod in električne energije, boljše časovno izpolnjevanje naročil v livarni in boljše izdelava proizvodov v šamotarni. Odbor je mnenja, da so še možna izboljšanja pri porabi materialov.

— Pri pregledu produktivnosti je obrat šamotarna za 12 % dvignil produktivnost, na plavžu za 9,1 %, v elektro jeklarni za 4,8 %, v marti-

narni in livarni pa je ostala na istem nivoju kot lansko prvo polletje.

— V finančnem pogledu je TOZD Talilnice obratovala z nižjimi stroški kot jih je predvideval plan, vendar so podražitve surovin zelo narastle, tako da je končni rezultat višji kot je bilo predvideno. Odbor za gospodarstvo priporoča, da je treba z antiinflacijskim programom omiliti negativni učinek podražitev.

— Stroški po vrstah kažejo, da je povečanje v odnosu na plan največje

v postavki »materialni stroški«, kjer predhodno niso bili planirani stroški za bone za prehrano in podražitve prevozov. Amortizacija je bila povečana med letom.

Odbor je sprejel program proizvodnje za mesec avgust, pregledal pa je tudi proizvodne rezultate za mesec julij, ki kažejo dober rezultat, razen v obratu elektrojeklarna, ki je imela več redukcij električnega toka, deloma pa je bil tudi trend proizvodnje nižji. Obrat plavž obratuje v mesecu juliju zelo dobro, poraba koksa je pod planirano, tudi aglomeracija je v tem mesecu proizvedla več aglomerata kot je bilo predvideno.

Na seji so obravnavali tudi antiinflacijski program za TOZD Talilnice, katerega bodo predložili DS v potrditev. Odbor predlaga, da obrati izdelajo podobne programe, da bi dosegli cilje, ki so navedeni v skupnem programu.

D. M.

14. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

V četrtek, dne 18. 7., je predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja pri DS TOZD Talilnic Stanko Podobnik, sklical sejo, na kateri so pregledali sklepe prejšnje seje, obravnavali polletno poročilo o kadrovanju ter obravnavali kadrovske spremembe.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi realizirani, personalke po obratih TOZD Talilnice pa so izdale ustrezne odločbe.

Kadrovnik TOZD Talilnice Polde Lomovšek je odbor seznanil s polletno kadrovsko problematiko. Iz poročila je razvidno, da se je povprečni stalež gibal okrog 1057 delavcev in je bil normativ izpolnjen 99,6 %. V prvem polletju je bilo na novo sprejetih 116 delavcev, delovno razmerje pa je prekinilo 115 delavcev, od tega je bilo 5 starostno upokojenih, 2 invalidsko, vpoklicanih v JLA 21, umrlo je 6 delavcev, delovna pogodba je potekla 1 delavcu, lastno odpoved so dali 3, izključenih zaradi neopravičenih izostankov ali samovoljnega odhoda je bilo 77 delavcev. V TOZD Talilnice beležijo še nadalje zmanjševanje nepredvidenih odhodov.

V I. polletju je bilo zelo veliko težav v proizvodnem procesu zaradi porasta bolovanj in pomanjkanja ustreznih delavcev na nekaterih ključnih delovnih mestih. Ker Železarna nima na voljo dovolj ležišč v samskih domovih je odbor resno opozoril, da je nujno potrebno povečati kapacitete samskih domov za minimalno 20–25 postelj.

Poškodbe pri delu so se po številu primerov znižale za 11 nezdod, vendar pa je povečana odsotnost z dela na enega poškodovanca. V TOZD Talilnice je bila v tem času ena hujša poškodba izmed treh, ki so se zgodile v Železarni.

Odbor je obravnaval nekatere premestitve in razporeditve delavcev iz enega obrata v drug obrat v okviru TOZD. Ugodno so rešili nekatere vloge za ponovni sprejem in vloge za odpoved delovnega razmerja.

Odbor je sprejel sklep, da se tečaji in seminarji, katere predlagajo posamezna obratovodstva za dodatno izobraževanje delavcev na delovnih mestih realizirajo in da je potrebna tako s strani obratovodstev kot tečajnikov vsa resnost pri izvedbi teh.

Potrdili so tudi predloge SEOP za nekatera nova delovna mesta v TOZD Talilnice in sicer: vodja za rudarska dela, predlog za spremembo delovnega mesta dispečer v martinarni ter novo delovno mesto asistenta v šamotarni.

Na seji so tudi sklenili, da opozorijo kadrovske sektor oziroma oddelek za socialno zdravstveno službo, da v bodoče ne priznava bolovanj za nazaj, kot se to sedaj večkrat dogaja.

D. M.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

13. seja odbora za gospodarstvo

V petek, 19. julija, je bila 13. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD VET. Zaradi dopustov je bila udeležba na seji slabša kot sicer. Iz poročil šefov delovnih enot in namestnika direktorja Dušana Sikoška je bilo razvidno dokaj dobro gospodarjenje in realizacija v prvem polletju, kar vsekakor bistveno pripo-

more k skupnim rezultatom Železarne.

Izvedenih je bilo 120 od 112 planiranih večdnevni remontov ter 221 od 252 planiranih enodnevnih remontov. Skupen odstotek zastojev je znašal 2,27, kar je izpod sprejete obveznosti za 2,5 % in izpod planirane za 3,10 %, kar naj bi pomenilo doprinos TOZD VET k obvezi talilnic in valjarn. Uspeh kvari prevelik odstotek zastojev v valjarnah. V strojnih delavnicah so ugotovili poveča-

nje proizvodnosti in odstotka povprečja norme.

Prodaja tehničnih plinov, razen kisika, je zadovoljiva in bistveno pripomore k realizaciji. Transportne usluge so izvršene normalno. Člani odbora ne morejo razumeti zakaj po tolikem času še niso rešeni kadrovske problemi na transportu. Delež transportnih stroškov znaša 127 din na tono proizvodnje.

Ob polletnem finančnem poročilu so ugotovili povečanje stroškov, ki pa imajo bistveni delež v OD in regresiranju malic. Tudi nedovršena proizvodnja je prevelika, o čemer bo odbor še razpravljal.

Namestnik direktorja je odboru predložil predlog antiinflacijskega programa, ki so ga člani odbora pozitivno ocenili s pripombo, da razmere, ki so nastale s povečanjem cen ne zagotavljajo zmanjševanja dele-

ža vzdrževalnih stroškov na enoto proizvoda. Realno pa je možno skrajšanje dobavnih rokov za 16 %.

Odbor je bil seznanjen s proizvodnimi obvezami talilnic in valjarn ter s pismi njihovih odborov za gospodarstvo. Člani odbora so bili mnenja, da doseženi rezultati TOZD VET pomenijo že bistveno realizacijo obvez in da so njihovi rezultati že vidni. Razmere v valjarnah pa je treba podrobneje analizirati, ker bi večja skrb za delo s proizvodnimi napravami v obratih valjarn lahko veliko doprinesla k realizaciji nalog.

Odbor je bil seznanjen s predvideno rekonstrukcijo valjarne žice in s povečano stopnjo amortizacije ter z dopisom nabavne službe o povišanju cen vseh surovin.

Direktor TOZD VET je bil zadovoljen, da reši vprašanje vselitve RTA v skladišče v Trebežu.

F. J. ml.

12. seja odbora za gospodarstvo

(Nadaljevanje z 2. strani)

pri vložku in predelavi. Pri vložku največ zaradi dražjih uvoženih profilov, pri predelavi pa zaradi začetne proizvodnje.

V jeklovleku so znižali stroške za 772.622 din in sicer pri vložku za 584.370 din, zaradi boljšega izplena in manjše porabe nabavljenega materiala, pri predelavi pa za 188.252 din. Znižanje je v glavnem zaradi preseganja plana v količini in asortimentu.

V elektrodnom obratu so dosegli znižanje za 26.013 din. Pri vložku ni odstopanja, ker je dosežen izplen enak planiranemu, tako, da gre celotno znižanje na račun predelave.

Željarna je za 60.362 din povišala stroške. Zvišanje za 13.740 din so zabeležili pri vložku zaradi slabšega izplena in pri predelavi za 46.622 din.

Odbor je pregledal tudi poslovno poročilo za I. polletje in bil mnenja, da je treba vzroke, ki so vplivali na nižjo proizvodnjo v I. polletju, v II. polletju odpraviti. Sprejeli so še naslednje sklepe:

— Odboru je treba dostaviti podatke o pogojih menjave med železarno Jesenice in železarno Sisak ter ugotoviti kakšna je kompetenca za slabšo kvaliteto TVT iz Siska.

— Za težave pri razdrobljenosti naročil, ki se pojavljajo v profilarni in v jeklovleku meni odbor, da nosi delno krivdo tudi prodajni oddelek. Zato želi dobiti odbor pregled naročil za profilarno.

— Obratovodstvo jeklovleka naj posreduje odboru poročilo kaj je bilo storjenega za izboljšanje vzdrževanja v jeklovleku.

Odbor je potrdil predlog operativnega programa za mesec avgust in sicer:

družbeni plan (ton)	Operativni plan	
	(ton)	(ton)

hladna valjarna	2520	2400
žičarna	5200	5200
profilarna	2185	1235
jeklovlek	1610	1610
elektrodni obrat	1320	1250
željarna	1070	1070

Bistveno nižji operativni plan v odnosu na družbenega je pri profilarni in elektrodnom obratu, v profilarni zaradi remonta proge Rossi in žerjava, v elektrodnom obratu pa zaradi velike dopustniške odsotnosti.

Pregledali so tudi sklepe odbora za gospodarstvo pri DS ŽJ. Odbor je soglašal z ugotovitvijo, da ne dosegamo planskih obveznosti, ker znižujemo operativni plan s pripombo, da je treba pri formiranju OD upoštevati tudi odstopanje od družbenega plana in faktor kvalitete.

Pomočnik direktorja je odbor seznanil z antiinflacijskim programom, katerega so morali izdelati vsi obratovodje za svoje obrate, na osnovi teh pa je direktor naredil celotnega za TOZD. Konkretni cilji v tem programu se nanašajo na povečanje proizvodnje, izboljšanje izplena in kvalitete ter nadaljnje zniževanje stroškov.

Na seji so bili tudi informirani o predvidenih planskih količinah za prihodnje leto.

Na predlog obratovodstva elektrodnega obrata je odbor odobril finančna sredstva iz AZ za nabavo 20 garderobnih omarič v vrednosti 16.000 din. Nabavo baterijskega viličarja v vrednosti 125.000 din pa bo odbor odobril le, če bodo na razpolago finančna sredstva. J. S.

Železarski globus

PARAGVAJ

Brazilija bo s tehnično in finančno pomočjo pomagala paragvajski vladi pri gradnji nekaterih novih industrijskih projektov. Med drugim bodo zgradili tudi novo železarno. Letna proizvodnja zmogljivost te železarne bo 100.000 ton surovega jekla.

ŠVEDSKA

V bližini mesta Lulea (Severna Švedska) bodo zgradili novo železarno, ki bo imela letno proizvodnjo

tri milij. ton surovega jekla. Proizvajala bo polproizvode za zahodnoevropsko tržišče. Železovo rudo bo dobavljala švedski rudnik Kiruna, premog za koksiranje pa bo uvažala iz Poljske in Sovjetske zveze.

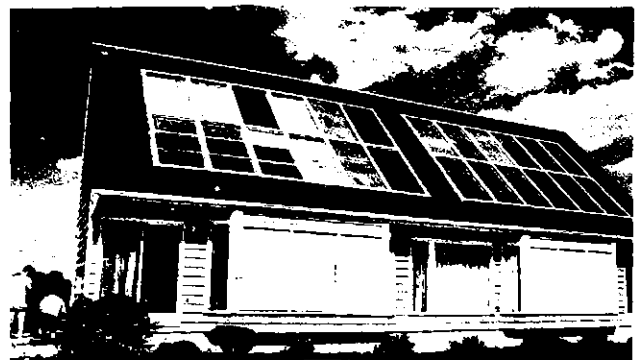
ŠVEDSKA

Ob koncu leta 1979 bo pričela v švedskem mestu Lulea obratovati nova integralna železarna. Investicijski stroški bodo znašali milijardo dolarjev. Pri financiranju bodo poleg švedskih družb sodelovale tudi nekatere tuje družbe.

ZAKLJUČEK

Sedanja energetska kriza je pokazala, da je nafta preveč dragocena, da bi jo lahko tudi v bodoče uporabljali v neomejenih količinah za vse energetske potrebe. Njene zaloge niso več tako velike. Pri sedanjem naraščanju porabe, bodo zadostovale samo do pričetka prihodnjega stoletja. Zato se mora človeštvo ozreti tudi po drugih virih energije. Ponovno dobiva veljavo prej že nekoliko odrinjeni premog. Za ostale vrste energije, navedene v sestavku, pa lahko predvidevamo, da se bodo v prihodnosti vedno bolj uveljavljale. Nekatere prej, druge pozneje. Predvsem pa takrat, ko bodo ustrezne naprave izpopolnili, njihovo uporabo pa ekonomsko upravičili.

(Konec)

»Sončna hiša« v Newarku (ZDA)

Energija v bodočnosti

6

V zvezi z vedno večjo uporabo sončne energije v bodočnosti, se odpirajo velike možnosti za industrijo, ki proizvaja posamezne dele teh naprav. V primeru, da bodo postale naprave ekonomsko zanimive, predvidevajo, da bo imelo leta 1985 deset odstotkov vseh zgradb zgrajenih v ZDA klimatske naprave na sončno energijo. Leta 2000 celo 50 %. Takšna perspektiva odpira novo veliko tržišče za proizvajalce sončnih celic, naprav za akumuliranje toplote, pomožnih energetskih naprav, motorjev, črpalk in podobno. Če bo šel razvoj v navedeni smeri, računajo na znižanje porabe normalne električne energije za deset odstotkov.

S poskusom, ki ga je izvedla univerza v mestu Newark, zvezna država Delaware (ZDA), so šli še dalje. Zgradili so poslopje imenovano sončna hiša, ki pretvarja sončno energijo v toploto in elektriko.

Ploščate sončne celice so postavljene na streho, ki je nagnjena pod kotom 45 stopinj. Sestavljene so iz plasti kadmijevega sulfida, tankega filma bakrovega sulfida in mrežaste kovinske elektrode. Vsaka celica pretvori 45 % sončne energije v toploto in šest odstotkov v električno energijo (približno 0,3 W). Na ta način pridobljena električna energija služi za normalne potrebe v poslopiju (razsvetljava, hladilniki itd.). Višek električne energije akumulirajo v običajne akumulatorje.

Na sončni hiši raziskujejo in testirajo vse naprave, ki so za učinkovito uporabo sončne energije potrebne. Ko bodo vse naprave izpopolnjene, bo sonce preskrbelo 80 % celotne potrebne energije za to hišo.

Družba Honeywell je letos pričela preizkušati v Minneapolisu, zvezna država Minnesota (ZDA), novo napravo za zbiranje sončne energije s površino 465 kvadratnih metrov. Uporabili jo bodo za pomožno ogrevanje neke šole. Predvidevajo, da bodo z njo pokrili šest odstotkov toplote, potrebne za ogrevanje te šole.

V zadnjem času imajo še druge načrte za izkoriščanje sončne energije. Družba Honeywell gradi sončni zbiralec — reflektor v obliki korita. Dolg je 12 in širok tri metre s prevlečeno notranjo površino. Zbiralec se obrača za soncem in ogreva s sončno toploto tekočino v cevi, ki je napeljana po njegovi sredini. V ogreti cevi se pretaka tekočina do njenega spodnjega dela, kjer se spremeni v paro. Ta poganja električni generator. Nekaj tisoč takšnih zbiralcev na področju 16 kvadratnih kilometrov lahko omogoči proizvodnjo električne energije z instalirano močjo 1000 megavatov. Za akumulacijo energije, ki je potrebna ponoči in v slučajih oblačnih dni, služi poseben sistem z uporabo solnih kristalov.

Družba General Atomic Co. iz San Diega v Kaliforniji proučuje drugačen način zbiranja sončne energije s pomočjo reflektorjev. Namesto premikajočega se zbiralca-reflektorja, uporabljata mirujoče zrcalo. Premika se samo cev s tekočino za ogrevanje, vzporedno s soncem. In to tako, da je cev vedno v gorišču (fokusu) zrcala. S tem je omogočeno najboljšo izkoriščanje razpoložljive sončne toplote. Strokovnjaki te družbe so prepričani, da je ta sistem bolj primeren in cenejši, ker ne zahteva težke in komplicirane opreme za obračanje zbiralca-reflektorja.

Zaenkrat strokovnjaki ne računajo, da bodo že v bližnji prihodnosti lahko uporabljali sončno energijo za ekonomsko upravičeno proizvodnjo električne energije. Kmalu pa bo oziroma je že ekonomsko konkurenčna kot energija za ogrevanje vode in prostorov. Logično pa je, da jo bo možno več uporabljati v sončnih južnih krajih kot na severnih področjih.

Pastirji v angažirani in intimni liriki B. Gracerja

(B. Gracer, V mraku,
MČK Jesenice 1974)

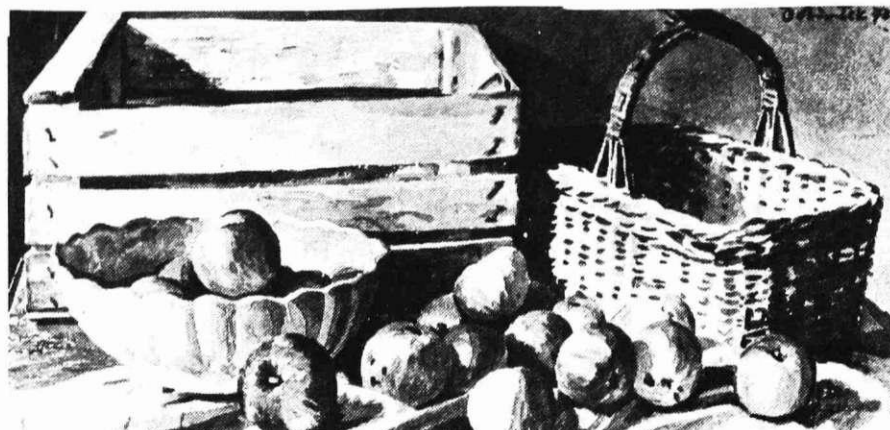
Pogovori (prvi cikel, s podnaslovom oziroma posvetilom: očetu /partizanu/ in mami) so sestavljeni iz petih pesmi — iz prologa, treh dvetirnih pesmi in epiloga. Dva nivoja: angažirani in intimni — skrivata v sebi muzejske dramske učinke; prvi je pognal iz zgodovinske realnosti, medtem ko drugi črpa iz intime in človečnosti na medosebni ravni. Žal pesnik zaide v tretji teksturi (Vdanost) v filozofsko meditiranje o ljubezni in tako se dramska celota okruži, posebno še, ker je Epilog neizviren in prazen, moral bi pa biti prologu (Vsakdanost) vsaj enakovreden. Človek ni le potencialni campos za libidonožne gone in spet ni samo reka ponikalnica historiae. Moram pripomniti, da napake ne vidim v zgradbi cikla, ta je dobro zasnovan, temveč in zgolj v preslikavi izraza, kar pa očituje tako šibko premiso mišljenja, kakor tudi čustvovanja in čutenja. Ni treba, da so teksti olepoteni, vendar še nevarnejša ježa na Parnas je v sedlu slabe sentence. Gracer je osenčil nivoj realnega tako močno, da je drugi nivoj, izvoren v starših samih, v njihovem medsebojnem intimnem vzorcu, in ne samo iz te zgodovine, tako močno zasijal razgaljen v umetni svetlobi in brez kašipota do biti. Take odcpepe so si lahko privoščili, pa tudi ne brez škode, romantični in romanticistični pesniški navdahnjenosti.

V naslednjem ciklu (Nemoč) sta boljša teksta Danost in Pesem. Ostale pesmi preveč očitujejo poetični rodovnik šestdesetih let: moraš, smrt, iščeš, krik, sam, brat. Iz cikla Pesmi za Spelco diha nekaj avtobiografskega, kar daje svežo moč tekstom Balada brez konca, Zdravica in Molitev. Tekst Zdravica se prikazuje kot centralna in najbolj orfična ter pesniško najbolj dopolnjena tekstura. Isto velja za tekst Pesnik, iz zadnjega cikla z istim naslovom.

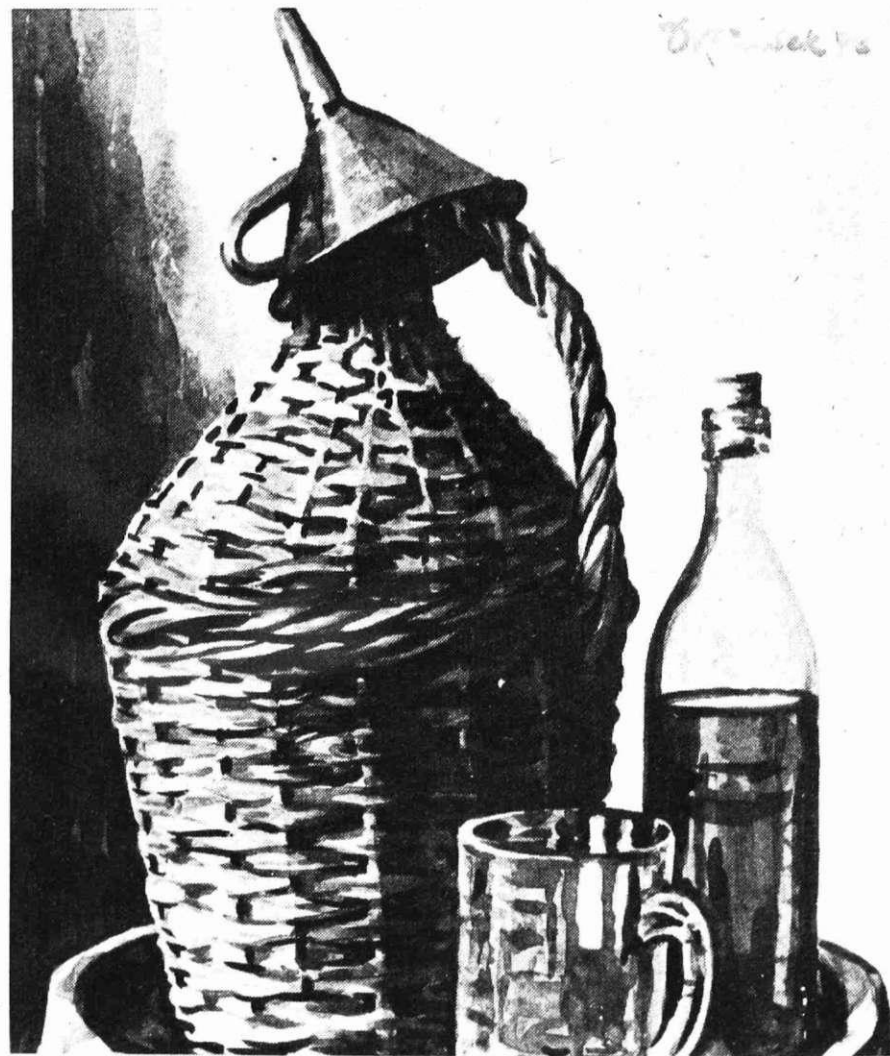
Uvodno besedo v Gracerjevo zbirko je napisal literarni zgodovinar Emil Cesar. Če primerjamo to, drugo Gracerjevo zbirko pesmi s prvo, z Igro, ki je izšla v samozaložbi, vidimo določen napredek. Napredek predvsem v razširjeni pesmi Vsakdanost, ki se v naši zbirki pojavi kot ciklična tekstura in smo ji posvetili več besed. V prvi zbirki je pesnik objavil le prologno pesem, ta tekst pa skriva vse naslove kasnejših treh dvetirnih pesmi. Z odnosom priznanja do tekstov Zdravica in Pesnik pridemo zlahka do sklepa in zaključka, seveda ni treba, da pesnik to vzame ad notam, in sicer — pesnik je najmočnejši, kadar govori o sebi in svoji ljubezni, šibkejši je, kadar izpoveduje mnenje ali zaznavanje vseh bližnjih, od rodu do domovine.

Gracer se bo moral prebiti iz pojmovnih shem angažirane lirike in to po poti, ki si jo sam odpira. Po njej bo moral iti brez odcepov. Od tretje zbirke lahko pričakujemo formirano pesniško osebnost, oziroma jo pričakujemo, ne glede na to, da nas pesnik lahko razočara. V angažirani liriki bo premalo močan, če ne bo presegele šole (Fritz, Kuntner...) in njegov pesniški ego bo ostal zatemnjen. Teksta Zdravica in Pesnik dopovedujeta, da bo škoda, če se

Gracer ne bo odločil za umestitev svojega pravega jaza v poezijo, ki trenutno ostaja nereflektirana, brez tranzitivnega učinkovanja navzven in navznoter. Prav to pričakujemo od Gracerjevih novih pesmi.
Valentin Cundrič

Franc Dolinšek

Franc Dolinšek

V 17. številki LISTOV s svojimi prispevki sodelujejo: Maruša AVGUŠTIN, Janko BERLOGAR, Valentin CUNDRIČ, Marjan ČUFAR, Benjamin GRACER, Ivan JAN, Miha KLINAR, Andrej KOKOT, Dominik MAJETIČ, Walter NOWOTNY, Valentin POLANŠEK, PREŽIHOV VORANC in Franc ZALAR.

Likovni prispevki so delo slikarjev Bonija ČEHA in Franca DOLINSKA.

KDO IZ MENE POJE:

LJUDJE, LJUDJE, LJUDJE...

LISTI

Uredil kulturno-umetniški klub TONE ČUFAR

Številka 17/IV

Jesenice, 1. avgust 1974

REVOLUCIJA VELIKO KULTURNO DEJANJE

Pri nas nismo nikoli posebej govorili o kulturni revoluciji, ker je bila kultura sestavni del revolucije oziroma revolucija sama kot veliko kulturno dejanje. Ko se ob vsakoletnem občinskem prazniku, ki ga praznujemo na današnji dan 1. avgusta, na dan ko so pred 33 leti prvič v naši občini pa tudi med prvimi v Sloveniji, partizani sprejeli boj s premočnimi Nemci, v katerem so padli tudi prvi trije borci, oziramo nazaj na dosedanje dosežke revolucije in ko snujemo nadaljnji razvoj, bi morali uvodne misli vgrajevati v vse naše analize in nadaljnja snovanja.

Se prav posebno pa to velja danes v procesu uresničevanja nove ustave, v procesu odmiranja države, v procesu osvoboditve dela in človeka, v procesu nadaljnje razvoja socialistične samoupravne družbe. Poleg pogojev, da delovni ljudje odločajo pri upravljanju funkcij oblasti in drugih družbenih zadev, ki jih je pri nas uzakonila ustava, bi se morali, mnogo bolj kot se, zavedati, da bomo ustavne pogoje uspešno uresničevali le, če bomo nenehno imeli pred očmi skrb za stalno rast kulturne ravni delovnih množic. Na to vprašanje in nalogo je opozarjal že Lenin. To z drugimi besedami pomeni, da je proces osvoboditve dela in osvoboditve neposrednih proizvajalcev tudi proces kulturne rasti delovnih ljudi. Zato je dialektično povsem razumljivo, da nova ustava kulturo, poleg vzgoje in izobra-

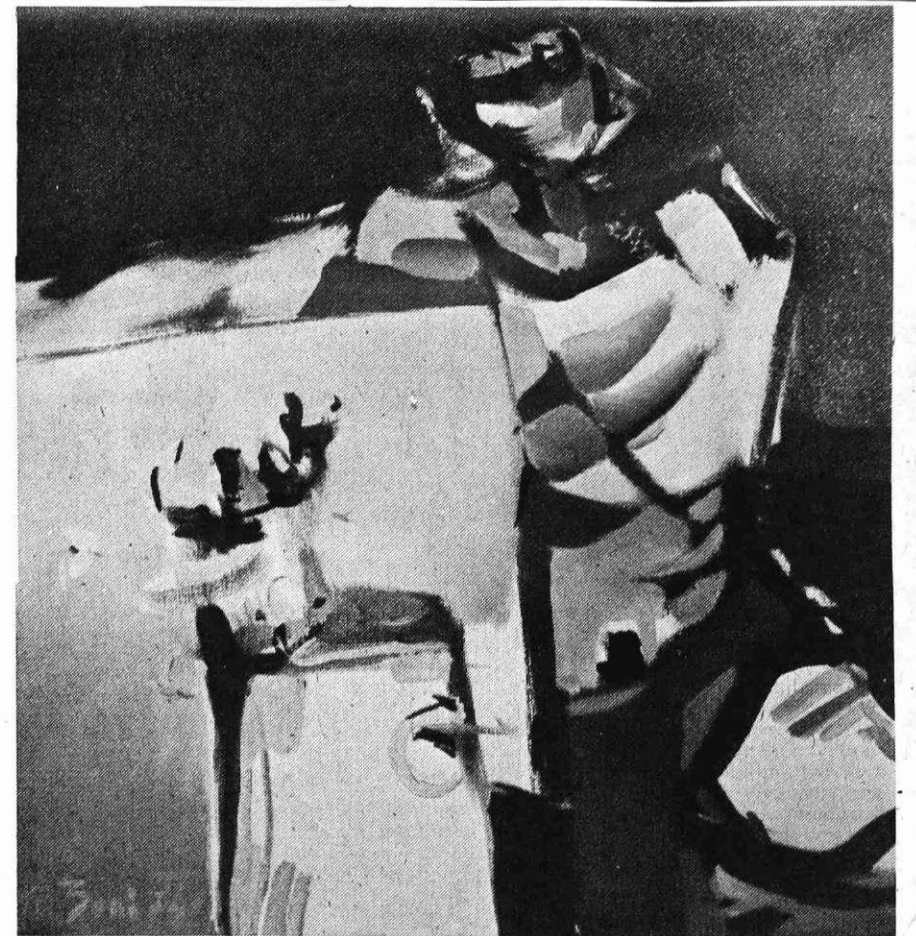
ževanja ter znanosti, poudarja kot bistveni dejavnik razvoja samoupravne socialistične družbe.

Iz teh spoznanj in osnov izhajajo in morajo izhajati prizadevanja vseh organiziranih socialističnih sil pri oblikovanju take kulturne politike, ki ima za cilj ostvariti in ostvariti zahteve, da kultura postane resnično last ljudstva, ki s svojim neposrednim produktivnim delom ustvarja neogibne materialne pogoje za njen razvoj.

Ravno zato je uresničevanje nove ustave, nove etape v naši socialistični revoluciji, veliko kulturno dejanje. Že samo sodelovanje delovnih ljudi pri upravljanju dviga njihovo kulturno raven, hkrati s tem pa raste njihova zavest o potrebi po višji izobrazbi, znanju, kulturi. To z drugimi besedami pomeni medsebojno učinkovanje, zato je boj za nove družbeno-ekonomske odnose, tudi kulturni boj, boj za vsestransko socialistično osebnost in njeno svobodo.

Občinski praznik, kot izredno pomemben mejnik v razvoju družbe, v razvoju revolucije, ni le spominskega značaja, temveč tudi delovni dogovor za nadaljnji razvoj revolucije, za dosledno uresničevanje nove ustave. To pa je hkrati boj, da kultura resnično postane last ljudstva.

V ta prizadevanja, da književnost in druge kulturne dejavnosti kar najbolj približamo delovnim ljudem, železarjem in njihovim svojcem, so se pred štirimi leti vključili tudi naši LISTI, ki jih z materialno pomočjo kolektiva Železarne izdaja kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. To pa je ob sedanjih kulturnih prizadevanjih velika pridobitev, ki zasluži tudi poudarek ob občinskem prazniku, ki ga letos praznujemo ob izrednih revolucionarnih spremembah za naš nadaljnji razvoj, v katerem so LISTI bili in bodo kar najbolj aktivno prisotni.

M. Hafner, Zlata pravila življenja

Samozaložba, 1974

Umetnost je največje darilo, ki ga lahko človek daruje sočloveku, družbi, času in sebi. To velja za knjigo aforizmov še posebej. Aforizmi niso absolutizirana premisa umetnosti, sveta ne izrinjajo iz naše zavesti, v opusu besednih ustvarjalcev pa pomenijo sintezo, kvaliteten presežek analitičnega mišljenja in čustvovanja. Tako imajo vzgojni in izobraževalni učinek. Z ozirom na to, da imamo Slovenci malo antologij lastne poezije in še manj pregledov svetovne, ni čudno, da še nimamo izbora aforizmov. Pravim, čudno ni, ni pa treba, da pri tem ostane. Zato je zbornik Zlatih pravil življenja razveseljivo dejstvo. Razveseljivo zaradi bogate vsebine, manj glede slabega tiska. Oboje: vsebina in izgled knjige terja pojasnilo. Vsebina je razdeljena po vrednostnih kategorijah: človek, življenje, čas, delo, denar ..., po življenjskih obdobjih, po delih telesa, po lastnostih, po tem, kar potrebujemo in kar ustvarjamo in po tem, s čimer se obdajamo. Že kazalo samo obogati bralca, ker ga opozori na človekov latentni in nikoli prebrani slovar, kar življenje je. Zato ni čudno, da so bila Zlata pravila življenja razprodana v kratkem obdobju in to prav med mladimi ljudmi in pedagogi. Knjiga namreč bogati zavest in utrjuje povezanost človeka s sočlovekom in družbo, kar v našem času, ki bi rad obnovil status kulture, zelo pogrešamo. Knjiga plemeniti zanemarjeno kulturo govora in praktično igranje vloge učenika. Hkrati pa — kot vsaka napredna umetnost — počlovečuje našo notranjost in odnose. Ali kot temu pravimo: ta knjiga vzgaja in izobražuje. Se glede slabega tiska: knjiga tudi z izgledom in tiskom vzgaja in nas prisili, da z njo ravnamo, kot je treba. Slovenci zelo cenimo opremo. To bo treba pri novi izdaji upoštevati, ker tak zbornik — s to vsebinsko razvejanostjo in napredno idejno profilakso — vsekakor sodi na knjižno policco med primerno opremljene edicije.

Zato to knjigo vsakomur priporočam.
Valentin Cundrič

Boni Čeh

Prežihov Voranc OB VERSAJSKIH PLOTOVIH

Globača, po kateri teče naša Drava od Žvabeka do Traberka, nima nobenega pravega zemljepisnega imena; koroška Podjuna se zemljepisno prav za prav konča že pri Žvabeku, a tako imenovana dravska dolina nekdanje štajerske dežele se pričinja šele pod Spodnjim Traberkom. Sosedje pravijo temu svetu na kratko: za Dravo. Kljub temu da je ta ped zemlje prav za prav brez imena, so jo gospodje na versajski mirovni konferenci vendarle iztaknili. In ker so jo iztaknili, so jo razdelili na dva kraja, čeprav je ta svet živel v skupnosti, odkar stoji. Pa ne, da bi ga razcepili po narodnostni meji, ki teče najprej severno od Drave od Gorenč čez Legerpuh in od tam k ustju Labodnice, ki se v Labodu izteka v Dravo, ter od tod spet dalje proti severu na vrh Košenjaka. Niti ga niso razcepili po meji, ki jo je v teku tisočletij izgrizla v naravo voda Drava, temveč so ga precepili pošev in počez ter potegnili mejo od Strojne na jugu do Košenjaka severno od Drave.

Že kot pastir sem strmel z naših bregov in hribov proti temu skrivnostnemu svetu, o katerem mi doma niso vedeli povedati kaj drugega, kakor da se tam začnejo že Nemci. Njegova skrita lega me je mikala, dasiravno sem čutil pred njim neko čudno tesnobo, kakor jo čuti človek z vrhov pred globačami. Tiste štiri fare, ki so jih Versajci pripojili slovenski zemlji osemnajstega leta, sem pozneje dobro spoznal, saj je bil med njimi tudi Traberka s svojimi velikimi sejmi, kamor sem hodil z očetom spoznavat Juda, Nemca in Kranjca. Bil je na tem koščku zemlje tudi črneški Sveti Križ, kamor smo od doma hodili po odpustke za naše grešno življenje. Onih pet far pa, ki so jih v Versaillesu dali Avstriji, pa nisem nikoli dobro poznal in bi jih brez pomoči šestega januarja najbrž tudi nikoli ne bil spoznal. Tej pomoči se imam torej zahvaliti, da sem pregledal skrivnosti tudi tega dela zadravoske globače.

Pol ure od Traberka ležijo na desnem bregu Drave tihe Črneče. Skrite so v vznožje Tolstega vrha ali Črneške gore, kakor se imenuje severna plat tega hriba, in opaziš jih šele, ko se jim že čisto približaš. Cerkev in grad kipita v zrak s svojimi začrnelimi zidovi. Iz starih časov ni o tej vasici nič znanega. Tembolj pa so slovele Črneče pred kakimi osemdesetimi, devetdesetimi leti, ko je v gradu gospodaril graščak Lušin. Možak je bil zelo bogat in je imel prečudno navado, da je vsem svojim dninaricam hotel segati pod krila. Včasih je zažvižgal na prste in poklical dninarice domov. Vse ženske, stare in mlade, so takoj zapustile delo in jo pocedile kar čez polje proti gradu. Katera je bila prva pri graščaku, ji je segel pod krilo, zato pa je dobila pet rajnišev. Tako je delal leta in leta in, ko se je tega opravka naveličal, se je ustrelil; nato so mu zvonili v vseh cerkvah, kar jih je videti iz graščine. V današnjih hudih časih si človek takega prešuštnika težko predstavlja. Kaj bi se zgodilo, ako bi danes, ko ženske nimajo niti za sol, komu padlo na misel, žvižgati in razdajati zlate in srebrne rajniše za tako majhen trud?

Iz Črneč dalje se vije pot ob vznožju Črneške gore. Vso ozko dolino napolnjuje

močan, enakomeren šum, kakor bi skozi no odmevala daljna, večna pesem. To je Drava, ki je ne vidimo, ker je skrita v svoji globoki strugi; njeni vrtinci in njeni kolovrti šumijo in bučijo skozi tiho deželo danes kakor nekdanj, ko so te kraje pokrivale še gozdovi in je sredi njih visoko v bregu stoloval grad Tribenj, od koder so tribenjski graščaki, za njimi pa njihovi dediči, vovberski grofje, prežali na trgovce in kupčevalce, ki so nosili svoje tovore skozi dravsko dolino. Danes ni od tega gradu nobenega sledu več, le na kamnu, ki je iz njegovih razvalin zdrknil v dolino do ceste, se samotni popotnik lahko spočije. Se malo prej pustimo za seboj mogočno Sušnikovo posestvo, imovino nekdanjega svobodnjaka v tem kraju. Pred dvema rodovoma je tedanji Sušnik, ki so ga imenovali »der windische Minister«, s svojim prijateljem Einspielerjem zasajal po teh krajih slovenske mejnike. Njegovi dediči pa, ki jih je napredek pognal z rodne grude, nadaljujejo zdaj njegovo delo z druge strani in skušajo zabijati mejnike velikega življenjskega prostora našega sosednjega naroda.

Za Tribnjem se svet kmalu odpre in pred popotnikom se razgrne prelepo libeliško polje, na čigar koncu sameva velika in

lepa vas Libeliče ali, kakor ji pravijo domačini, Nebliče. Več kakor tisoč let so Libeliče živele svoje življenje pod vznožjem Libeliške gore, sredi gozdov, rženih in ajdovih polj in ob večnem šumenju sosedne Drave, dokler ni naposled prišlo do versajskega miru. Ob plebiscitu je velika večina Libeličanov glasovala za priključitev k Jugoslaviji. Navzlic temu je bila občina seveda pripojena Avstriji. Ko pa so se temu Libeličani uprli, jim je razmejitvena komisija, sestojeca iz peterih velesil, začela deliti njive, travnike in pašnike ter je prebivalcem te kotline napravila novo mejo tako, da sta vas in dobra polovica občine pripadli Jugoslaviji, ostali del pa Avstriji. Ljudje, ki so živeli nad tisoč let skupaj, so se ločili, in njive, ki so toliko časa skupaj rodile, so se razdelile. Zdaj gre versajski plot tik za vasjo.

Libeliče pa niso belile glav le versajskim mirotvorcem, temveč tudi našim državo-tvornicem iz časov šestojanuarskega režima. Zasluga za to gre hlapcu Antonu Stermicu, ki je bil zaradi razmejitve libeliške občine pristojen hkrati v oba njena dela. Temu primerno je seveda živel zdaj na naši, zdaj na nemški strani. Menda pred kakimi desetimi leti je hlapčeval pri prvem kmetu onstran meje. Tedaj se je po slovenskem delu Libelič raznesla novica o čudni navadi tega hlapca: ponoči, kadar drugi posli po napornem delu počivajo, tihotapi ta Stermic iz nekega prečudnega navdušenja nekako literaturo, bombe in granate čez mejo, skratka vse, kar je potrebno za revolucijo.

Ta stvar ni na slovenski strani versajskega platu dala pokoja nekaterim januarjem. Zato so neke noči vdrli čez mejo v hlev, kjer je Stermic počival, ga zvezali in ga kakor medveda prepeljali na svojo stran. Hlapca so torej tako rekoč ukradli. V Evropi je zaradi tega nastal velik škandal. V dunajskem parlamentu je naglo za-

Boni Čeh

FRANC DOLINŠEK - DOSLEDNI REALIST

V dvorani Delavskega doma na Jesenicah se je v času od 8. do 19. junija predstavil s prvo samostojno razstavo slik Franc Dolinšek, dolgoletni član Dolika in nekdanji delavec Železarne, katere temeljna organizacija združena dela Vzdrževanje, energija in transport, je bila pokrovitelj njegove razstave.

Franc Dolinšek je bil rojen 18. junija 1908 v Zagorju ob Savi. Že v osnovni kakor v obrtni šoli je rad risal in slikal, posebej so ga privlačile barve. Doma pri očetu se je izučil za mizarja in ob hudi brezposelnosti v tridesetih letih vrsto del dela doma samo za hrano. Leta 1937 se je preselil na Jesenice in se zaposlil kot pleskar pri gradbenem oddelku takratne Kranjske industrijske družbe, današnje Železarne. Slikanje, ki mu je do tedaj predstavljalo prijetno razvedrilo, je postalo v tovarni njegovo vsakdanje delo. Vendar se Dolinšek s črnoslikarstvom ni zadovoljil. Doma je s slikanjem nadaljeval, le da je spremenil vsebino.

Leta 1953 je postal član Dolika, v okviru katerega je redno razstavljal na skupinskih razstavah, vse do svoje prve samostojne razstave.

Z razstavo dvaindvajsetih tihožitij v akvarelni tehniki je Dolinšek presenetil tudi dobre poznavalce njegovega dosedanjega slikarskega udejstvovanja. Izvirnost v iskanju najbolj preprostih in vsakdanjih motivov in njihova tehnična dovršenost, nesporno dokazujeta, da je razstava rezultat dolgoletnega vztrajnega dela na začrti poti. Čiste barve, jasna kompozicija, izredna zračnost in barvna uglešenost slik nam dokazujejo, da Dolinšek obvlada zahtevno tehniko akvarelnega slikanja. Če je njegov akvarel trši od npr. klasičnega angleškega, je to pogojeno tudi z njegovo kleno naravo, ki ne dopušča tveganj.

Njegova tihožitja s krompirjem, čebulo, kruhom, zaboji, tihožitje z delavčevimi malico itd., nam predstavljajo avtorja, ki je dosleden realist, ki išče in najde lepoto v svoji neposredni okolici, v najbolj vsakdanjih stvarih, od katerih je človek odvisen in ki jih pogosto prav zaradi tega ne ceni dovolj.

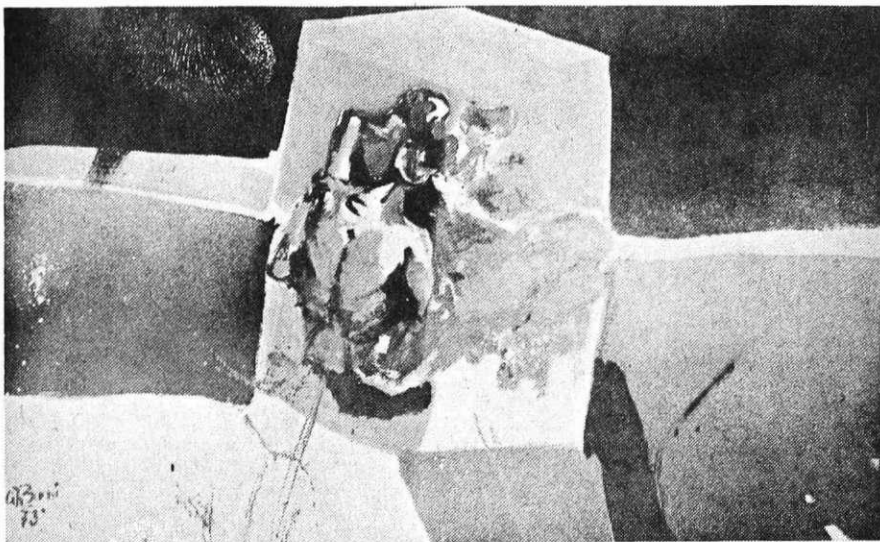
Slikar Dolinšek opozarja prav nanje, prav po njih odkriva lepoto in vrednost življenja.

O svojem življenju slikar nerad pripoveduje. Prepričan je, da o človekovem življenju najpravičnejše govori njegovo delo. Slikanje predstavlja slikarju delo, ob katerem se sprosti in pozabi na tegobe in resnično je zadovoljen, ko ga opravlja. Gotovo mu je pomemben končni uspeh, a bistvenejša zanj je pot k cilju. Če mu ne uspe, ponavlja polt, in prav ta zrelost z delom je Dolinška pripeljala do njegove sedanje slikarske stopnje, ki bi je ob hlastanju k cilju ne dosegel.

Železarna, v kateri je dočkal svojo zaslužen pokojnino kot pleskarski mojster, mu ni izčrpala življenjskih sil, saj je kot slikar šele po upokojitvi polneje zaživel in prav zadnja razstava predstavlja njegov kvaliteten vrh. Ker pa Dolinška izpopolnjuje predvsem delo, ne počiva na doseženem rezultatu, temveč dela dalje. Zdi se, da je kot slikar prav zdaj našel motivni svet, s katerim je še bolj neposredno povezan — delavca ob stroju v železarni in slikarsko tehniko, ki je njegovi delavni naravi še bližja — grafiko. Kakor si doslej ni vnaprej postavljati končnih ciljev, tako jih tudi sedaj ne. Dela po svojih najboljših močnostih in uspeh gotovo ne bo izostal.

Akvarel in grafika nista edini slikarski tehniki Dolinškovega likovnega snovanja. Dosti se je ukvarjal tudi z oljem in že pred vojno pa tudi po vojni je napravil številne turistične panorame, ki jih odlikuje natančnost in dekorativnost.

Za rast jeseniških slikarjev ima nemajhno zaslugo Dolik s tem, da združuje likovnike v skupino, ki se med seboj spodbuja in bogati. Stalne razstave, na katerih se slikarji predstavljajo javnosti jih spodbujajo h kvantitativni in kvalitativni rasti. H kvalitetni rasti jih še posebej sili primerjanje z rezultati del drugih amaterskih in akademskih likovnikov, ki razstavlja

Boni Čeh

OB PRVI SAMOSTOJNI RAZSTAVI BONIJA ČEHA

Boni Čeh je bil rojen 9. januarja 1945 na Jesenicah, kjer je končal tudi osnovno šolo in gimnazijo. Po končani gimnaziji se je vpisal na likovno akademijo v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1970. Že kot gimnazijec je bil aktiven član likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, katerega član je še danes in skupaj z ostalimi slikarji tudi velikokrat kolektivno razstavljal. Zaposlen je kot likovni pedagog v osnovni šoli Koroška Bela. Prvič se je s samostojno razstavo predstavil letos od 28. IV. do 25. V. v avli nove osnovne šole na Bledu. Ob tej razstavi je likovni kritik Franc Zalar zapisal:

»Za akademskega slikarja Bonija Čeha, brez slehernih pomislekov lahko trdimo, da se v svojem likovnem snovanju usmerja bolj, kot katerikoli drug predstavnik mlajše umetniške generacije, v področje čistega piktoralnega raziskovanja, ki je pri njem morfološko izredno razčlenjena konstelacija oblik; o tej njegovi opredelitvi govori, med ostalimi tudi dejstvo, da se je umetnik, že na samem začetku svoje slikarske poti, odločno in zavestno izognil slehernemu barvnemu razkošju, dekorativizmu in vsem drugim podobnim slikarskim načinom, ki so vizualno — senzacionalnega značaja in, ki se jih sicer, tako rada poslužuje najmlajša generacija slikarjev.

Kot nasprotje temu cenenuemu senzacionalizmu, postavlja Boni Čeh svoj slikarski svet, nekakšen ploskovito členjen; oblikovno izredno zgosten in izrazito monohromno podan likovni organizem, ki pa mu ne primanjkuje močne notranje napetosti in svežine.

V Čehovih kompozicijah se odkriva gledalcu zanimiva in oblikovno skrajno rafinirana igra statičnih in dinamičnih risarskih in slikarskih prvin, ki se zaradi lazurnosti nanosa, približujejo prosojnosti, značilni za akvarelno slikarsko tehniko ali

na Jesenicah. Ob večji strokovni pomoči bi skupina pokazala še boljše rezultate.

Ob koncu ne moremo obiti vprašanja ustreznosti razstavnega prostora na Jesenicah, ki je star prav toliko kot slikarska dejavnost.

Likovna dejavnost na delavskih Jesenicah, ki je zrasla spontano kot npr. gledališka, kot sprostitev po napornem delu, bi v estetsko urejenem razstavnem prostoru v primernejšem okolju dobila še širši okvir in večjo odmevnost.

Maruša Avguštin

sedala komisija za zunanje zadeve, časopisje je pisalo dolge uvodnike in znani Otto Bauer je grozil, da bo stvar spravil pred Društvo narodov, videv v tem dejanju kršitev teritorialnosti. Stermicu se ni godilo kakor Cankarjevemu Šimnu Sirotniku, ki je umiral na meji med dvema občinama, ker ga nobena ni hotela spoznati za svojega občana. Medtem ko sta se prej obe državi otepali Stermica ter mu nobena, niti Jugoslavija niti Avstrija, ni hotela priznati državljanstva, češ da razmejitev ni natančno določila, kam ta siromak spada, se mu je zdaj sreča nenadoma na ves glas zasmejala: obe državi sta se pulili zanj, trdeč, da je državljan obeh mejašev. Temu se je Stermic najbrž imel zahvaliti, da je čez leto dni spet odnesel svoje kosti nazaj v avstrijski Libelič...

Koj za Libeličami prestopi popotnik, ki sme hoditi po cesti, državno mejo. Preden prideš v Potoče, drugo središče razdeljenih Libelič, greš mimo mogočnega libeliškega gradu. Gradovi so od nekdaj merili zgodovino našemu slovenskemu ljudstvu tudi v teh krajih in grad mu je tudi zdaj določil novo — mejo. Človek sicer ne razume, zakaj se graščak ni odločil za monarhijo na tej strani, ampak za demokratično republiko na oni, vendar je bilo tako, da je dal potegniti mejo za svojim hrbtom. Najbrž je že takrat vedel, kaj so demokratične republike in kaj lahko postanejo.

Kmalu se prikažejo Potoče. Toda vas, skrita v zatišju Libeliške gore, nas ne zanima, saj je podobna neštetim drugim vasim po naši zemlji. Bolj nas zanima lepa kmečka, skoraj veleposestu podobna domačija kraj Potoč. Čeprav vzbuja večina kmetij tod okrog videz trdno stoječih hiš, se ta, o kateri govorimo, zelo razlikuje od svojih sosed tako po prostranosti in urejenosti poslopij kakor tudi polj okrog njih. Tu domuje prvi naseljenec iz rajha, ki mu je celovski Heimatiendist v smislu narodne enakopravnosti priskrbel dom na naših slovenskih tleh. V Turingenu, kjer je premalo zemlje za kmete, ker je imajo graščaki preveč, je prodal svojo prezadolženo zemljo. Z denarjem, ki mu je ostal, bi tam doma ne mogel kupiti poštene bajte, tukaj na Koroškem pa je s pomočjo raznarodovalne institucije kupil posestvo za trideset glav živine.

Stopimo torej k temu modernemu kolonistu. Mož je že več kakor petdesetleten, ne govori mnogo, ni prijazen, kakor so sicer tod domači prebivalci, je prej celo osoren. Človek, ki pride k njemu že tako poln predsodkov, postane še bolj nezaupljiv. Toda kmalu se izkaže, da ima mož čudno skorjo na sebi. Čisto po svoje in tako rekoč brez občutka govori, kolikor govori. Razlaga, da se ukvarja z mlekarstvom in s krompirjem. Hvali zemljo. O domačinih trdi, da so dobro ljudstvo, da pa ne znajo dobro gospodariti. O politiki ne zine besede. Pri sedih izvemo tudi, da se za politiko ne briga kaj prida in da so tisti, ki so ga z velikim upanjem poslali semkaj za versajski plot, zaradi tega z njim nezadovoljni. Svoje poslanstvo na tem ozemlju pa le opravlja, čeprav čisto po svoje. Znano je v okolici, da je kljub pomoči Heimatiendista do vratu zakopan v dolgove. Podobno se godi tudi večini njegovih rojakov, ki jih je kakih tri do štiri sto naseljenih ob koroškem versajskem plotu.

Od Potoč dalje teče pot proti skriti Suhi. Bregovi strojanskega hribovja segajo tu ponekod prav do Drave in njen šum je zato mestoma močnejši, silnejši. Polja je malo ravninskega, a navzlic temu ima tudi Suha svojo graščino, kakor vsaka druga vas na levem bregu te dravske globače. Od Suhe proti Žvabeku se vije cesta visoko nad Dravo skozi gozdno pobočje, ki se imenuje Flegarica. V prejšnjih časih so pliberški flegarji, upravniki in opravniki takratne posvetne gosposke ob tej cesti oprezali za prekupčevalci in kmeti, ki so hodili s sejmov, ter jih ropali. Kmetje so tej go-

spodi postavili večer spomenik s tem, da so ta del sveta imenovali Flegarica. S kajžarjem, ki ima sredi Flegarce ob cesti svojo kajžo, sva se o tem pogovarjala.

»Danes tega le ni več!« hočem jaz poveljati napredek novejšega časa.

»Seveda!« se mi pomenljivo nasmehne kajžar. »Danes so to drugače napravili. Davčni urad so kar v Pliberku napravili...«

Pol ure dalje je že Žvabek, vas, znamenita zaradi tega, ker je pred svetovno vojno vedno soglasno volila kandidata slovenske narodne stranke, medtem ko je pri plebiscitu tretjina glasovala za Avstrijo... V prejšnjih časih so prebivalci mežiške doline v trumah romali k žvabeškima podružnicama na Sveto mesto in k Sveti Luciji. V prvo so se zatekali splošni pregrešniki, v drugo pa na obeh bolni romarji. Tudi temu romanju so napravili konec versajski mejniki, kajti brez obmejne izkaznice te niti bog ne more več uslišati.

Zgoraj nad Suho, na najvišjem vrhu razvodnega grebena med Dravo in Mežo, leži Strojna, stara hribovska naselbina, slavna zaradi predobrih hrudevih mostov, katerim marsikatero vino ni kos. Odkar je pripadla Jugoslaviji, se je proslavila še z enim rekordom, ki je gotovo svetovnega pomena. Na strojansko enorazredno ljudsko šolo, so namreč nastavili učitelja, ki si je moral seveda sam kuhati, ker takrat ni bilo gostilne v kraju, učitelj pa je bil samec. Ko se iz šolskega dimnika nekaj dni ni pokazal dim, je učitelj prišel h kmetu Janežu in prosil gospodinjo, naj mu napravi izdatno jajčno jed, češ da že nekaj dni ni ničesar dal v usta.

»Iz koliko jajc pa?« ga je vprašala kmetica.

»Iz trideset!« se je odrezal mož.

»Ali ne bo nekoliko preveč?« je podvomila kmetica, boječ se, da ni prav razumela naročila.

Ker je mož vztrajal pri svojem naročilu, se je gospodinja spravila na delo in mu navčrla jajčne jedi iz tridesetih jajc, ki jih je izgledovali učitelj urno pospravil z dobršnim kosom kruha in stvar poplaknil z nekaj litri oziromčevca. Nato ni bilo učitelja spet nekaj dni na spregled in celo šolski otroci, ki so prihajali k pouku, ga niso mogli nikjer iztakniti. Strojanci so vdrli v učiteljevo stanovanje, ki so ga na naši praznega. Strojanski učitelj je izginil neznan kam in vse poizvedovanje za njim je bilo zaman. V njegovem zapuščenem stanovanju niso našli drugega kakor nekaj starih jedilnih listov iz vseh samostanov, kar jih premore Slovenija. Nekdo se je lotil študija teh jedilnikov in ugotovil, da z najboljšim razpolagajo trapisti v Rajhenburgu. Nos je nos, odšli so za to sledjo in res so našli pobelega učitelja pri trapistih, kjer je zapečatil tragiko svojega stanu...

In nekega pomladnega jutra leta tridesetega sem tudi jaz stal vrh Strojne in ogledoval, kje bi se pognal čez versajski plot. Za menoj se je namreč gnil šest let januar v svojem prvem zaletu. In tako sva kraj majnika meseca naposled pridirjala na Strojno, to se pravi, da sem jaz že stal pred mejniki na vrhu strojanskih hribov, medtem ko se je šest let januar šele poganjal za menoj iz doline. Bilo je še zelo zgodaj, nekako ob tistem času, ko na vzhodu še ni svita, a ko ga je vsak čas pričakovati in ga zvezdno nebo s svojim begajočim utripanjem tako rekoč že napoveduje. To napovedovanje neba pa more razločiti le kraja vajeno oko.

Po dolinah in kotlinah je ležala debela vigredna megla in pet prostranih sivkastih jezer se je razprostiralo pred menoj: prvo tako jezero je zalilo ozko in krivantasto mežiško dolino, en zobčasti zaliv je segal čisto sem pod vnožje Strojne; drugo jezero se je razprostiralo proti jugovzhodu, kjer je pod njim ležala skrita mislinjska kotlina; na severu, takoj pod grebeni strojanskih hribov, je megleno jezero pokrivalo dravsko globačo od Traberka do Žvabeka; skozi kometjske prelaze na zahodu se je videl kos morju podobne bele prostranosti, ki ji ni bilo mogoče videti kraja, in to je bila Podjuna. Dalje proti severu je ležalo še eno jezero, a pod tem je počivala laboška dolina. — Med temi belimi morji in okrog njih so se dvigale gorske pošasti Uršlje gore, Pece, Raduhe in Smrekovca na jugu, Kozjaka, Pohorja in Košenjaka na vzhodu, Golce in Svinje na severu, medtem ko meglečnost na zapadu ni imela meje in je le od južne strani padala vanjo senca Obirja in Karavank...

Spustil sem se na štor in sem se zatopil v razgrnjeni svet okrog sebe. Bolj kakor z očmi sem gledal s srcem; vse, kar je bilo tedaj videti, in vse, kar je bilo skrito, se je ta hip zrcalilo v mojem srcu. Skoraj me je hotela premagati neka bridkost. Ali bo res treba zapustiti vse to, kar leži tostran mejnikov? Dvajset let mladostnih sanj, vsa leta svetovne vojne, med katero je srce iz daljave hrepenelo po tej prečudno lepi skoposti, in deset let dela in truda za še večjo lepoto teh krajev in njihovega življenja...

Svet, sredi katerega sem sedel, je bil tih, niti najzgodnejši in najnemirnejši ptički se še niso oglasili. Prisluskujem cesti, ki gre po grebenu od vzhoda proti zahodu. Tudi tam je tiho. Nobena vejica se ne gane, le tu in tam prav težko kane kaka rosna kaplja na mlado brst, ki se potem strese in skopni v negibno tiho. Dolgo sedim tako sredi samote in prisluskujem versajskemu plotu, ki gre tam na robu za cesto. Prav za prav prisluskujem svojemu srcu, ki postaja vedno bolj nemirno, ki se še bori z nevidnim sovražnikom. Potem mi uide pogled proti mežiški dolini. Zdi se mi, da se po-

Franc Dolinšek

vršina megle nega jezera širi in dviga sem proti meni. Možakasti Peca in Uršlja gora toneta nekam v modrikast soj. Medtem ko dotle iz bele dravske globače nisem slišal nobenega glasu in se je zdelo, kakor da je na severni strani tik pod Strojno brezdanji prepad, zaslilišim nenadoma kratak, a razločen šum. Kaj je to...? To je Drava na dnu globače. Eden izmed njenih neštevilnih kolovratov je izgnal ravnotežje in pljusnil premočno. Da... Saj se čuje kakor rahlo udarjanje valov. Kaj se godi v človeku, ki sedi v višini nad tisoč metrov in sliši pljuskanje dravskih valov sedem sto metrov pod seboj...?

Tedaj sem vstal in se ozrl še enkrat proti jugu in proti vzhodu, zraven pa mi je prišlo na misel: Da, iti moraš, šesti januar je lahko vsak čas za teboj in tako je bolje, da se mu ogneš. Če ponesesh s seboj v srcu vso lepoto, ki jo zdaj vidiš in jo slutiš, in če ponesesh s seboj vse dosedanje življenje, te ne bo konec niti onstran versajske meje. Povsod boš našel brate... Previdno sem se bližal cesti, globoko zadihal in z enim samim korakom preskočil versajsko plot. Šum, s katerim me je sprejela hosta na oni strani, je ostal brez odmeva. Tedaj so zapelle prve ptice in za Pohorjem je mežiknila prva zarja, zadnja v domovini...

Pod Flegarcó je brod čez Dravo. Struga je polna vodovja, kajti v Tirolah in v Turah se je topil sneg in so se pričeli tajati ledeniki. Vrtinci in večni kolovrti razdraženo pljuska, šum vodovja odmeva visoko med strme bregove. Kako lepa, kako silna je ta voda Drava... Počasi se odmika star, razšvedran brod od brega. Zaradi deročega toka ima brodar polne roke dela. Sam star in siv se zraščja v sivo vodno površino in s sivo jutranjo okolico. Od daleč sem najbrž tudi jaz ves siv. Brod zajame sredina struge in škripajoč se pomika proti drugemu bregu.

Zdaj sva že izven nevarnosti, ker je brod zaplul v širok, miren zaliv. Brodar, ki mi skrajna na vprašanja niti ne odgovarja, postane zdaj vedrejši in zgovornejši. Medtem ko le sem in tja zamahne z veslom, mi pripoveduje nekaj iz svojega življenja. Tudi on ni iz tega kraja in tudi njega je poslal sem Heimatdienst. Toda ker ni bil mož doma s Švabskega ali iz Turingena, temveč iz soboških hribov tam za Košenjakom, mu niso priskrbeli domačije za trideset glav govedi, temveč bajto za dva repa in star brod, ki se z njim razen tihotapev in potevuhov skoraj nihče ne vozi. Kot obmejniki je že zdoma govoril oba jezika in se zato počutil domačega med suškimi domačini. Ko ga vprašam, kako se počuti sicer, mi odgovori:

»Nič ne rečem, toda rad bi dočakal to, da bi se mi, kadar zaidem v krčmo, ne bilo treba usedati k mizi za vrata, ampak da bi smel sesti tja, kamor sedajo spodobni ljudje...«

Ker sem mu stisnil v roko dvojno prevoznino, se je tako zavzel, da je še dolgo stal na robu broda in strmel za menoj, dokler mu nisem izginil v grmovje nad bregom.

Pri Pirkšmidu, obcestni gostilni na Dromlji, se človek ne naveliča poslušati starega krčmarja, ki tod še skoraj štirideset let roko ven moli. Ta kraj je pred vojno spadal k nemški obmejni občini Legerpuh. Krčmar je bil tiste vrste slovenskih nase-ljencev, ki so dolga desetletja pred vojno naseljevali izumirajočo labodsko dolino vse od Laboda pa gori mimo Volsperga. Nemški kronisti, ki so bili v skrbeh za nemški značaj tega prelepega kota koroške dežele, so nekoč s strahom ugotavljali, da je že vsaka tretja kmetija v slovenskih rokah. Njih strah pa je bil popolnoma neutemeljen, kajti nekaj je pripomogla nemška kultura, nekaj okolje, največ pa slovenski oportunizem, da so se ti naseljenci že v drugem rodu utopili v nemški večini. Utopili se niso le tisti, ki so prišli v nemško celoto, temveč tudi tisti, ki so se naselili na

levem dravskem bregu med tamošnjo slovensko večino.

Pirkšmid pa ni bil oportunist, ampak je mislil, da je vseeno, če iz njegove hiše roko ven moli Slovenec ali pa ponemčeni Slovenec. Zato je ostal, kar je bil še takrat, ko je prišel semkaj od nekod s Pohorja. Toda to svojo zmožo je moral korenito poplačati. Skoraj v dveh letih je petkrat menjal gospodarje. Med koroškimi obmejnimi boji se ni umaknil iz hiše, čeprav je bil nekaj časa sredi med obema frontama. Nemški Heimwehr je iz njegovega hleva napravil gnezdišče za strojne puške, nakar so slovenske čete hlev zažgale za bombami. Nato so ga oboji oplenili, toda Pirkšmid je ostal, kjer je bil.

Nekega dne, ko je slovenska oblast zbežala proti Traberku, so navalili v njegovo hišo okoličani iz Legerpuha, s Cale in drugod. Večinoma taki, katerih očetje, če ne še sami, so nekdanje ovce pasli po Kozjaku, Pohorju in drugih slovenskih gorah. Bila jih je polna hiša in Pirkšmid je pričakoval, kdaj se bo začel obračun. Vdal se pa ni.

»Pirkšmid, zdaj boš pa pobasal culo in jo pobral tja, kamor te srce vleče. Tja, od koder si prišel,« je začel mlad gospodar s Cale.

»Zakaj pa ti ne greš, saj sva s tvojim očetom skupaj prišla v te kraje?« mu je smelo odgovoril Pirkšmid, misleč si, da je tako ali tako že vse izgubljen.

Prvi izzivaj je sicer obmolnil, toda namesto njega je pričelo razsajati deset drugih. Ko pa je bila napetost že na vrhuncu, je vstal neki kmet iz Legerpuha, pravi Nemec in domačin po rodu, ki je dotlej molčal.

»Pirkšmid, nič se ti ne bo zgodilo, dokler sem jaz tu,« je zavpil nad drugimi. »Ti si držal svoje, kakor smo mi držali svoje, in zato nisi nič zagrešil. Tako se tudi spodobi. Ali si mar kriv ti in ali smo mar krivi mi, da so drugi skočili iz naše ljubezni po rodu vojsko? Prišel si v naše kraje kakor toliko drugih. In zakaj bi ne prišel, če je pa zemlje dovolj za vse? Ne boj se, kar sem jaz tu...«

Ker je s kmetom potegnili še nekaj drugih sosedov, so bili godrnjači in hujskači kmalu ugnani v kozji rog. Od tistih dob je imel Pirkšmid lep mir in tudi po plebiscitu, ko se je vendar vedelo, da je iz Dromlje skoraj edini glasoval za Jugoslavijo, ga ni nihče nadlegoval.

»Komu boste pa dali posestvo?« ga vprašam.

Sele po precejšnjem molku mi mož odgovori:

»Ne vem... Tri sinove imam, toda vsi trije so odšli v Jugoslavijo v službo...«

Cudno, starec je tako trd in uporen, a njegovi otroci se v ničemer ne razlikujejo od otrok onih naseljenih oportunistov, ki so postali Nemci. Eni so pobegnili pod severni vpliv, drugi pod južnega. Ko gledam Pirkšmidov obraz z neštetimi globokimi brazdami, med katerimi opazim tudi nekaj žalostnih potez, ne vem, če mu je ta trpkost ostala na licu zaradi tega, ker je njegov dom ostal pod Avstrijo, ali pa zaradi tega, ker so ga zapustili sinovi in s tem pogubili njega in njegovo zemljo...

Od Pirkšmida bi bili proti zahodu v slabi uri v Gorenčah, zadnji fari, ki se spada v zdravovsko globačo. Toda nas vleče proti vzhodu, proti središču te male, samosvoje pokrajine, starodavnemu trgu Labodu, kamor dospem v dobri uri. O tem trgu sem prvokrat slišal praviti, ko mi je pripovedoval moj stric, da je kot desetleten fant hodil izpod Uršlje gore v Labod po zdravila za mojega deda. Pet ur je potreboval tja, pet ur nazaj, s seboj je dobil en rajniš za zdravila in kos črnega kruha za pot. Kajti v Labodu je takrat zdravil sloviti zdravnik-padar, pri katerem so vsa zdravila veljala en rajniš. Moj stric je hodil teh deset ur redno vsak teden enkrat nekaj mesecev zaporedoma, dokler ni moj dedek umrl.

Sele mnogo let pozneje sem zvedel od starih Labočanov za čudodelno skrivnost

tega padarja. Mož je imel za svojo znanost le dva recepta, in sicer za zunanje boleznilišičjo mast, za notranje boleznilišičjo vodo, ki jo je zajemal iz struge tik pod favrovskim hlevom. Ker je moj dedek bolehal na ledvicah, je nosil moj stric dravsko vodo iz Laboda tja pod Uršljo goro.

Labod leži ob ustju reke Labodnice in na tem mestu se nemška jezikovna skupnost stika z Dravo že od takrat, ko so se benediktinski menihi naselili v bližnjem Šentpavlu. Ti so kmalu naselili na tem kraju nemške rokodelce in brodarje. Od tega bo pa že skoraj tisoč let. To je tudi edini kraj, kjer se naši sosede Nemci jezikovno dotikajo dravskega brega na vsem njenem koroškem teku od Beljaka do Traberka. Seveda ni od nekdanjih laboških pradedov že davno ne duha ne sluha več, in če bi v zadnjem stoletju ne bilo prisilnega raznarodovanja in umetne nadvlade koroške nemške buržoazije, bi tudi ta trg ne imel nemškega značaja. Ko so pred dvaindvajsetimi leti prodrle slovenske čete v trg, so tudi laboški nemški in nemško misleči tržani dosledno rešili čast meščanstva s tem, da so hladnokrvno izobesili slovensko zastavo na občinski hiši. Konjunkturna preizkušnja tudi temu tihemu trgu ni prizanesla...

Od Laboda do državne meje na levem dravskem bregu je uro hoda, medtem ko se versajski plot na desnem bregu približa Dravi že tik pod Labodom. Nekaj časa torej meji sama Drava. Na desni strani leži libeliško dno, na levi strani pa kamenška polica, ki se tja do Traberka podaljšuje z viško polico. Gori na pobočjih Košenjaka čepita dve gorski fari, ki tudi še spadata v ta kraj brez zemljepisnega imena. To sta Šentlovrenc in pa Ojstrica, dva stara sosed, ki ju je tudi versajski mir ločil na dva dela. Na veleposestvu Landhaus, ki stoji pod kamenško skalo sredi lepe ravne police, je tudi postavljen mejnik, ki so ga tja presneli iz Saksonskega.

Kakor da bi se Drava globoko zamislila nad tem, ker so jo za nekaj kilometrov napravili za mejo, se skoraj neslišno zliva dalje po široki strugi. Njena gladina je mirna, brez vrtincev in brez kolovratov. Mrak lega na globačo, ko stopam po cesti nad strugo tja proti Viču. Vendar še ne bo takoj noč, kajti globača se že temni in je polna raznih senc, ko se sonce še ovija hribovja na obeh straneh doline. Mračne in otožne barve se zgoščujejo od enega brega do drugega in pravijo kraj brez imena s čudnimi nepopisnimi barvami. Dolge, pošastne sence, ki se stegujejo čez dravsko gladino, stiskajo srce, da vstajajo v njem črne misli kljub vedrim možganom. Tedaj me predramita dva vesela otroška vriska. Dol pod cesto zagledam pastirčka, ki pase belo živino laboške pasme, na drugem bregu Drave, onkraj versajskega plotu, pa vidim vihrati pastirčko ob čredi živine.

Pastirčka je prva zaklicala:

»Ole, ole Šimej!«

Pastirček je odgovoril:

»Ole, ole Mojcej!«

Vriska se ponavlja in se zlivata v en sam prešeren, razposajen glas, ki postaja pesem obeh bregov ter raste in se dviga vedno više pod nebo. Pod to pesmijo, na dnu globoke struge, se dravske vode tiho pretakajo proti vzhodu. Ko strdim vanje, se mi zdi, da se čuje iz njih neko skrivnostno, preroško šumenje. Ali ne napovedujejo tudi te vode, da bo prišel čas, ko se bodo tudi one razburkale, ko bodo vrtinci in kolovrti te struge završali in pljusnili ter se združili z viharjem, ki bo za vedno podrl ta versajski plot? Potem bosta spet oba bregova lahko živela v skupnosti in bosta oba sosed, slovenski in nemški, postala svobodna mejaša, svobodna naroda v pravični človeški skupnosti...

Pesem pastirjev na obeh bregovih tihe reke, ki noče prenehati, potrjuje to tiho večerno upanje...

Dominik Majetič

Ko greš po stopinjah...

*Ko greš po stopinjah
mladoletnih v poskok
ne boj se objestnih prijemov
in malih bogov,
ki komaj upajo priti na zemljo
rjavo in rdečo v sončnem navdihu.*

*Rjavordečelaske
toplorujave*

*s pegico
v očeh*

*kronam
tvojo
dojko*

*s pegico
v očeh*

*kronam
tvojo
dojko*

bokov !!!!! sprehod

roj / i / stvo / r /

dve nogi enega bitja

dve nogi enega bitja

In potem pride dan...

*In potem pride dan,
ki se imenuje nedan.*

*In potem pride noč,
ki se imenuje nenoč.*

*In potem pride ljubezen,
ki se imenuje neljubezen.*

*In potem pride življenje,
ki se imenuje neživljenje.*

*In potem pride smrt,
ki se imenuje smrt.*

Iztirjenost

*Dan je iztiril
ni ga mogoče ujeti
Upanja na pretek
koketnost mladega jutra...*

Sonce počasi hiti proti cilju

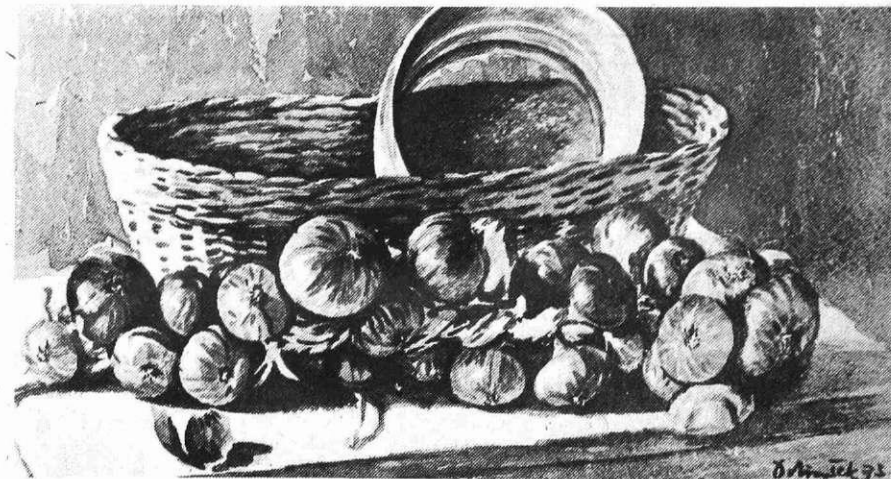
*Cilj mu je dan z zoglenelim truplom
ujetja poti neponovljive
včasih z razkošnimi otroci radosti
včasih z otroci poletja in toplih večerov
včasih in vedno v zenitu strasti ujetja*

*Dim se dviga brez vednosti
topoli se dvigajo brez vednosti
hrib je dekolte ozadja resnice*

*Krik ptice je umrl v zraku
in dekle nekam hiti...
Auto se požene v start in ostali za njim
mladi dirkalni konji in otopeli z bencinom
v nozdrveh in komaj upaš na železno srce*

*Dekle nekam hiti in olajša lepoto s
pregibom koraka
in rdeč žar kupljene drogerijske lepote
ponuja očem
ne vedoč kdo ima prav pašo očem brez
slovnične zamere*

*Dan ni iztiril
dan se rodil je normalen
samo vihravi otroci hitijo prezgodaj k
začetku...*

Marjan Čufar

V pojasnilo zavesti

I.

*Človek seda počasi na rob
namenjen nezdržljivim namenom
in mimo globokih naključij
nastavljenih za vabo spominom
se vrača pod modro nebo nad
belim oceanom
pod to streho čolna ki oznanja
skorajšnje prebodenje neba in mit
vode z meseci davnine oskrunjen
s svinčev cvetov okužen
in s kristalnim dnom puščave
naslonjen na razraščanje življenja
se zapira v neslišno daljavo
in neviden smehlja ljubljene osebe
in v tvoj odhod vlak mračnih nujnosti
zelenje nujno tovor mesta nas odnaša
med tolažilne zvezde in zidove temnic
v nek stoletni večer s sebičnimi zavesami
rezinami poletja in bolečino sovraštva
pretkan nenapisan večkrat in neizrečen
v krvavih umikih besed*

*Zvezde čeri razklane nad temnim stropom
najdene izgubljenosti
ključajo v svetlih nočeh nastanka
v bližino nezavedne zavesti
in pozna jesen mojega maja
odplakne vodo v razvejan led
negiben in nemiren kot vizija ženske
živeče v neobstoječem trenutku časa
ležeče v dimu materije
pred mojim prostorskim bivanjem*

2.

*Grile slike poljane napetih voda
ničesar ne nosijo v svoji lastni koži
v globini zaškrtja prah
v jami reke nad nami svet
preganja razmetani trepet
nespečnosti rosne
zelene zemlje življenja
in spet zorijo sence
v kalnih očeh dotaknejo se bežno
in v tvojem kovčku niha glava
miza nekega obeda
le včasih zakipi skozi zobe pesem
skozi umazano podstrešje nekega groba
Te spet isto življenje čaka
ovito s paro in pajčevinom
in utopljeni vesti se plaho
naslanjajo v zaprti ulici
na hladen plamen sveč
in se dramijo do nezavesti
ki je boljša od upanja otrplega
ljubezni prežgane
zdaj ko se je noč umirila
poslušam svoj tihi jok zavlečen
med ta deževna okna
kot monotoni korak dan minuli
in tema se zapira v neskončnost*

*Pred daljno melodijo izmišljenega
potovanja se ustavi gora svetlobe
z zgodnjim mrakom nevidnih misli
se pomeša v zadnje sanje
in neizbežno ponikne
v hrbtnici močvirja*

MISEL ČASA

*Izgovorjena želja mrhovina pestra
v razdvajanem jutru vednosti
se nebo neobladano nataka
v keliha mrtvih straž
in z marsikom s seboj najprej
se povzdiguješ v pohabljen dobroto
iz preizkusnih rok naposled pozabljenih
sprejmeš svoje truplo potepuško
umazano in med ljudmi zadržano
kot nekakšno skupinsko veselje
nepravilno razdeljeno v na stežaj
odprti votlini zemlje*

*Čakanje vetra mlečnozobega
ki hodi nad samim seboj
nasičen s puščobo mirovanja
prešlišimo kot sovražnega premaganega
in z njim pada v vrzel otroka in starca
pečat upora v kamniti volj deroč*

*Tvoje črno čel glasovi razrežejo
v papirnata ogledala
v molčečo resničnost
in v nadstropjih jetništva
gledajo vanje podobne številke
padlih oseb njihova koža zaudarja
po poslušnem gibanju kolkov
zalezovanih naskrivaj in
izgovorjena misel mrhovina premišljena
po naključju pritavana iz svetle sence
žalosti otrpne v oguljeni ravnini*

Janko Berlogar

Spoznanje

*Pepel pozabe
v laseh
in na dlaneh
in vsepovsod
tudi v očeh
je pepel
Pa ognja
sploh ni bilo
Včasih obstanem
skrijem obraz
in zajočem
Kdaj je
sploh mogoče
Vsepovsod je
pepel*

Valentin Polanšek

PANKRTSKA MOLITEV

—cikel—

I

Ždim v žerjavici ponorele krvi,
odiram sree,
da ga zalučim v osje gnezdo pohore.
V pokoro se moraš upepeliti.
Drugače ne najdeš ravnovesja
niti ne za nocojšnji večer —
in moraš vzeti konec.
Obupni konec.
O Devica Nebeška, saj si vsaj
zemsko rodila pankrtskega otroka!
Jaz pankrt.
Moja mati pankrt.
Moj otrok pankrt.
Zemska trojica
ogoljufane ljubezni!
Ljubezni?
Zdaj se mi zlepijo dlani v svojsko molitev,
da zagorijo prsti v solzni večer.
Iake solze niso zlagane.
Solze rajne babice,
nekdanj ogoljufanega dekleta;
solze starihavne matere,
nekdanj ogoljufanega dekleta;
solze vnukinje sredi pankrtske noči,
morda nekoč pobesnele ljubezni
pankrtske krvi.

II

Odklonila si mene.
Namerila si vame tulec očitka.
Počrnevam pod očmi,
prežgane so ustne,
zlepljene v pekočo rano,
her se ne ubranim,
da kar očitno pogoltnem
uso okrvavljeno ljubezen vase;
Meseno daritev za porodno trzanje
devičnih prsi.
Mar si oslepela za zlačnele moje oči,
ki grebejo strahovite vrzeli
za očeta in mater in otroka?
V nedojemljivem obstanku
se razgalim pred tabo z uso grozo,
kako sem razparan na kosce,
ker sva gradila nebotičnike
skupne vere.
Ohrmel bom ob osknelem obličju,
her trzam pred lastnim poginom.

III

Še v telefonsko slušalko
si vstopila branike
proti tetivam mojih prošenj.
Da, samo za besedo te prosim.
Za besedo.
Niti ne za bližino tvojih usten,
niti ne za bližino tvojih oči.
Tako očarljivih oči.
Tako goljufivih.
Od vsepovsodi žmurijo vame
prežeče oči ptice ujede,
kakor da sem jaz plič izrinjen iz gnezda.
Lastna zrcalna slika
bleja vame kot krinka.
Z lepimi prsti se naslanjam
na steno telefonske celice
kot premlaten pripornik.
Kratko opraviš skozi slušalko z mano.
Zavrtnjena pankrtska kri
vre za vulkane — maščevanja
vseh pankrtov na svetu,
vseh ogoljufanih trpinov,
ki so baje spočeti iz gole ljubezni,
iz gole trenutne ljubezni,
iz gole laži!

IV

Odšebetale so lastovičje žice
za takšnim poletjem,
ko so srake — sanje me do golega okradle.
V ohlapni samoti
se lahko izkolneš, izjočeš, izgrizeš.
Niti samogovori
ne izčistijo navlake v krvi
in obsedenosti sredi duše.
Zožili so se vsi izhodi
kakor koli danih možnosti.
Paprej sem se uživaško skrčeval
v kloščič zavrele naslade
in bil sem središče večnosti
neizmerljivih trenutkov;
zdaj vsrkavam vase
pobegle sence
vseh nesrečnikov,
preden se razkrhajo v poslednjo spojino
brezbriznosti
in gneva.

V

V pouličnem klanjanju
tipujem v brezčutju
za najbolj odurnimi postavami:
Pospravil sem v sebi
samouščno ganjenost
zaradi samega sebe.
Drugi imajo prazne žepe
in prazne obraze —
jaz pa plijujem
iz izvotlenih prsi
kot jetična sodrga.
Kaj mi mar, da je toliko pestičev
uzrlo letošnjo vigrad zaman,
da iz pristreškov jeseni
cepajo zajedljivi čmrlji?
Naj me odnašajo gmote pešcev
kot nesnago ogabna voda
po srditih nalihih.
Kaj bi se oproščal,
ko si, zjalo, treščilo
na vogalu vame! —
Sunil bi me
in me pohodil kot niče.

VI

Nas so tako mati nosili navkreber
in globoko sopihali in še zraven zebali.
Vseh niso prinesli do tega strmega
življenja.
Nekaj jih je prej našlo grob
kakor nezakonsko zibelko.
Naša mati so bili mladi
in tako lepi.
Bili so pankrtski otrok
lepe babice,
ki je bila črnolasa lepota.
Zdaj pa nosim jaz svojega pankrta
prav v tisti sončni pankrtski dolini
navkreber domov.
Morda so nam kdaj mati
pripovedovali lepe storije,
kjer so nastopali lepi moški,
kakor so menda bili naš atej.
Tudi jaz pripovedujem
sebi in dremajoči hčerki
v mojem naročju
otroško pravljico,
kjer nastopa lepa kraljčina,
prav tako lepa
kot je moje male mati.

VII

Osredotočiva najine besede
Mimo vsega se delava nevedne
in zgubljava besede o ničevostih,
katere niti za tebe nimajo smisla.
Zato ti kar naravnost
posvetim v obraz
s to izpovedjo:
Zadnjič sem sanjal o tebi,
kar je nekako nadaljevanje
neizoblikovanih teženj
izpred desetih let.
Osupel sem edin le jaz.
Tvoje oči niso zablesčale,
kot je moja zabuhlost v sladke spomine
osmešljivo pričakovala.
Res si upravičeno morala glasno reči,
pomilovaje celo:
Da, da, ti boš vedno ostal
otrok svojih sanj!

VIII

Novembrske odjuge
so že zdavnaj odrevenele
in prvi zimski dnevi
so se oprijeli ledenih štrcljev,
iz čadastih dopoldanskih nosnic
so sešili oblaki
trdo ovratnico,
ohetajočo pozeblin.
Prav v teh dneh
pa si prišla ti na svet,
miljenka mlade matere
in pobeglega očeta.
Za prvo srečanje
z očetom
naj ti
zavete
božična kakteja
v tem budljivem času.
V spravo in priznanje
krvne vezi.
Božična kakteja
ukroti naj trzavico
sprtih staršev!

IX

Na poti k bolni materi.
Iz komaj začetega sna
me ob štirih zjutraj
izreže telefon.
Zasopljem glas
golča naduto vest:
Mati je zbolela!
Moja pankrtska mati!
Pankrtska
pankrtova mati!
Drvim z vozilom
čez sto kilometrov na uro,
kot da hočem prehiteti
vse,
za kar je življenje
mojo mater
opeharilo.

X

Spominjam se deda,
ki je moji babici
zapustil
pankrtskega otroka:
mojo mater.
Kupil mi je samo enkrat
venec fig.
Spominjam se moškega,
ki je moji materi
zapustil
pankrtskega otroka:
mene.
Dal mi je večkrat
medu.
Tisti deda
je dal svojo hišo tujim ljudem.
Tisti moški
je dal svoje življenje
za tuje ljudi.
Nekje je pankrtska kri
zaostalega vnuka
in sina
užaljena,
če priznava
take svoje prednike.

Walther Nowotny

V današnji številki LISTOV
prvič predstavljamo avstrijskega
književnika WALTHERJA
NOWOTNYJA z njegovo poezijo,
v prevodu sodelavca kulturno
umetniškega kluba Tone Čufar
— Andreja Kokota.

Književnik Nowotny je bil ro-
jen na Dunaju, vendar pa že 25
let živi v Celovcu na Koroškem.
Diplomiral je na igalski akade-
miji, sicer pa je svobodni umet-
nik. Piše predvsem radijske igre,
pesmi in krajše črtice. Je pred-
sednik Zveze koroških pisate-
ljev, katere člani so tudi neka-
teri slovenski besedni ustvar-
jalci na avstrijskem Koroškem
in predsednik koroškega PEN
kluba.

Posebne zasluge ima za uspeš-
no sodelovanje s slovenskimi to-
vrstnimi organizacijami, na pri-
mer s pododborom društva slo-
venskih književnikov v Mariboru
in slovenskim PEN klubom v
Ljubljani. Zelo se zavzema za so-
delovanje avstrijskih književni-
kov s slovenskimi na avstrij-
skem Koroškem. Slovensko knji-
ževnost na Koroškem obravnava
enakopravno z avstrijsko in
redno objavlja slovenske avtorje
v celovškem radiu in drugih pub-
likacijah. Sodeloval je tudi pri
izdaji slovensko-nemške izdaje
knjige SREČANJA.

Objavljene pesmi so vzete iz
njegove pesniške zbirke ŽELEZ-
NE VRTNICE.

BLIZU

vesolja —
vendar
s trhlimi kostmi
ki marširajo
še v
preteklosti —
vojaška knjižnica
v nočni omari —
s številko regimenta
v možganih —
sedijo
pred
televizorjem —
popivajo
na sprejemih —
kritizirajo
NATO —
pomilujejo
OZN —
in njihove hčerke
plešejo
Twist

A stari
marširarji
ne dohitijo
časa

Vendar živijo
z nami
in večinoma
niti slabo
in kadar mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Sedijo
v vlaku
v avtobusu
v kavarni

Vpijejo
na igrišču
in zveni
kot
Sieg-Heil —
in kadar
mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Njihove
hčerke
hodijo
gledat filme
pripovedane
mladoletnikom
hodijo gledat filme
za mladino
in kadar mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Sanjajo
o Maasi
o Memel
o
Etsch
in o Beltu —
čitajo knjige
očerjajskih dni —
in pajejo pesmi
o Renu

in kadar
mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Kajti
stari marširarji
ne dohitijo
časa

PO
cestah
mesta
mojih sanj
se valijo
glave
politikov
ki so
že brezglavi
zastopali
svoje
volivce

Po cestah
mesta
mojih sanj
hodijo
vodenoglavci
jutrišnjih dni

V pasji azil
je zablodila
kura

Papiga
skozi svoj
kljun
volivna
gesla ropota

Po cestah
mesta
mojih sanj
hodijo
dimnikarji
oblečeni
kot pismonoše
in čistijo
zareze
poštne nabiralnikov

Na tržnici
učitelj
ponuja
svoj
ABC

Po
cestah mesta
mojih sanj
vlečejo
težke
rakete
in luna
ima
svojo hrbtno
stran pripravljeno

Nacionalno
prepričani kmetje
grahov riž
rojijo
v konzervah

Mlad
igraler
pije mleko
in čaka
na aplavz
a
kritiki
sedijo
v bordelu
in igrajo
skat

Po cestah
mesta
mojih sanj
hodi
tisoče policajev
in
pripovedujejo
moj sen

PRIZNANJE
pavianov
sem
dolgo
nosil v sebi —
Danes
ga šepetam
v
telefon —
Ostanite
na zvezi —
Človek
ne izvira
iz opice —
Sicer
bi vam
narava
že zdavnaj
odklonila
banane —
Tudi
sorodstvo
ne obstaja —
in tudi
svašto
svaštvo
je izključeno

Banane
na Dunaju
Berlinu in v Parizu
niso
dokaz —
Opicam
ne moreš
podtikati
odgovornosti

če človek
pleza
po
drevesih —
svojega
sosedu
zadavi —
in njegove otroke
v kali
duši

Prosim
ostanite
še na zvezi

Opice
še vedno
mečejo le
kokosove orehe
Človek
se poslužuje
bomb
Njegova hotenja
izražajo v mnogih
jezikih
Razumevanja
pa ne
najde

Opice svoje prve besede
še niso
spregovorile
a imajo veliko
občutka

Vendar so
mesto
v OZN
odklonile

Prevedel: Andrej Kokot

Valentin Cundrič

HUDOURNI RODOVNIK

V. Polanšku,
pesniku Karantanskih

(Vrata, skozi katera beseda obišče tvoj rod in tvoje telo, zazidaš, ker to so vrata na ulico, vrata v pustino, v ogolelost, vrata v tuj rod. Saj vse je odvisno od vrat, skozi katera zapuščas življenje in trpkost in pesem pestunjo in pesem rednico. Igraj si se s to kačjo ki ob mareljnih uri, s to kačjo prepasico, zato te vznemirja postanek na gotskem nebu, počitek v valujoči jati. Odbija te sproščena dopolnitev.) (Telo je nekaj ptica, nekaj od vekomaj do vekomaj. Dolge struge besed z mlečnimi temelji usrkajo njegovo nerazvozljeni hod. Odhaja, da se razodene gonu. V oklepu prilaščenega časa. Jemlje v zahvalo vse, kar se je, vse, kar se pije. Trga je z večnostjo. Izziva in ne prenese smrti, ki vse zaroti v svoj god.)

(Beseda je val in breg. Popotnik in palica popotna. Ko te prebrodi bosa, brez obutve, je več ne slišiš, ker oleseniš. Vendar se zdaj to še ne bo zgodilo. V tebi beseda skovika s kostjo zemlje v levi roki. Pije te naveličana tvojega stropa. Za snidenje in za nasvidenje se ji udvarjaj, ne udvarjaj, smrt bo lesenitev. Ona igra s popolnim pomenom.)

(Vidljivost, otipljivost dorečenost ni vse, ni dovolj. Beseda se tudi vrača v skalnati rod. Ne le ti. Ni nesmrtna. Z zlatimi usti se pači v smrti, a umreti mora slej ko prej. Pomisli: še ona. Tudi beseda. Ošabnica. Dorečenost ni duša. Ni nikogaršnja duša.)

(Dogodke je treba pahljati, pojiti, kaditi. Nekateri jih pestujejo, oblačijo, šemijo v neotipljive pomene. Dogodki naznanjajo vrtnice, vrtnice v Triglav moj dom. Častihlepje se dimi, peni se, pljuska gledalcem čez rob. Se lupi v gomazeče nagone. Triglav moj dom vibrira kakor vetrovnik z leščerbo v trebuhu. Razprostrli smo ga čez mizo, čez posteljo, čez prag. Kako je mila podoba Gorenjske. To, kar ti vzamejo, je nagnita dorečenost.)

Koronida je zgorela. Karantanska in koroška. Orakelj gluh je. Gazijo centavri. Raka se zapira. Sliši pesem se otroška. Objokano osuplost pestujejo pavri. Širom po segi. Skozi mit pojoci! Kažipot je v svetih znamenjih. Vsaj sled. Asklepij živ bo. V usaki tvoji koči. Vbogajme Apolonovih mladih let. Prerokba je na tvoji strani, Koronida. Enojambornica saintgermainška in golida! Sozvoč z viharjem nas, Asklepije, pokliče. Mlinski kamen-pesem nam obešajo za vrat. Izkleše jih koroški Had. Hrumimo po deželi. Zaznamovane priče.

Koronida je zgorela. Karantanska. In koroška. Saintgermainška kača sope v njena upepeljena lica. Vendar vzletavajoči cvet, v bližini njeni, ta porok bedenja nad življenjem,

uznikne, vznikne, vznikne. In se ospe; in se ospe. In se ospe na gole petnice sveta. O Koronida, česa vse ne vidiš, česa nimaš več! Pod krono joka, bežečega skoz sobe in skoz čas bežečega, se svetijo prazni pečli usod. O Koronida, zakopana v žagovini ur, razobešenih in razmotanih. O Koronida! Koroška Koronida! Iz žagovine te ne ustaneš več. Počrnelo rastlinje sloni, sloni, sloni ob prividu nagrobnika. Poziva, oblega, blebete izbruh itenja. Obzorje — izgleda — kot bi odurglo svet. In zgodovina je mesečina, ki nas nosi sem ter tja. Zato zaključki mojih pesmi iščejo začetje, že rjaste in mrzle. Čez razmejitev, ki vzplapola, da bi povnanjila poslednjo slutnjo kraja, časa, se ne pride. Se ne pride. Se ne pride! S prsti med godnimi lasmi — pretreseni Asklepij in pomrznjen oder hkrati — spremljam te privide, Koronida, koroško Koronido v kameniti dan. O Koronida, naj žalost ne doni. Glasovi so izžeti, so izžeti, pa naj žalost ne doni.

Kretnje so prijete, so prijete, pa naj žalost ne doni. V kamnitem dnevu se očistiš do krvi. Mavrične sledi ostanejo za tabo. Za spomin. Za vabo.

Jok je čudna žepa in smeš čudna lakota. V nadaljevanju tega sna, ki nima stropa, nima dna, je brez oken, je brez vrat, je čudna kletka in ti si čuden tat,

Iščem te v plesu prosojnih meglic oblečeno v belo tančico lebdečo nad jezerom skritim v daljavi Vame pronicaš s terciarnimi ptic moje ljubezni otožni stih:

Kje je cesta ki k tebi drži

Iščem te s pesmijo v duši v pokrajinah brezbrežne samote

Iščem te s pesmijo v duši tiho zavetje lepote

z omamnimi ciklamni v naročju Moje srce te išče lučka

za slepo svetilko Moja ljubezen te išče plamen

za mrtvo ognjišče Morda so moje sanje samo

enodnevnic blodni ples In moje hrepenenje samo

prazno iskanje beganje za teboj bežna pesem

samo, ki jo v rosne kaplje besed pojoci utrip krvi

poraja deklica za tvoje srce Morda so moje sanje samo

utrinki ugaslih zvezd utrinki mrtvih zvezd neodžejane mladosti

bolest pesem, ki nehote je zašla v tvojo mladost srečna

da lahko zagori srečna da lahko iztli deklica

za tvoje srce Naj sem pesem ptice Naj pojoc

porušim noč in vse temnice v svoji duši

Naj sem pesem ki kot svet pronica v rosno jutro pesem ki naj v tvojem srcu najde toplo gnezdo kakor v srcu razcvetele lovorike drobna ptica

3. stavek : Dafne

Trkam na tvoja vrata s pesmijo ker

drugače ne znam in ne morem Odpri jih in prilij olja ugašajoči svetilki

da mi v srcu ne ugasne Nocoj noč prižiga zvezde

samo zate Rad bi bil najbolj svetla najbolj čista

in za Iz daljav prihajaš Iz globin spomina

Iz sanj ki jih je pokopala mrzla tema Hada vstajaš

in se razcvetaš lepša kakor Euridika najlepša

najbolj nežna kakor pesem večno mlada Cvetovi

belih gladol to noč so ulične svetilke In ceste mesta

kjer prebivaš se zdijo mi to noč bolj nežne kakor

razcveteli parki Vsak dan se jih dotikaš z dekliškimi koraki

in s svojo nežnostjo jih blagoslovjaš lepota

Ne bom pel o utvarah razbitih ladjah mrtvih

aprilih in majih ubitih ne o sanjah mladosti

sežganih v plamenih ne o korakih v vihar izzvenelih

in pesmih izgubljenih

nekje v neki hosti ne

o ljubezni ubiti z rafalom o vrbi žaljki

nemih spominov nad grobom mladosti v prsti

pozabe pod mahom tišine že zdavnaj sprhnelih.

Ne bom pel o pepelu: V tvoji lepoti okopal sem dušo

za pesem ki dramiš jo s sviti juter razcvetelih

in belih kot mandljevi cveti in nežnih in tihih

hrepenenja. Ladje in jadra razpeta, nosna od vetra

in pesmi, v tvoji lepoti spočete. A ti

kot Apolonu Dafne v zeleni lovar ukleta v sinjini kopniš.

FINALE Komaj je oblekla zlato tančico že

jo mora sleči. Ni se mogla z ženskim užithom nagledati

v zelenem zrcalu ob svojem vzniožju. Njeno zeleno naročje

ni več vijoličasto Modri ognji njenih stegen ugašajo

negibni. Z belih prsi in belega vrata gore se odmotava

zlatordeči šal. Zdaj je gola v objemu večera, ki ji v potemnele

lase zatika rože iz zvezd. Neuzita slasti in spočila

se bo ob svitu prebudila. In jutro jo bo odvilo iz prosojnih

tančic polnih ptic. Kakšna sladka noč! bo pripovedovala

ogledalu ob svojem vzniožju. Ogledalo

pa bo zrcalilo njeno podobo in molčalo.

1. stavek : Zelene kaskade

1.
NISEM SILIL
K POGRNJENIM MIZAM
ko si slavila
Praznik pomladi
Nisem segal
po beli pogači
in prazničnem vinu
v izbrušenih čašah
S črnim kruhom
besede
in z grenkim vinom
pesmi
v ilovnatem vrču
sem stal
v sivem prahu
in te slavil
v svoji bedi
s hvalo
da smem peti
v tvoji besedi
o svoji bolečini
sanjah in ljubezni
slepi pevec
pred tvojimi vrati

2.
APRIL
Moj bog
kakšen april!
je gonil
eskadrone
podivjanih konj
z ledenim bičem
vetra
Nebo
ena sama
vihrajoča griva
stvo.
Drevo-okostnjaki
Trave vele
Rože
niso mogle
vzhlti
in ne
sanje.
Bil sem
le še
opustošen grob
mladosti

3.
V krvi
otopele bolečine
ne morem
izjokati
Zelena
nikdar dozorela
žita
poteptana
nepožeta
Nikoli več
ne bo jih česal
majski veter
s srebrnimi glavniki
mladih sanj
Nikoli več
ne bom s poljubi
ti prižgal
rdečih makov

med razčesanimi lasmi
poletja
in z ustnicami
žejnimi
ne bom
nikoli več
iskal
medu plavic
Srce
je okamenelo
v rdeči kamen
in zatrtih krikov
zarjavela kopja
zore
za smrt
mi dušo
razbolelo
nad tvojim grobom
mladost ugasila.

4.
ZELENE KASKADE
spominov
v noč izgubljene
Nevidni
divji potok
Kolona
odskakujoča
od potuhnjenega
kamenja
in korenin
Kletve
v razbiti tišini
Zvezde
utrinjajoče se
kakor
izgubljene krogle
s fosforirano konico
izstreljene slepo
bogovekije
iz nemških pušk
Kolona
čez stopničasta
pobočja host
valeča se
v neznano strugo
pričakovanja
in strahu
O vse pesmi
ubrane
na ljubezen
in tišino
sem izgubil
na teh stopnicah
Umrle so
kot mrtvi bataljon

5.
APRILI
se vračajo
toda
najin april
se ne vrne
Trnje
preraslo je
jase srca
in tvoje stopirije

Trnjeve rože
pomlad
je zapustila
poletju
Frata samotna
Malinovi grmi
Listi
pijani
in žejni
od žgočega
sonca
temno zeleni
Med trni
maline
krvave kaplje
spominov.

6.
Ovite
v molh
večernih ur
misli
spokojno
vdane
suhe rože
spominov
pozabljene ptice
mladosti
neko jesen pobegle
vračajo se
v vigradnih jatah
na temnih krilih
večera
sramežljive
da bi kdo
ne videl
solz
na nekem
porumenelem sonetu
hamor so se
pred davnimi leti
izjokale
v pozabljene rime.

7.
Atoli
na daljnih morjih
grebeni
mrtvih koral
Hrepenenja
okamenela okostja
objokuje
za valom val
Nad mano
neba brezbrežje
in belih galebov
krik
Kdaj odpre mi
obzorje
belega jadra
lik
Izgubljeni
v lhtenju morja
so otoki
rdečih koral
Okamenelo okostje
samote
oplakuje
za valom val

8.
Reka
prasahlj upanj
Nobene vrbe ni
nobene bilke
Nobena ptica
si ne spleta
gnezda
v mrtvih vejah
Izgana zemlja
suha struga —
življenje moje
Razbeljen kamen
v prsih me skeli
Nikoli več ne bom
pajoča reka
če vame ti
mladosti svoje
ne pretočiš

9.
Zgodbe
ki jih nosimo
v spominih
so gosti krogi
ki jih sproži
kamen
uržen v vodo
Pozabljamo
da naša
je bila mladost
le pljusk
in potopljeni kamen
Zato strmimo
v majhne
neme kroge
in hrepenimo
z njimi
objeti večnost
V resnici pa
samo smo
nemi krogi
ki beže
od jedra
dokler
nekje v brezbrežju
se ne razkrojimo
v praznino
v nič

2. stavek :
Goli grmiček

Goli grmiček
na njem
en sam list
Kam
se je deklica
zastrmela
Ko bi bil
ptiček
za gnezdo
izbral bi
njene dlani
in pesem
zapel
Morda bi potem
se njeno srce
kakor pomlad
razcvetelo
v tisoč cvetic
O takrat bi rad
kot nekdanj
bil mlad
in jo poljubil
marjetico belo
In ljubil bi jo
z eno samo željo
da bi me
vzljubila
Taka je želja
vseh mojih želja
Se bo
se ne bo
izpolnila

V oreh
moje duše
so tvoje oči
čista tolmuna
med urbami
dvoje draguljev
lepših
od sveta
ki ga
prižigajo
ptice
na biserni
ulečki noči
O ti si
bolj lepa
kot jutra
zlati prihod
po rosnih
bleščavih
med dreve
med rože
med trave

ki v njej postopaš
in izropaš
zlato kad.
Pritihotapl si se
v kamniti svet
od tam do tu.
Če v kamnu
boš ujet
kot zlat odmev,
nihče do tebe
ne bo spustiti mogel,
ali hotel,
ali smel
več dvižnega mostu!

Gorska karavana
je navzoča
z usmiljenim, okrušenim
obrazom.
Nedolžna je brezbriznost
časa.
Kraja.
Mesa.
In duha.
Besede
in molka.
Nedolžna je
in s prvobitnostjo
tako zauda.

O Koronida,
čigava si
in v kaj se krušiš
v meni!
Saint Germaine kot capa,
odtrgana iz giba
gospoksega,
nad tabo plahuta.
In zdaj
še vzdih po vetru
poje:
Pojdimo malo v Kärnten!
Zahrope v izgubljenih
dragih:
Pojdimo malo v Kärnten!
Golči v lhtenju —
zeleneti in obrasti se:
Pojdimo malo v Kärnten!
Ker odmoljeni
so dnevi
sijaja in luči
in spomin na Koronido
razsvetli se
s trpkostmi.
Zlomljeno kopje
zgodovine izgubljene
v ramenih nas skeli.
Pomiri se vihar
življenja,
slednji dan
zaman rotim.

Če se oprimem globine,
če se oprimem daljave,
se mi v telesu zgostijo
pojoči prividi
v žareče podobe.
Z udarcem telesa
ob dušo,
s trkom duše
ob meso
odgovarjam
na trkanje bisernih prstov
in glej: svet
se sprime v žogo
mavričnega ognja.
V globeli tega ognja dogorevajo
naša žalna oblačila
in zatrjujem st
in hočem vedeti
le eno,
le eno,
le to:
ta ogenj je večen.

V vzplahutalem besu
zaznamujem te smeri.
In zakoličim s pesmimi
vse rane zemlje.
O Koronida,
ki si izgubila
v koledarju god!

V moji pesmi
ga ne boš,
haj zato,
če mojih knjig
ne lista bog!
In pesem prezrta
je trpkost,
trpkost osamosvojena,
hiteča v svojo tesnobo,
hiteča, hiteča
in jo mrtvo
naplavi čas.
Pesem je past
za življenje
in za bogove.
Seme, ki ga človeštvo
ne nebo
ne smeta zavreči.
Pesem je prostor
in zemlja
in zrak
in ogenj
in voda
se borijo,
kdo ga bo naselil.

O, Koronida,
ti, ki si razpotje
moža in otroka,
in prošnja, naj človeštvo
oprosti,
da nisi mati veselja,
da nisi zvezd rodila,
prošnja,
da dojemljivost
ne postane
častihlepnost, greh in sramota,
pesem te čuti
kot vročo kapljo
in nož.
Ko boš ti zahtevala
kruha in iger,
bodo bogovi iz stroja
tekal sem pa tja,
kako bi se izselili
iz ljudskega števila.

O, le pojdimo malo
v Kärnten!
Tam v vsakem človeku
je kamen zavlejen
na kapnico čutov,
na razkrojeno
zvezdo rojstva.
Kokoni teme te zasujejo,
usedlina tišine si,
začepen s kletvijo.
Dekle zapuša telo
brez popkovine
v želji in sli,
da bi ga našel
in vzel urin uojščak.
V prividu ji sulica
para meso
in jo pripenja
na kraj sramu.
Sedem sobotni teden živi
in čaka nedeljo,
ko bodo prihajali
mrtvi centauri
za njen presojni hrbet.
Njena ramena
so pašniki in lovišča.
Ribe nasledajo piskajoče
v njenem raztrganem
naročju.
O, le pojdimo malo
v Kärnten!
Dnevi
so snežnobeli glasovi,
obešeni na gospodovski zvon.
Le redek dež neba
kaplja
skoz panteonsko streho
Avstrije.
Tam telo je nema,
gluha pot.
Ne ve se,
čemu jo hodi,
zakaj po njej blodijo,
zakaj se je oklepajo.
Krik podtalne vode

poigra se
s to šibo na vodi
in krogle misli
druga ob drugo trkajo.
Tam beseda je
komaj ališna smer
iz časov pred rojstvom
in je spomin na spomine.
Spomin na spomine.
Tam čas
izrine te iz tvojega telesa,
iz tvojih potov,
ti pa si njegova lajna,
njegova živa plošča.

Pojdimo malo
v Kärnten!
(Življenje je moralo priti,
moj bog,
a gorje, po homer pride.)
(Ko bo smrt življenje, življenjce,
bomo živeli, živeli.
Ko bo smrt zibel, zibel,
se bomo zibali.
Ko bo smrt protje,
jo bomo upogibali.
Ovijali okoli prstov.
Ko bo smrt solza,
jo bomo potočili.)
(Ko se telo nagovori,
besede po pasje zakopljesh.
Do uhljev v telesu
vse življenje čeptiš.
In vztrajaš v sesirjeni krvi,
hleče,
na komolcih,
na glavi.)
(Parameter vesti udarja
z zadnjim čekanom
ob hladno oko, ki preureja
temeljna razmerja na čelu.
Množica uplaha v prilagoditev
ravnini,
gladini
in točki.
Navijamo se okrog žebnja,
zabitega skoz rojstvo
in skoz smrt.)
Oživl sem pripoved
o tebi, Koronida,
prišel sem v drago Kärnten.
Tu beseda je bližnjica do smrti,
lahko tudi smrt sama.
Saj tale pesem
ni nikoli izgubljena.
Tale pesem
ni nikoli najdena.

Koronida je zgorela.
Karantanska in koroška.
Orakelj gluh je.
Gazijo centauri.
Raka se zapira.
Sliši pesem se otroška.
Objokano osuplost
pestujejo pavri.
Širom po šegi.
Skozi mit pojoči!
Kažipot je v svetih
znamenjih. Vsaj sled.
Ashlepij živ bo.
V usaki tvoji koči.
V bogajme Apolonovih
mladih let.
Prerokba je na tvoji
strani, Koronida!
Enojambornica saintgermainska
in golida!

Sozvoch z viharjem
nas, Ashlepije, pokliče.
Mlinski kamen — pesem
nam obešajo za vrat.
Izkleše jih
koroški Had.
Hrumimo po deželi.
Zaznamovane priče.

P. scriptum:
Ne pozabi na rože,
grobar mojega ljudstva!

Ivan Jan

STRUPEN ČRV

Lovca Florjan tudi v času okupacije ni nehal hoditi v hribe. Nikogar se ni preveč bal, ne Nemcev, ne gošarjev. Nemce je priznal za oblast, četudi mu niso bili preveč pri srcu, partizanov pa ni resno jemal.

A ta čudna vojna se je zavlekla in partizanov je bilo vedno več. Čeprav je Florjan še kar naprej pohajkoval za divjačino, partizanov še nikoli ni srečal. Tisti kraji so bili zanje nekako neprikladni. Vendar je nekega dne naletel na čudne sledove.

Sredi vasi in potem še na leseni steni zadnje domačije so ga zjutraj vznemirili rdeči plakati, ki so oznanjali, da bo tisti, ki pripelje bandita Jožeta Debeveca, nagrajen s 30.000 RM! Na sredi je bila slika brkate glave.

Florjan je plakat še enkrat preletel in zagodrnjal:

»To pa ni malo. Ampak jaz ga ne bom lovil.«

In napotil se je navkreber. Pomlad je prihajala in v dolini so le še tu pa tam ležale lise snega. Naletel je na zajčjo sled in šel za njo. Vodila je čez majhno jaso in potem navzgor. Ustavil se je in ugotavljal, kam pelje. Naenkrat pa je zagledal nekaj drugega: ob skalnati steni, ki se je strmo dvigala iznad smrečja, se je sukljal dim! Kaj naj bi to bilo?

Florjan je zajca pozabil in se obrnil na levo, obšel steno in začel lesti navzgor. Zdaj je na kamenju in v lisi snega opazil sledove čevljev. Kdo naj bi zahajal v njegovo lovsko kraljestvo, če ne oni, gošarji?

»Z vrha stene bom kmalu videl, kaj je!« je odločil in se z vso svojo lovsko strastjo tihotapil navzgor.

Vrh stene je bil poraščen z grmovjem. Dobro se je oprjel in nagnil. Prav tedaj se je pod njim spet pokadilo. Tik pod seboj je videl pet postav. Stale so okoli ognja in malo vstran je bil majhen šotor iz smreko-vega lubja. Ni se jih mogel nagledati, a pokazal se jim ni. Zdaj, ko jih je imel tako blizu, je pravzaprav spoznal, da je nanje jezen. Kaj, če niso prav ti gošarji krivi, da ni tu več pravega mira, da Nemci streljajo ljudi in jih zapirajo? On pa hoče samo mir. Mir in nič drugega. Zase in za svoje živali. Če so Nemci tu, so tu in amen!

Splazal je nazaj in se ob steni spustil navzdol. Ni se jim hotel pokazati, a spet je našel primerno mesto in jih opazoval. Opazoval kakor divjačino. Temni možje so bili različno oblečeni. Na opasanih so jim bingljale pištole in bombe! Toda nikogar ni poznal. Pač! Tisti, ki se je pri ognju ukvarjal s kuho, je bil domačin. Ze pol leta so ga pogrešali. Drugi so stali z njim ob ognju in se živo pomenkovali. Tistega, ki je imel glavno besedo, ni in ni mogel videti v obraz. Splazil se je še bliže. A nerodno se je prestopil in pod nogami je počila suha vejica. Zastal mu je dih in za smreko je obležal kot mrtev. Poškili je tja k postavam, a ti niso nič slišali. Tisti, ki je imel največ povedati, mu je zdaj pokazal obraz. Florjana je spreletelo:

»Ali ni to tisti brkati obraz s plakata?« Oprezoval je še nekaj časa in premišljal:

»Da, podoben mu je. A tale je bolj črn in nekam starejši...«

A spet se mu je zazdel prav tak, kot je bil tisti na plakatu.

»Le kaj naj bi bil, da je njegova glava toliko vredna? Trideset tisoč! Ampak, da bi se tak dragocen človek takole slabo skrival? Eh, ne verjamem...«

Tiho in zamišljeno je Florjan odšel nazaj ob potoku. Vanj pa se je vse bolj kakor hud črv zajedala misel!

»Kaj pa, če je le pravi!« Denar je bil zanj zmeraj največja reč. Od glave na plakatu in od tiste visoke številke je bil čist pijan.

»Florjan, ne mešaj se v to, mu je nekaj reklo. »Z divjačino imej posla, ne pa z ljudmi.«

A ko je prišel v vas, se je spet ustavil ob plakatu.

»Kaj nima ta istih oči?« je premišljal. Neznaneč ga je gledal, kot bi bil živ.

Pod sliko pa spet: trideset tisoč. Florjan je požrl slino. Odvrnil je pogled od stene in se hitro ozrl okoli, kot bi ga kdo zasačil pri prepovedanem delu.

»Trideset tisoč? Trideset tisoč!« mu je šumelo v glavi.

Domov je prišel tako čuden, da ga je žena pri večerji vprašala:

»Kaj pa je danes s tabo? Da si nisi tam gori nakopal kakšne bolezni?«

»Morda sem si jo res!« je zamišljeno odgovoril Florjan. »Dolgo sem ždel na preži. A zdi se mi, da ne bo hudega. Kar legel bom.«

Vso noč ni imel miru. Če je ležal na hrbtu je videl pred sabo tista dva brkača, tistega s plakata in onega izpod stene. Obrnil se je postrani, a ni nič zaleglo: iz teme sta gledala vanj obraza, vmes pa so ga vabile tiste številke. 30.000! In tako vso noč. Hudič naj vzame take sanje in še tiste plakate. Toda črv je glodal in lezel vse globlje...

»Kaj si bom kupil? Konja, da, lepega konja... Hm, ali ne bi bilo to sumljivo? E, e, ne boste me! Raje kaj drugega. Čebele na primer. Tudi čebele si je že davno želel. Panj za panjem bo kupoval. Nihče ne bo vedel, odkod jemlje... E, Florjan, kam te je zaneslo... Saj morda tisti tam gori niti ni pravi! Toda če vendar je? Ali ni neumno, da se tako bogastvo potika po gozdu? Res, bolj neumno ne more biti. A če bi bilo samo neumno. Tudi nevarno, naravnost brezglavo je. Florjan, kaj takega se ti ni ponujalo še nikoli. Ne boj se, saj bo vse prav. Teh gošarjev bo kmalu konec... in potem bo spet mir! Kaj pa, če jih ne bo? Ne, ne, Florjan, pusti to, zaspi! Zaspi, zaspi!«

Tratil se je do jutra, a zaspati ni mogel. Šele malo pred dnevom se ga je usmilil kratek spanec.

Po tisti noči je hodil nekaj dni okoli hiše in v hrib ni hotel niti pogledati.

»Samo da bi že odšla ta skušnjava!« si je vroče želel in hotel sekati drva.

Toda nekega dne ga je spet zaneslo od hiše.

Zadihan se je ustavil pri hiši ob plakatu. Srepa je zrl v skušnjava in se jezil:

»Kdo te je klical sem, a? Če si res ti, boš plačal to, da nam jemlješ mir. Misliš, da bodo mene namesto tebe? Saj mi ni za denar, le mir bi rad. Če vas bo prej konec, bom prej spet živel v miru!«

Tisti trenutek se ga je od zadaj dotaknila roka. Žena! Nič ni rekla, le pogledala ga je. A pogledala je tudi plakat: brkato

glavo in tisto številko! Florjan se ni mogel upreti njenim očem: pred njo je stal kot gol...

»Ne, Florjan, nisi še zdrav,« mu je rekla. »Pojdi in leži še kakšen dan!«

Kakor otrok se je uhnul in odšel z njo. Žena ga je poznala bolj, kakor se je sam. Se kdo drugi bi opazil, da je Florjana zadnje dni prevzemal nemir, kako ne bi ona. In odločila se je, da bo prišla temu do dna.

»Od zadnjega lova sem si ves spremenen. Kaj te je pičilo?« ga je vprašala.

Florjan je živčno zamahnil z roko. Že dolgo ga ni videla tako razburjenega. A odločnega in prosečnega pogleda žene ni prenesel. Skozi zobe je zamomljal:

»To je moja stvar in ne vtikaj nosu v to! Lov me skrbi.«

»Zaradi zajcev in srnjakov ti še nikoli nisem ničesar rekla,« je povzela žena.

»Potem pa me pusti. Jutri se spet odpravim v lov. Zdaj pa bom spal!«

»Florjan, ne hodi jutri!« je dejala žena. »Zakaj ne?«

»Ne delaj se neumnega. Tisti dim... veš, tudi jaz sem ga videla.«

Gledal jo je kot okamenel.

»Morala sem ti reči. Saj ne boš šel, ne?« Florjana je zbadlo. Uganila je njegove najbolj skrite misli. In to ga je tako ujezilo, da ji je zabrusil:

»Se enkrat ti rečem: ne vtikaj nosu v moje delo. Tudi mene zanima samo lov!«

Tista noč je bila za oba najdaljša. Žena je sredi noči še enkrat poskusila.

»Florjan, poslušaj.«

A on se je delal, da spi.

»Florjan,« je zašepetala. A ni je poslušal.

Proti jutru pa, ko jo je hotel on ogovoriti, je ni bilo več v postelji. Šla je po opravkih.

Florjan se je res odpravil v hrib in si je med potjo vroče želel, da tistih tam ne bi več našel pod steno.

A spet si je lagal. Danes je šel tja zato, da bi se prepričal, če je tisti brkač res on s plakata. In ko ga je spet videl, je vedel, da je pravi. Slišal je celo njegovo ime. Ujemalo se je.

Žena se je oddahnila, ko se je zvečer vrnil z razjasnjenim obrazom. Njekje v očeh je opazila le še temno liso, a najhuje je že minilo. Florjan je bil spet zdrav, vsaj zdelo se ji je.

Drugi dan so vas spet vznemirili novi, rdeči plakati. Petnajst popačenih slovenskih imen je oznanjalo, da je padlo petnajst ljudi zato, ker so pomagali »banditom«.

Florjan se je zbal. Tiste pod skalo bodo dobili tako ali tako in tedaj bo veljal on za tistega, ki jim je pomagal, ki jim je... ojoj!

»Moja dolžnost je, da jih naznamim. A ženi ne bom povedal!« se je odločil.

Nič ni ustavilo v njem glasu, ki ga je zapeljeval:

»Tistih tam bo kmalu konec! Navsezadnje bodo Nemci res mislili, da sem bil z njimi v zvezi. Ubil bom dve muhi na mah: rešil bom sebe in še zaslužil bom. Ali ni bolje, da dobim jaz, kar bo itak nekdo? Ljudje pa bodo mislili, da so se sami izdali z dimom. Da, tako. Dim jih je pokopal.«

Te dni je hlinil ženi miren, brezskrben obraz. In uspelo mu je. Neko popoldne je skrivaj obvestil žandarje. Pismeno in natančno. Zjutraj jih je počakal nad vasjo.

Nihče ga ni videl, kako je pokazal Nemcem tisto zavetišče pod steno. A ko je zaropotalo, ni šel zraven in stisnilo ga je, kot bi bil sam ranjen. Vendar ni bilo to tako preprosto, kot je mislil...

Vseh pet pa niso dobili. Dva sta ušla. Dosti, da je bil Florjan na smrt preplašen. Dobro je skril tisti denar, a če se ni hotel izdati, je moral še vedno hoditi v gozd na lov.

Žena si ni mogla kaj, da ga ne bi vprašala:

»Ali ti je kaj znano, kako so jih dobili?« Ni hotel vzkipeči, čeprav je vedel, kaj bi rada zvedela.

»Saj si sama rekla, da si tudi ti videla dim. To jih je pokopalo.«

»Ti si bil tisti dan tam gori. Ali nisi nič videl?«

»Pa ne na tisti strani!«

A kakor, da se je šele zdaj domislil, je nadaljeval:

»Menda ne misliš, da imam tudi jaz kaj pri tem?«

»Če nimaš, bo že prav,« je dejala.

Ni nadaljevala, čeprav mu je hotela povedati, da ima zdaj tudi ona svoje skrivnosti: da se je namreč nekega večera pri njej oglasil bratranec, partizan... in tako naprej.

Nekaj tednov je šlo mimo, ko je nekega večera okoli žandarmerije zapokalo. Florjan je računal, da je tedaj pod steno v tem kraju zaropotalo zadnjič in bilo takrat zanj vojne konec. A zdaj je pokalo vnovič. Presodil je, da poka najmanj iz tridesetih cevi. Skozi okno je gledal rakete in bilo mu je, kot da je tista, ki se je vzpela najvišje, kazala proti njegovi hiši. Njegov obraz je bil blede kot krpa. In ženi, ki je tudi bedela, se je grozljivo razodelo:

»Njegova vest ni čista!«

Odleje je Florjana še bolj razjedalo.

»Umakniti se bom moral! A kam? Toda to ni najhuje. Huje bi bilo, ko bi se s tem sam izdal... Morda pa ne bodo zvedeli?! Saj tega ne vedo drugi kot Nemci...«

In je ostal. Nemiren, a vendarle...

A Florjan je bil že v šoli slab računar.

Dva neznana moška sta ga čakala neki večer, ko se je vračal z lova. Videti je bilo, da se z ženo celo lepo razumeta. Njegovo lovsko oko pa je pri obeh neznancih takoj opazilo, da imata nekaj v žepih. Samo pozdravili so se in se tehtali s pogledi. Prisedel je, a zdaj je starejši od njiju počasi segel v žep in mirno položil predenj kos papirja...

Florjan ga je preletel in prebledel. Pogled se mu je zapilil v okno in hotel je skočiti ven, a prav tedaj je tudi tam opazil senco.

»Bil sem norec, ko nisem pobegnul,« je siknil.

»Sam si se sodil,« je dejal oni mirno.

»Ta papir smo dobili pri napadu na žandarmerijo.«

»Pojdimo,« jima je Florjan rekel na kratko in se dvignil, žena pa je nema obsedela pri štedilniku...

Benjamin Gracer

Oblast

	križa človek	
2000 let	človeka	
	ga prpsi	
2000 let	odpuščanja	
	z božjostjo	
2000 let	igra	sleparja —
	pa ga ni	
	ki bi odpihnil	
	s sončne zemlje	
	ta mrčes:	
	ki ni beštija	
	in ne človek...	

Andrej Kokot

PESMI ZA ŽENO

I
Tvoje
oči
se pozibavajo
v svodu
deviške beline
in sonce
in maj
odpirajo v cvet.

Tvoje
oči
so vsemirje
mojih pogledov.

II
Tvoje
oči
so usta ljubezni.
Tvoj
glas konica
nežnosti,
ustne
dom
mojih lačnih žuželk,
tvoje
telo
ptica mojih sanj.

III
Sama sva.
Venec
rdečih besed
valovi
nad molkom
življenja.

Trenuthi sreče
nihajo
v zatonu spomina.

Nocoj
bo sončna noč.
V tvojih očeh
je zarja devištva.

IV
Tvoj
molč
je vznemiril
morje mojih misli.
Zdaj
se vračam
z dolge
poti
in iščem besedo
do tvojih vrat.

V
Svetloba besed
je bila
polna prevare.
Ti
pa veš za njihovo
globino
in kljub temu
govoriš
o njihovi sinjini.

VI
Kdo
ve za skrivnost
najinih
sanj,
kdo za pelin
njin usakdanji?

Kaktusov cvet
vztrajno
bode v okno pomladi.
Kdo ve
za njegov
nežni dotik
s soncem večera?

Benjamin Gracer

Moj stari šomošter

Mh, to si ti:
moj stari šomošter...
Postaral si se — postaral
Roke se ti tresejo...
in žena praviš,
da je odšla z drugim

Ja — ja... ampak ti še kar naprej:
gajiš bele lilije
v šolskem vrtu
Podiš oblake po nebu
Plezaš po deblih
temnega gozda
in odstraš goste veje,
da bi ulovil nekaj
sončnih žarkov: za svoje,
kot si včasih rekel,
nedolžne butičke

Ne moreš in ne moreš
iz svoje uboge kože
Toliko so ti
razsvetlili butico,
da so ti lahko ukrivili hrbtnico —
in te pahnili z vlaka,
... hi naj bi vozil v socializem...

Potem so v miru preštevali novce

A svet se noro ponavlja,
moj stari šomošter —
in vrnil se bodo, boš videl —
ko bodo iskali dušo...

Kritiku

(V spomin...)

Nisem hodil
okrog založniških hiš,
(čeprav sem včasih suh bil
kot cerkvena miš),
a verjemi, dragi M. Zlobec
davno bi mi že natisnili pruenec,
če bi se obrnil na kak posvečeni gobec

Kar pišem:
je življenje moje —
je iskanje nas...
Človek moj
res ne pozna projektov
in ne filozofskih fraz
Dela, pije, kolne, moli,
ljubi, ubija
in je izročil
na milost in nemilost
tistim, ki imajo oblast...
(Človeka ujeti
na »meden človekolovec«,
v tem je vsa modrost današnjih dni:
da duša ti sprhni
in pamet otopi...)

O epigonstvu bolje da molčiva
V kletki, kjer si komajda še živ,
je vse samo poizkus,
kako bi pač lahko še bil —
pa bodi:
evantgardist
ali »romantični iluzionista«
(A župančič v miru naj počiva,
ker še nisem spiritist!)

... za oceno moje pesniške zbirke V mraku
objavljeni v Sodobnosti.)

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

JESENIŠKA MLADINA PRED KONGRESOM ZM SLOVENIJE

V vseh občinskih konferencah ZM po Sloveniji se v teh mesecih pripravljajo na 9. kongres slovenske mladine, ki bo od 2. do 4. oktobra v Murski Soboti. Da bi pripravam na kongres posvetili čimveč pozornosti tudi v naši rubriki, smo se odločili, da bomo bralce vsak teden seznanjali, kako potekajo priprave na kongres med jeseniško mladino. V obliki krajših informacij bomo pisali o poteku priprav tako pri OK ZMS Jesenice kot v posameznih mladinskih aktivih.

Javna razprava o kongresnih dokumentih in sicer o osnutkih statuta ZMS in ZMJ ter o osnutku resolucije za 9. kongres ZMS je v naši občini v polnem razmahu. Najprej je o kongresnih dokumentih na dveh sejah razpravljalo predsedstvo OK ZMS, zatem pa še na ločenih sejah predsedstvo konference mladih delavcev in predsedstvo konference mladih iz krajevnih skupnosti. S sejo OK ZMS, ki je bila pre-

tekli teden, se je v naši občini začela širša javna razprava, ki bo trajala do 10. avgusta v vseh mladinskih aktivih v občini. Med 10. in 15. avgustom se bo še enkrat sestala celotna občinska ZM, ki bo ocenila potek javne razprave in sprejela program delovnih nalog do 9. kongresa.

Občinska organizacija ZM Jesenice ima na 9. kongresu štiri delegatska mesta, poleg tega pa bomo iz naše občine imeli tudi delegata na kongresu Zveze mladine Jugoslavije, ki bo v Beogradu. Delegate za oba kongresa bodo predstavniki jeseniške mladine izvolili na seji OK ZMS sredi avgusta.

Aktiv mladih delavcev na železniški postaji Jesenice, je prvi v naši občini organiziral javno razpravo o kongresnih dokumentih. Razprava

je žal morala odpasti, ker so se seje udeležili le štirje mladinci. Vodstvo aktiva bo razpravo organiziralo še enkrat.

Na zadnji seji predsedstva tovarniške konference ZM Železarne so imenovali posebno komisijo, ki bo temeljito obdelala vse kongresne materiale, poleg tega pa bo ob koncu javne razprave med mladimi železarji zbrala pripombe in nove predloge za kongresne dokumente. Komisijo sestavljajo: FRANJO KRAJČIČ, FERDO KIKELJ, FRANCI PAGON in RUDI MAKRA.

Danes, 1. avgusta, bo v sejni dvorani skupščine občine seja mladinskega aktiva Plavž. Člani aktiva bodo na seji razpravljali o osnutkih statuta za mladinska kongresa ter o osnutku resolucije za 9. kongres ZMS, poleg tega pa se bodo na seji pogovorili tudi o nekaterih nalogah aktiva v naslednjih mesecih.

J. R.

Skupne akcije mladih iz dveh mest

Skupina tabornikov z Reke, ki je tri tedne taborila v Završnici, je počitniške dneve pod šotori preživela zelo pestro. Mladi Rečani so povezali prijetno s koristnim in opravičeno lahko zapišemo, da jim je to povsem uspelo. Že takoj po prihodu v našo občino so se taborniki povezali z občinsko mladinsko organizacijo ter se dogovorili za več skupnih akcij.

Osrednja akcija mladih iz obeh mest je bila minuli četrtek in sicer srečanje ob tabornem ognju. S pestrim kulturnim programom, s pesmijo in plesom so taborniki na tem srečanju počastili dva praznika: 22. julij — dan vstaje slovenskega naroda in 27. julij — dan vstaje hrvaškega naroda. Prijeten večer je žal motilo slabo vreme, tako, da se je srečanja udeležilo zelo malo mladih iz naše občine.

Poleg omenjene akcije je bil v Završnici izveden tudi nogometni turnir med mladimi iz obeh mest ter pripadniki JLA in mladimi iz Žirovnice.

Reški taborniki so taborenje v naši občini izkoristili še za ogled posameznih obratov v Železarni ter za razgovor s predstavniki mladih železarjev.

Brez dvoma je želja vseh nas, da se stiki med mladimi iz obmorskega mesta ter mladino železarskih Jesenic še okrepijo. Takšna srečanja krepijo bratstvo in enotnost med našimi narodi in mladi smo še posebno veseli, da tudi k temu damo svoj prispevek.

Tabornikom z Reke pa želimo, da tudi preostali del počitniških dni v domačem okolju preživijo v vedrem razpoloženju.

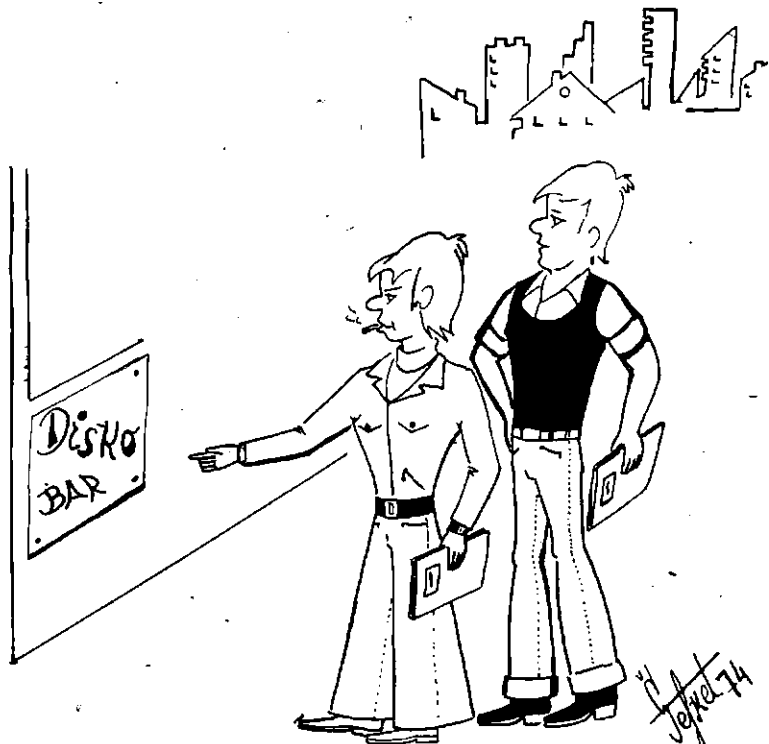
J. R.

Nov aktiv mladih delavcev

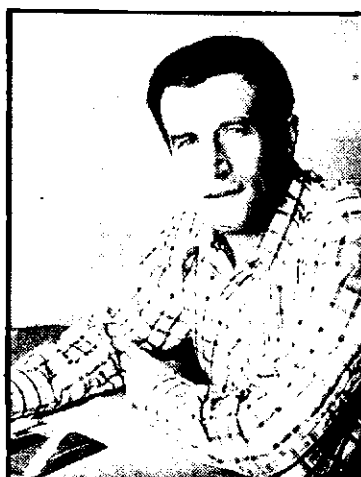
Pred nedavnimi so mladi delavci, zaposleni v hotelu Alpina v Kranjski gori, ustanovili svoj mladinski aktiv. V tem razmeroma mladem kolektivu so mladi delavci pokazali izredno voljo do dela ter na ustanovnem sestanku sprejeli pester in hkrati za-

hiteven delovni program. Predvsem so se zavzeli za vestno izvrševanje sprejetih nalog na vseh področjih kjer se bodo udeleževali. Za predsednika aktiva mladih delavcev v Alpini je bil izvoljen Jože Bogala.

J. R.

Prijatelja med seboj: — A.: Če greva v disko bar ne bova imela za cigarete. B.: Nič ne skrbi, »žicala« bova na jeseniškem kolodvoru.

NAŠ PORTRET

V začetku julija smo v Železarni dobili novega, drugega, doktorja metalurških znanosti. To je Srečko Kežar, strokovni sodelavec raziskovalnega oddelka, ki bo prihodnji mesec dopolnil petintrideset let, doma s Koroške Bele.

Kako je potekal vaš študij?

Po osnovni šoli sem šel na srednjo tehnično šolo v Ljubljani — kemijski oddelk, potem pa na fakulteto za naravoslovje in tehnologijo — oddelk za kemijsko tehnologijo. Na tem oddelku sem tudi nadaljeval študij na III. stopnji in za naslov magistra leta 1969 zagovarjal temo Uporabnost korundnih proizvodov v metalurgiji, za sedanjí naziv pa doktorsko disertacijo z naslovom Vpliv desoksidantov na prenos kisika pri varjenju z oplakanimi elektrodami.

Iz kakšne družine ste?

Delavske. Oče je delal v valjarni 2400, zdaj je že upokojen, mama pa ni bila v službi. Sestra je dokončala ekonomsko srednjo šolo, brat pa sedaj še študira tehnično matematiko.

Kako ste se živeli v času šolanja, ko še niste bili zaposleni?

Šlo je. Doma so mi dali, kar so mogli, imel pa sem tudi študentskega živeča.

Vi ste šli v srednjo šolo 1956. leta. So se pogoji za študij od takrat kaj spremenili? Se je stanje za študente iz delavskih družin kaj izboljšalo?

Mislím, da so pogoji za študij, vsaj kar se denarja tiče, danes ugodnejši. Možno so študentske posojila. Kot sem bral, se bodo pogoji za študij za vse študente kma-

lu precej izenačili. Popolnoma enaki pa najbrž ne bodo nikoli.

Zdi pa se mi, da otroci iz revnejših družin prej doživljajo, saj jih k temu silijo razmere same. Nekega pravila pa ni.

Kaj vas je gnalo, da ste toliko študirali?

Najprej veselje do kemije, kasneje pa spoznanje, da je treba ves čas delati, če hočeš slediti napredku tehnike. Če hočeš slediti tehniki, se ne smeš nikoli ustaviti.

Kje vse ste že delali v Železarni?

V Železarni sem od 1963. leta. Približno štiri mesece sem delal na Javorniku II, potem pa sem šel v JLA. Ko sem se vrnil, sem bil do leta 1968 na OTK, od takrat dalje pa na raziskovalnem oddelku.

Poročeni ste in oče štiri-letnega sina. Zdaj imate več časa za družino. Kaj počnete v prostem času?

Ko sem študiral, se je družina morala velikokrat prilagoditi meni, sedaj, ko nisem več obremenjen s tem, se pa jaz njej. Veliko se hodimo kopat.

Kakšne so vaše bodoče delovne naloge?

Upam, da se bo razširil oddelk za razvoj dodatnih materialov pri raziskovalnem oddelku, da bi lahko še intenzivneje delali pri izpopolnjevanju obstoječega proizvodnega programa elektrodnega oddelka in razvoju novih vrst dodatnih materialov.

In vaše zasebne želje?

Nekaj jih je že. Lahko pa rečem le to, da so tudi zasebne želje neločljivo povezane z delom v Železarni.

ZOF

Železarski globus

SLONOKOŠČENA OBALA

Skupina železarskih družb — japonskih, britanskih, francoskih in nizozemskih — proučuje skupaj z vlado te afriške dežele projekt o gradnji naprave za proizvodnjo peletov v bližini mesta Man. Njena proizvodna zmogljivost bo 10—13 milij. peletov letno. Potrebni bodo investicijski stroški v višini 450 milij. dolarjev in obratovati bo pričela leta 1979.

ZDA

Po podatkih, objavljenih v ZDA, bi v preteklih letih lahko porabili 10—15 odstotkov več jekla, če bi bil na razpolago. Zato predvidevajo, da bodo potrebne velike investicije v železarsko industrijo, ki bodo pripomogli k premagovanju težav zaradi pomanjkanja jekla ob koncu sedanjega desetletja. Sedanjo letno svetovno proizvodnjo zmogljivost surovega jekla cenijo na 725 milij. ton. Do leta 1980 bo potrebno povečati svetovno zmogljivost za 325 milij. ton in do leta 1985 za nadaljnjih 225 milij. ton.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

11

Na ustanovnem obnem zboru podružnice NDPJ na Jesenicah so bili izvoljeni Tine Vister za predsednika, Janez Mlakar za tajnika, Vinko Malenšek za blagajnika v odbor pa so prišli še Ciril Košir, Jože Draksler, Lojze Kavčič in Urška Šitikov.

Na ustanovnem zboru NDPJ na Jesenicah je bilo 93 članov. Na njem so določili zaupnike za povezavo z drugimi kraji. Tako je bil Štefan Brun zaupnik za Hrušico, Franc Robič za Plavž, Ivana Kukovec za Savo, Tomaž Volf in Ivan Hameršek pa za Javornik. Postavili pa so tudi zaupnika za takratno meščansko trdnjavo na Gorenjskem — za Kranj in sicer Jaka Zabrezovnika.

Kranj je bil takrat močna nacionalistična postojanka, kjer je prihajala vedno bolj do izraza tudi porajajoča se fašistična Orjuna. V tistem času je bil Kranj še brez velike industrije. Šele leta 1922 je neki češki bančni konzorcij začel graditi na nekdanjem gašteljskem pašniku prvo večjo tekstilno tovarno »Jugo-Češko«, ki je kasneje štela nekaj čez tisoč delavcev in delavcev in ki je bila znana kakor vse kranjske tekstilne tovarne po nečloveškem izkoriščanju napol kmečke delovne sile, ki je prihajala v Kranj sleherni dan s podeželja.

Ceprav je bila v Kranju že leta 1920 ustanovljena tudi KPJ je njena dejavnost po Obznani skoro prenehala. Zato je v času med obema vojnoma Kranj ostal »najbolj meščansko mesto« na Gorenjskem in je revolucionarno gibanje prihajalo vanj s podeželja — iz izkoriščanih vasi, v te pa z Jesenic in kasneje z Dobrave pri Kropi po zaslugi jeseniških komunistov in dobrih učitelja in kasnejšega idejnega voditelja gorenjskih komunistov Staneta Žagarja. Toda takrat — v času obdobja Neodvisne delavske stranke je veljal Kranj kot nepremagljiva »meščanska trdnjava«, s tem pa tudi najmočnejše leglo fašistične Orjune na Gorenjskem.

Pojav Orjune

Videti je, da buržoaziji, ali bolje: vrhnemu sloju buržoazije v Jugoslaviji ni zadoščala Obznana in ne Zakon o zaščiti države, ki je uvrščal komunistično gibanje med »zločinska dejanja« in v skladu s tem tudi preganjal komuniste in jim sodil kot »zločincem«. V tistem obdobju namreč ni naprednejše javnosti pretresla samo smrt na vešalih, ki je doletela atentatorja na Draško-viča Alijo Alijagića, marveč je taka kazen lahko doletela tudi slehernega delavca, kakor je na primer rudarja Jureta Kerešovića iz rudnika Kreke po zatrtju tako imenovanega husinskega upora rudarjev v drugi polovici leta 1920.

Boj husinskih rudarjev je oblast označila kot »komunistično zaroto proti državi«, potem pa kovala sodni proces proti »zarnikom« vse do 11. januarja 1922, ko je postavila prvo skupino pred sodišče v Tuzli. Tam je obtožila Karla Železnika kot »kolvodjo stavke in upora«, rudarja Jureta Kerešovića za »uboj orožnika, ki je bil ubit ob napadu orožništva, vojske in pripadnikov tolpe iz tako imenovane »bele garde« na rudarje v vasi Husino, med katerimi je bilo tudi precej Slovencev in Čehov. Ta spopad je terjal žrtve že pred glavnim orožniškim napadom, saj so orožniki ubili rudarja Blaška Kovačeviča, več rudarjev pa ranili in težje poškodovali. Po nasilnem zatrtju stavke so pozaprl več kakor 370 rudarjev, preiskovalni postopek pa je trajal več kakor leto dni, dokler po štirinajsetdnevem pro-

cesu niso obsodili rudarja Kerešovića na smrt z obešenjem in se pri obsodbi sklicevali na Kerešovićevo »priznanje«, ki je bilo izsiljeno z najbolj grozotnim mučenjem in maltretiranjem, kakor je Kerešovič izpovedal na razpravi:

»Priznal sem, da sem ga ranil, a priznal sem samo zato, da bi skrajšal svoje muke in trpljenje v preiskovalnem zaporu.«

Vseeno pa je sodišče v Tuzli Kerešovića obsodilo na smrt, njegovo pritožbo proti smrtni obsodbi pa je minister za pravosodje zavrnil. Ko so zavrnitev sporočili Kerešoviću, je vzkliknil pred sodiščem:

»Boril sem se za kruh, vi pa ste me obsodili na smrt.« istočasno pa se je zabodel z nožem v trebuh, ker si je nameraval sam vzeti življenje, da bi ne trpel muk pred in ob obešenju, kar pa se mu ni posrečilo. Ranjenega so odpeljali v bolnišnico, novica o tem procesu pa je prepljusnila meje krvave kraljevine in povzročila vihar protestov ne samo v državi pač pa tudi v tujini. Protesti študentov, delavcev in napredne svetovne javnosti doma in iz tujine, predvsem iz Francije in Nemčije, ki so terjali pomilostitev in izpustitev nedolžnega rudarja, so sicer prisilili oblastnike, da so smrtno obsodbo spremenili v kazen — v dvajset let strogega zapora, niso pa Kerešovića oprostili in izpustili na svobodo.

To je samo primer med mnogimi primeri, ki jih je oblastnikom omogočal Zakon o zaščiti države. Vendar pohlepnim meščanskim vrhovom to ni zadoščalo, čeprav je bil položaj delavstva (kakor je rekel na II. kongresu KPS tov. Ivan Regent — str. 171) po omenjenih oblastnih ukrepih buržoazije ne samo neznošen, marveč tudi strašen.

»Ki je izdala v tistih letih zaradi belega terorja v Jugoslaviji dva proglasa v obrambo proletariata in delovnega ljudstva v Jugoslaviji. Procesi v Jugoslaviji so se vrstili drug za drugim. Na teh procesih je bilo obsojeno na tisoče delavcev, med njimi največ komunistov. Ljudstvo Jugoslavije je bilo v krempljih imperialistov, ki so sesali njegovo kri. Socialdemokrati pa so komuniste ovajali, izključevali jih iz sindikatov, obenem pa sprejemali iz rok buržoaznih vlad kot plačilo za svoje izdajstvo imetje svobodnih (mišlj. neodvisnih) sindikatov...«

ZA 20 ODSOTKOV POVIŠANE DRUŽBENE DENARNE POMOČI

V ponedeljek, 29. julija, je podpredsednik izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice Pavle Dolar, sklical že osmo sejo izvršnega sveta. Poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje, so razpravljali in sklepali o povečanju družbenih denarnih pomoči in o premoženjsko pravnih zadevah, razpravljali o kreditni pogodbi med občinsko skupščino in stanovanjskim podjetjem Jesenice ter obravnavali osnutek odloka o pokopališkem redu in pogrebem obredu v občini Jesenice, nadalje osnutek odloka o prepovedi prodaje in točenja alkoholnih pijač v določenem času na območju občine ter razpravljali še o nekaterih drugih vprašanjih.

Podražitev nekaterih osnovnih življenjskih potreb, ki jih imajo osebnimi dohodki, najbolj prizadela tudi tiste občane, ki prejema družbeno denarno pomoč. Po podatkih z dne 30. julija, je v naši občini 78 oseb, ki prejema družbeno denarno pomoč, od tega 15 oseb, ki jim je ta pomoč edini vir dohodka, ostali pa prejema le delno denarno pomoč. Mesečno je občina doslej izplačevala 25.200 dinarjev družbeno denarnih pomoči, od tega 9.000 dinarjev za popolno in 16.200 dinarjev za delno družbeno denarno pomoč. Le-ta se giblje od najnižje 60 dinarjev, do najvišje 600,00 dinarjev mesečno, ali povprečno na osebo 323 dinarjev. Popolna denarna pomoč je enotna in znaša 600 dinarjev mesečno na osebo, medtem, ko delna denarna pomoč znaša v povprečju 257,15 dinarjev mesečno.

Po že omenjeni podražitvi se bodo življenjski stroški, po izračunih zveznega sekretariata za tržišče in cene, za štiričlansko družino povečali v povprečju mesečno za 3,26 %. V zvezi s tem so že povečali pokojnine za osem odstotkov, zato je izvršni svet občine moral sprejeti tudi ustrezne korekture pri izplačevanju družbenih denarnih pomoči, oziroma ustrezno valorizacijo družbenih denarnih pomoči. Na seji so v zvezi s tem sklenili:

— Zaradi pomembno visokega povečanja življenjskih stroškov, se zvišajo družbeno denarne pomoči za 20 odstotkov, v odnosu na sedanjo višino pomoči;

— Občinska socialna služba mora skupaj s komisijo za določanje družbenih denarnih pomoči ter v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi proučiti socialno-ekonomski položaj vseh podpirancev;

— Pri določanju višine pomoči naj se upošteva načelo, da se zviša pomoč predvsem:

— občanom, katerim pomeni družbena denarna pomoč edini vir dohodka,

— družinam, ki imajo nizke prejemke in večje število otrok.

— Upravnemu odboru sklada oziroma komisiji za štipendije so priporočili, da ugotovi ekonomski položaj štipendistov in v skladu s cenizmom, ki je predviden v družbenem

dogovoru in samoupravnem sporazumu valorizira tudi štipendije.

— Skladu za borbe NOV so priporočili, da valorizira borbevske priznavalnine zlasti tistim, ki jim le-te pomenijo osnovni vir preživljanja.

Po obravnavi in sklepanju o nekaterih premoženjsko pravnih zadevah, so potrdili kreditno pogodbo med Sob Jesenice in stanovanjskim podjetjem Jesenice, s katero daje Sob Jesenice petmesečni kredit v višini 395.774 dinarjev stanovanjskemu podjetju Jesenice za plačilo odškodnine oziroma za odkup stavbe na Česti maršala Tita 6, kjer je predvidena gradnja stanovanjsko poslovno blagovnega centra.

Na seji so obravnavali tudi osnutek odloka o pokopališkem redu in pogrebem obredu v občini Jesenice. O tem bodo razpravljali še v občinskem vodstvu SZDL, pred sklepanjem pa bodo osnutek spregledali tudi vsi delegati oziroma delegacije vseh treh zborov občinske skupščine in bomo o tem tudi naše bralce kasneje informirali. Isto velja tudi za osnutek odloka o prepovedi prodaje in točenja alkoholnih pijač v določenem času na območju občine Jesenice.

ZAČETEK DELA SVETA ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

V sredo, 24. julija, se je pod vodstvom predsednika Marjana Mraka, na svoji prvi seji sestal svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini Jesenice.

Pred svetom je delovala pri skupščini občinska komisija za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki je bila formirana med prvimi v Sloveniji in ki je imela veliko uspeha zlasti pri vzgoji šolske mladine, pa tudi med vozniki na cesti.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu naj bi obravnaval in proučeval cestno-prometno problematiko na področju cestnega prometa, vzgajal in izobraževal udeležence v cestnem prometu, usmerjal in usklajeval preventivno dejavnost organov in organizacij ter predlagal ukrepe za izboljšanje varnosti v cestnem prometu. Naloge sveta so torej velike in odgovorne. Da bi bili kos vsemu delu, so člani sveta na seji že imenovali člane stalnih in občasnih komisij, ki bodo delale na posameznih področjih.

Imenovali so pet komisij: komisijo za prometno vzgojo v vzgojno-raziskovalnih ustanovah in zavodih, komisijo za prometno vzgojo na srednjih in strokovnih šolah, komisijo za predlaganje, sodelovanje in poročanje, komisijo za varnost prometa in

komisijo za priznanja in nagrade. Še naprej pa bodo, kot doslej, delale podkomisije v Železarni, Kranjski gori, Mojstrani, pri Viatorju in predvidoma tudi pri ZZTP Jesenice.

Da bi bilo delo sveta čim bolj uspešno, se bo moral predvsem komisija za varnost prometa, kar najbolj povezuje s krajevnimi skupnostmi.

Na seji so se dogovorili, da bodo jeseni, ko bodo dopusti mimo in se bo pričela šola, sprejeli dokončni program dela sveta in komisij. Takrat bodo tudi izoblikovali dokončen predlog, kateri člani dosedanje komisije za preventivo in vzgojo v cestnem prometu naj bi dobili priznanja in nagrade: značko SPV z zlatim, srebrnim ali bronastim vencem ter knjižne nagrade. Svet bo tudi pobudnik, da bi se septembra sestali predsedniki in podpredsedniki vseh svetov gorenjskih občin, da bi se pogovorili o svojem delu.

Ob zaključku svoje prve seje so člani izrazili željo, da bi jim pri njihovem delu pomagali, s svojim sodelovanjem in obveščanjem o problemih, vsi občani. Storili bodo tudi vse, kar bo v njihovi moči, da bi v šolah nekaj ur namenili tudi prometni vzgoji, da bi naše najmlajše tako lažje obvarovali pred nevarnostmi prometa.

PRVENSTVO REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN

Raznim prireditvam v počastitev občinskega praznika, se je v nedeljo, 28. julija, pridružila tudi občinska organizacija Zveze rezervnih vojaških starešin Jesenice z izvedbo občinskega prvenstva svojih osnovnih organizacij v taktično-orientacijskem pohodu. Vsaka ekipa je štela tri člane.

Prireditve je bil letos v izvedbi osnovne organizacije ZRVS Žirovnica s startom in ciljem pri Krniških jamah v Smokuču. Telesno zahtevna tekmovalna proga v dolžini okrog sedem kilometrov je vodila do sankaske kočice pri sv. Petru, nato preko Gojzdeca nazaj v Smokuč. Ekipa so morale smer pohoda določiti na podlagi danega azimuta in koordinat na karti, na pohod pa so krenili udeleženci po opravljenem streljanju z malokalibrsko pištolo, kjer so bili najboljši.

JANEZ SMOLE, Žirovnica z 38 krogi, MILAN ULČAR, Jesenice s 36 krogi in KAREL TRAMTE, Jesenice s 35 krogi.

Poleg samega pohoda je bilo v programu letos vključeno še reševanje nalog iz topografije, vojaške teorije in taktike.

Izmed sodelujočih ekip je bila najboljša ekipa OO ZRVS Žirovnica,

ki je zbrala skupno 770 točk, izmed posameznikov pa so bili najboljši vsi trije udeleženci ekipe OO ZRVS Žirovnica (JANEZ SMOLE, 267 točk, SLAVKO DEŽMAN 256 točk in ANTON KOSELIJ 247 točk).

Tekmovalni, ki se je odvijalo v lepem vremenu in ob dobri organizaciji OO ZRVS Žirovnica, je prisostvoval tudi predsednik občinske organizacije ZRVS Jesenice Lojze Rakoše. Najboljšim ekipam je po končani prireditvi izročil diplome, najboljšim posameznikom pa poleg diplom še lepe knjižne nagrade.

Občinsko prvenstvo rezervnih vojaških starešin je bila istočasno tudi izbira najboljših ekip, ki bo sodelovala na letošnjem republiškem prvenstvu rezervnih vojaških starešin v taktično orientacijskem pohodu v mesecu avgustu na Lokvah v Trnovskem gozdu.

J. J.

Kolektivna razstava članov DOLIK

Včeraj so s krajšim koncertom moškega pevskega zbora Jeklar, v Delavskem domu na Jesenicah, odprli dvanaesto letošnjo razstavo. To pot se s kolektivno likovno razstavo, v počastitev občinskega praznika, predstavljajo člani likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Strokovni žiriji je trinajst slikarjev predložilo 35 del, od katerih je bilo odbranih za razstavo 28, naslednjih avtorjev: Dana dr. Bem, Franc Dolinšek, Aleksander dr. Galaa, Nika Hafner, Bojan Jerman, Janko Korošec, Janez Kozamernik, Rudi Reichman, Roman Savinšek, Pavel Smolej, Marjan Šimac, Tone Tomazin in Cveto Zupan.

Razstava bo odprta do vključno 11. avgusta, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30 ure, razen v nedeljah, ko je razstava odprta samo dopoldan.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 6. seji izvršnega sveta občinske skupščine, 24. julija so imenovali člane več komisij, nato pa so obravnavali poročila o rezultatih posvetov o nadaljnjem razvoju kovinske in tekstilne industrije ter o neuspelem referendumu v Mizarskem podjetju Radovljica za združitev s komunalnim podjetjem. Razpravljali so tudi o možnostih prodaje gradu Grimše na Rečici pri Bledu narodni banki SRS in o poslovnih izgubah Gorenjske opekarne Dvorska vas. Razen tega so na seji spregovorili še o uresničevanju nalog 10-letnega načrta razvoja otroškega varstva v občini za obdobje 1971—1974, o sklepih posvetovanja o izdelavi družbenega plana 1976—1980 in nalogah nosilcev planiranja v občini. Ocenili so tudi potek akcije za pomoč potresnemu območju na Kozjanskem. Na seji so odobrili program za občinski bilten ter na koncu sprejeli sklep za nakup stanovanj za pripadnike milice na Bledu in v Radovljici.

Letošnji občinski praznik v Radovljici bo potekal v znamenju prijateljskih stikov z občino Brus. Domačini, predvsem nekdanji izseljenci, ki so bili pregnani v to srbsko mesto, bodo gostili goste iz Brusa na svojih domovih. Tako so se odločili na posvetu v četrtek 25. julija in ob tej priložnosti izrazili željo, da bi jeseni vrnil obisk z vlakom prijateljstva. Kljub temu, da je predvideno 12 mest, je interesov, ki bi radi obiskali svoje nekdanje gostitelje, vsaj še enkrat toliko. Komisija za izseljence in internirance pri občinskem odboru ZZB NOV, bo sprejemala prijave šele v septembru, ko bo tudi znano koliko jih bo lahko potovalo z vlakom prijateljstva.

Na 2. seji občinske skupščine, prejšnji mesec so imenovali 15-članski iniciativni odbor za pripravo referenduma o samoprispevku za dokončanje izgradnje šol in drugih družbenih objektov. Za predsednika odbora je bil imenovan Janez Varl, predsednik občinske konference SZDL, za člane pa predsednik skupščine, predsedniki vseh treh zborov skupščine, predsedniki vseh družbenopolitičnih organizacij, TIS, skupnosti otroškega varstva, poslovnega odbora banke in načelnik oddelka za družbene službe. Kot je znano, bodo razpisali nov referendum že jeseni, predhodno pa se bodo občani v KS in delavci v OZD odločali za objekte, ki jih bodo financirali s sredstvi iz samoprispevka. Najprej bodo morali zgraditi še begunsko šolo ter telovadnice v vseh novih šolah, nato pa je na vrsti izgradnja otroških vrtcev.

Na osnovi sklepov s posvetov predstavnikov večjih delovnih organizacij, občinske skupščine in TIS, je občinska skupščina na zadnji seji imenovala 11-članski iniciativni odbor za pripravo samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini. V odbor so vključeni predstavniki sindikata, ZMS, zavoda za zaposlovanje, občinske skupščine, TIS, šolskega centra, kluba študentov in delovnih kolektivov LIP Bled, Sukno Zapuže, Elan Begunje in Veriga Lesce.

V nedeljo 28. julija so v Bohinjski Bistrici slovesno proslavili 90-letnico prostovoljnega gasilskega društva. Ob množični udeležbi članov gasilskih enot iz občine in Gorenjske ter domačinov, so se slovesnosti s sprejemom gostov, govori in podelitvijo priznanj pričele ob 13.30, nakar je bila gasilska parada in nato veselica s srečelovom.

Po podatkih matične knjižnice A. T. Linhart v Radovljici se je število izposojenih knjig letos v prvih šestih mesecih bistveno dvignilo. Medtem, ko so lani v enakem obdobju bralci v vseh knjižnicah v občini sposodili 33.362 knjig, se je letošnje število povzpelo že na 36.362 knjig. Sorazmerno se je obisk knjižnic najbolj povečal v Begunjah, Kamni gorici in v Podnartu, zaradi obnovitvenih del pa se je najbolj zmanjšal na Bledu.

V Partizanskem domu Vodice na Jelovici, ki ga upravlja občinski odbor ZZB NOV Radovljica so imeli v juliju vse zmogljivosti popolnoma zasedene. Dom lahko sprejme največ 40 gostov. To so pretežno člani ZZB in njihovi svojci. Tudi za avgust imajo že vse rezervirano, vendar pa lahko nudijo hrano in pijačo tudi posameznim turistom in skupinam, kar je potrebno javiti v naprej upravi doma.

Pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta in v izvedbi plavalnega kluba Radovljica bo v četrtek 1. avgusta popoldne na radovljiškem kopališču občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju za 1974. leto. Tekmovalno bodo moške in ženske ekipe po starostnih kategorijah na 50 m prsno, crawl in hrbtno ter v štafeti 4 x 50 m. Najbolje uvrščeni ekipi v ženski in moški konkurenci prejmeta spominski pokal občinskega sindikalnega sveta, posamezniki do tretjega mesta pa posebna odličja.

Prejšnjo sredo, 24. julija sta slovita angleška umetnika — tenorist Wynford Evans in lutnar Carl Shavitz pripravila v cerkvi na Blejskem otoku pevski recital znanih Shakespeareovih besedil. Razen angleško govorečih turistov, je bilo med poslušalci bolj malo ljudi, ki bi uživali ob poslušanju vrhunske umetniške besede in pesmi.

Tretja letošnja žrtev blejskega jezera je bil 22-letni Mirko Frelj iz Tržiča, padalec ALC Lesce. V nedeljo 22. julija so se mu ob doskoku s padalom zapletle vezi in je v hipu utonil. Potapljači so ga našli že po dveh urah. Pokojni je bil odlični padalec in se je pripravljaval za pridobitev zlate značke.

Ob Bohinjskem jezeru v taborišču tudi letos tabori taborniška gozdna šola namenjena vodstvom taborniških odredov, čebelic in medvedkov. Šola traja 14 dni, ob sklepnih izpitih pa so sodelovali tudi mentorji iz vseh krajev Slovenije. Svoje šotore so razpeli tudi taborniki iz Trsta, Ljubljane, Domžal in Maribora.

V prejšnjem tednu so se končno napolnili turistični kraji z gosti. Posebno občuten je bil porast nočitev v kampih, kjer so zabeležili domala povsod že lanskolletno število. Na Šobcu so zabeležili že več kot 1700 nočitev na dan, v Radovljici 180, na Bledu 1300, prav tako so tudi v Bohinju dosegli lanskolletno število. Medtem, ko je obisk tujih gostov še vedno izpod lanskega, je vidno poraslo število domačih turistov. To kaže na potrebo, da se v prihodnje turistični delavci morajo bolj usmerjati v priprave za sprejem domačih gostov in temu primerno odrediti tudi cene, ki so še vedno precej višje kot jih zmorejo naši ljudje.

V Gorjah so po vseh naseljih sredi junija končali z nabiranjem črnega ribeza, ki pa letos ni najbolj obrodil. Kmetijska zadruga Bled je namreč uspela letos odkupiti le okoli 140 ton, medtem ko je znašal lanskolletni odkup čez 260 ton. Odkupna cena je bila, tako kot lani 10,5 din za kg, navzlic visokim podražitvam umetnih gnojil in drugih agrotehničnih sredstev ter delovne sile. Obiralcem je zadruga plačala do 3 din za kg obranega ribeza.

V lepem sončnem vremenu, se je v organizaciji društva upokojencev Radovljica, odpravilo prejšnjo soboto 27. julija 130 upokojencev s tremi avtobusi na priljubljeni izlet v neznan. Najprej so obiskali Selško planino, nato pa Pokljuko, kjer je bil končni cilj izleta. Izlet je potekal v prijetnem razpoloženju, za kar ima največ zaslug izkušena vodnica in organizatorka Lojzka Horvat iz Radovljice. Vsak član je prispeval po 60 din.

JESENIŠKI UPKOJENCI NA VODIŠKI PLANINI

Društvo upokojencev na Jesenicah je imelo v sredo, 24. julija, letošnji četrti avtobusni izlet. Tokrat so se odločili za piknik na Vodiški planini. Vreme je bilo izredno lepo in udeleženci so imeli možnost za sončanja in uživanja na gorskem zraku.

Ker agencija ni imela na razpolago dveh avtobusov, naj bi isti avtobus vozil dvakrat. Tega pa ni mogel, ker je zaradi srečanja s polnimi kamioni na gozdni cesti nastala velika zamuda. Druga skupina je morala čakati na dodatno dodeljen avtobus vse dopoldne in je prišla na cilj šele popoldne. To je povzročilo precej slabe volje in nekateri drugega avtobusa sploh niso počakali.

Ob prijetnem razpoloženju na Vodiški planini je druga skupina kmalu pozabila na slabo voljo in jezo in se na večer zadovoljna odpeljala domov. Vsi udeleženci so bili z izletom zadovoljni.

DOM UPKOJENCEV SO PRIČELI ADAPTIRATI

Društvo upokojencev na Jesenicah, ki razpolaga v svojem domu samo s spodnjimi prostori, se je odločilo za podaljšanje dvorane in doizidavo posebne sobe. Za adaptacijo potrebna sredstva sta prispevala železarna Jesenice in republiški odbor društva upokojencev v Ljubljani. Po predračunu bo stala adaptacija 165.938 dinarjev. Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah, ki bo izvršilo adaptacijo, se je obvezalo izvršiti pogodbeno dela najkasneje do 20. novembra, tako, da bo odprtost možna na dan republike. Z deli so že pričeli in ni bojazni, da do predvidenega roka izvajalec ne bi bil gotov.

Ob tej priliki društvo upokojencev na Jesenicah obvešča svoje člane, da v soboto, 3. avgusta, ne bo članskega sestanka, ker je gradbeno podjetje Sava pričelo z adaptacijo doma.

Odbor

IZRAVNALI SO POKOPALIŠČE NA KOROŠKI BELI

Delavci podjetja Gradis so v ponedeljek in torek z buldožerjem odstranili pokopališki zid, ostanke nekdanje mrtvašnice in z opuščene ga pokopališča odpeljali precejšnje količine materiala, ki ga ne bodo več potrebovali pri urejanju zelenice na bodočem Parku talcev. Predvidevajo, da bodo še letos pričeli z urejanjem zelenice.

Z izravnavo pokopališča so odpravili nevarno stanje, ker je bil prostor v zadnjem času skrajno zanevarjen. S tem so dane možnosti, da bo odbor za izgradnjo parka talcev na Koroški Beli lahko nadaljeval z delom in da bo ob podpori pristojnih organov in vseh občanov nalogo opravil do leta 1976, ko naj bi izročili namenu spomenik talcem — delo akademskega slikarja Jaka Torkarja.

krajščini
plak
kult
kult
nadr
kult

CU
PRE
PII
SKIF

prisp
in 100

Zai

pihal

Bohin

žaru

vrst

delov

strijs

vojni

kovin

predv

zarad

tudi

bili u

pa so

vanje

novlj

ki so

niški

cah

1946,

svoje

danes

ustan

ku. C

združ

ni ork

Sto

godek

zvesti

kultu

občar

predn

Z n

certn

vsem

h kul

bil p

stacij

Po

združ

tudi i

ki ga

orkes

njih i

slavij

1971

železa

delov

lani p

v Ko

kvalit

ZEI

NICE

na po

Zen

ustan

berne,

V

SE
NE

Ze

Mal

ranje

kateri

železa

vanje

še bol

ohol i

ram d

precej

plat

kakrše

Kaj

mirno

ČUFARJEVE IN GREGORČIČEVE PLAKETE ZA OBČINSKI PRAZNIK

Na današnji slavnostni seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice, bodo podelili vsakoletne Čufarjeve in Gregorčičeve plakete najboljšim organizacijam in posameznikom, ki so na področju kulturno prosvetnega in pedagoškega dela ter na področju telesne kulture in športa dosegli rezultate oziroma dosežke, s katerimi so nadpovprečno prispevali h kakovosti in množičnosti duhovne in telesne kulture na Jesenicah in v občini.

ČUFARJEVE PLAKETE SO PREJELI:

PIHALNI ORKESTER JESENISKEH ŽELEZARJEV za pomemben prispevek h glasbeni kulturi v občini in 100-letnici delovanja.

Zametek in rojstvo današnjega pihalnega orkestra je bilo leta 1874 v Bohinju od koder se je godba po požaru v bohinskih fužinah s fužinarji vred preselila na Jesenice, kjer je delovala pri takratni Kranjski industrijski družbi. Po prvi svetovni vojni, leta 1919, je bila ustanovljena kovinarska godba, ki so jo sestavljali predvsem napredni delavci, ki so bili zaradi svoje napredne dejavnosti tudi večkrat preganjani. Kasneje sta bili ustanovljeni še dve godbi, vse tri pa so ob okupaciji prenehale z delovanjem. Že v aprilu 1945 je bila ustanovljena godba NOV za Gorenjsko, ki so jo v glavnem sestavljali jeseniški godbeniki. Godba je na Jesenicah ponovno začela delovati leta 1946, ko so dobili v gledališki stavbi svoje prostore, ki jih uporabljajo še danes. Dve leti kasneje pa je bila ustanovljena godba tudi na Javorniku. Obe godbi sta se v letu 1968 združili v enotni in kvalitetni pihalni orkester Jeseniških železarjev.

Stoletnica godbe je pomemben dogodek, saj so bili godbeniki ves ta čas zvesti dvema svojima nalogama: kulturno-glasbeni vzgoji delavcev in občanov ter bili prisotni pri naprednem delavskem gibanju.

Z množico manifestativnih in koncertnih nastopov, je orkester predvsem po osvoboditvi veliko prispeval h kulturnemu življenju občanov in bil prisoten pri vseh večjih manifestacijah.

Po osvoboditvi, predvsem pa po združitvi je pihalni orkester dosegel tudi pomemben kvaliteten napredek, ki ga potrjujejo uspehi, ki jih je orkester dosegel na raznih tekmovanjih in na gostovanjih po vsej Jugoslaviji pa tudi v zamejstvu. Leta 1971 je pihalni orkester Jeseniških železarjev za uspešno in dolgoletno delovanje prejel Gallusovo plaketo, lani pa je na srečanju godb Slovenije v Kopru dobil srebrno plaketo za kvaliteto.

ZENSKI PEVSKI ZBOR JESENICE za izredno kvaliteten dosežek na področju glasbene dejavnosti.

Zenski pevski zbor Jesenice je bil ustanovljen spomladi leta 1968. Že isto leto je s svojo kvaliteto opozoril nase na sodelovanju na festivalu pevskih zborov v Gorici — Italija, kjer je v posameznih kategorijah osvojil eno tretje in eno četrto mesto, v sekciji ženskih zborov. Leta 1970 je zbor na istem festivalu svoj uspeh izpred dveh let ponovil, leta 1973 je zbor v Gorici sicer ponovno osvojil četrto mesto, vendar to pomeni za zbor doslej največji kvaliteten dosežek, saj je to uvrstitev dosegel v veliki konkurenci z odličnimi zbori iz Madžarske, Danske, Romunije in Novega Sada, poleg italijanskih zborov.

Svojo kvaliteto je zbor potrdil tudi na republiškem tekmovanju pevskih zborov v Mariboru, kjer je k t edini sodelujoči pevski zbor prejel za kvaliteto srebrno plaketo mesta Maribor in se po oceni uvrstil na sedmo mesto v Sloveniji. Zbor je tudi nekajkrat snemal za radio Ljubljana, imel več samostojnih koncertov doma in v zamejstvu ter je sodeloval tudi na številnih priložnostnih prireditvah in na vsakoletnem srečanju z našimi zbori na Jesenicah.

Zenski pevski zbor vsa leta od ustanovitve vodi prof. Milko Skoberne, ki ima poleg marljivosti in

zavzetosti pevk največ zaslug za tak hiter kvaliteten vzpon zbora.

ROMAN SAVINŠEK, akademski slikar in likovni pedagog za uspešno mentorsko in pedagoško delo na področju likovne umetnosti.

Kmalu zatem, ko se je leta 1966 po končani akademiji za likovno umetnost zaposlil na posebnih osnovni šoli na Jesenicah, kot učitelj likovnega pouka, se je pridružil slikarjem amaterjem, ki so združeni v sekciji DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. V sekciji zelo uspešno deluje kot mentor — svetovalec, pobudnik in kulturni aktivist. S svojim vztrajnim delom je dosegel pri posameznikih izredno lep likovno ustvarjalni napredek. Z Dolikovci sodeluje povsem enakopravno pa tudi redno z njimi skupaj razstavlja na kolektivnih razstavah. Leta 1972 je imel tudi svojo prvo samostojno slikarsko razstavo.

Nagrajenec aktivno tudi deluje v predsedstvu občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij in v kulturno umetniškem klubu Tone Čufar.

Izredno zavzet, ustvarjal in delaven se je izkazal tudi kot likovni pedagog. V teh letih likovno pedagoškega dela na posebnih osnovni šoli na Jesenicah, je z učenci dosegel izredne uspehe. Njegovi učenci so na primer izredno kvaliteto ilustrirali izbrane otroške pesmi Slavka Savinška Poredni smeh, ki jih je izdal kulturno umeniški klub Tone Čufar Jesenice.

GREGORČIČEVE PLAKETE SO PREJELI:

KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZB NOV JAVORNIK — KOROŠKA BELA za razvijanje množičnosti na področju telesne kulture.

Krajevna organizacija ZB NOV Javornik — Koroška Bela je najpriazdevnejša borbovska organizacija v občini, ki uspešno in dostopno prenaša na mladino revolucionarne tradicije narodnoosvobodilne borbe. Že tradicionalno vsako leto organizira dve športni prireditvi, ki daleč presegata običajne naloge tovrstnih organizacij.

Že petnajstkrat so izvedli KURIRSKI SMUK v spomin na padle kurirje januarja 1945 v Medjem dolu. Prireditev je po množičnosti prerasla krajevne in občinske meje ter je dobila že gorenjski značaj. Kljub temu, da je bil kurirski smuk prva leta na obronkih Karavank, skoraj 1800 metrov nad morjem, kamor je bil možen pristop le peš, se je smuka udeleževalo po dvesto in več tekmovalcev. Zadnja leta pa so ga prenesli nižje na Pristavo, kjer se je udeležba tekmovalcev povečala na 1000 in več.

Druga taka spominsko športna prireditev v izvedbi te organizacije je vsakoletni SPOMINSKI POHOD učencev osnovne šole Koroška Bela po partizanskih poteh na Pristavo. Ob pohodu, ki ga opravijo vsako leto 25. maja, ob dnevu mladosti in rojst-

nem dnevu predsednika Tita, izdajo tudi poseben bilten s kratkimi življenjepisi borcev tega področja in partizanskimi dogodki. Pri pohodu poleg mladine sodeluje tudi od 50 do 70 nekdanjih borcev kot spremeljevalcev pohoda in razlagalcev posameznih spominskih obeležij iz NOV. Zadnje leto so se v ta pohod vključili tudi učenci vseh šol jeseniške občine in se pohoda udeležuje tudi po 2000 mladih.

Obe prireditvi sta dosegli izredno množičnost na področju telesne kulture z mladimi, izredno pomembni pa sta tudi pri ohranjanju in prenašanju tradicij NOB na mlade generacije.

EDO DROBNAK, elektrotehnik iz Železarne, za dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture.

V povojnem obdobju se je aktivno udeleževal pri atletiki, odbojki in nogometu. Kot športni delavec pa je deloval v različnih klubih kot odbornik, tehnični vodja in kot sodnik. Od leta 1950 dalje nepretrgoma sodeluje tudi v hokejskem društvu in je odgovoren za sodniško službo. Od leta 1956 dalje je tudi nepretrgoma tajnik kegljaškega kluba na ledu, od leta 1965 dalje pa je tudi član Zveze za kegljanje na ledu Slovenije. Nagrajenec je vsestranski športni delavec, saj ga srečamo kot organizatorja ali sodnika pri različnih športnih prireditvah. Za svoje delo na športnem področju je prejel plaketo Atletske zveze Slovenije.

ALOJZ JERAM, glasbeni učitelj na glasbeni šoli Jesenice, sicer pa trener namiznoteniskega kluba Jesenice, za dosežke pri telesni vzgoji na strokovnem in organizacijskem področju.

Nagrajenec je najprej začel aktivno delovati v nogometnem klubu, za tem pa je skoraj sedem let aktivno igral odbojko pri odbojarskem klubu Jesenice. Največ ga mu je pomenil namizni tenis, ki ga igra že od leta 1940. Enkrat je bil celo slovenski prvak med posamezniki, enkrat pa v dvojicah, večkrat pa je nastopal tudi v slovenski ekipi. Po prenehanju z aktivnim igranjem je prevzel trenerske posle in skrbi za mlade namiznoteniske igralce. Pridobil si je trenerski naziv na Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani.

Poleg trenerskega dela, je tudi v odboru namiznoteniskega kluba opravljal različne funkcije, dvajset let je bil v upravnem odboru športnega društva Jesenice, petnajst let pa v izvršnem odboru Namiznoteniske zveze Slovenije. Za svoje aktivno delo je prejel tudi priznanje Namiznoteniske zveze Slovenije in Jugoslavije.

DUSAN BRUN, strugar v Železarni, sicer pa trener v hokejskem društvu Jesenice, za dosežke pri telesni vzgoji na strokovnem in organizacijskem področju.

Svojo športno kariero je začel že leta 1939 s smučanjem in sicer s teki in skoki. Pozneje je uspešno nastopal v nogometnem klubu skoraj deset let. Bil je član prvega moštva, ki je bil nekaj časa po osvoboditvi v vrhu slovenskega nogometa.

Med hokejiste se je vključil leta 1948 in aktivno igral vse do leta 1965. V tem času je moštvo desetkrat osvojilo državno prvenstvo, trikrat pa je bilo drugo. Za HK

Jesenice je odigral več kot 400 tekem in zato od kluba prejel zlato drsalko. Leta 1966 je v ČSSR končal trenerski tečaj in od takrat dalje tudi kot trener skrbi za razvoj hokeja na Jesenicah. Pomagal je pri treningih prvega moštva, več let je samostojno treniral moštvo Kranjske gore, vsa leta pa deluje kot trener v hokejski šoli. Dve leti je tudi trener mladinske državne reprezentance. Za svoje delo je prejel tudi plaketo Zveze za hokej Slovenije.

MILAN BUDJA, strokovni delavec v Železarni, za dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture.

Že kot mladinec je aktivno igral nogomet najprej v Murski Soboti in kasneje v Sevnici. Že leta 1957 pa ga srečamo med odborniki nogometnega kluba Jesenice in sicer kot tajni-

ka in tehničnega vodjo. Eno leto je bil predsednik košarkarskega kluba, od leta 1965 dalje pa je neprekinjeno predsednik nogometnega kluba Jesenice. Ima največ zaslug za uspešno pomlajevanje kluba v katerem deluje več kot 50 mladih, ki tudi redno trenirajo.

Od leta 1965 dalje aktivno deluje tudi v športnem društvu Jesenice in v občinski zvezi za telesno kulturo Slovenije. Za svoje delo je prejel zlato plaketo nogometne zveze Slovenije in Jugoslavije.

VSEM LETOŠNJIM NAGRAJENCEM S ČUFARJEVO IN GREGORČIČEVO PLAKETO ISKRENO ČESTITAMO.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

3. in 4. avgusta ital. CS barvni film VRAG V MOZGU, v režiji Sergio Sollima, v gl. vlogi Stefania Sandrelli, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. avgusta franc. CS barvni film MARSEJSKI KLAN, v režiji Jose Giovanni, v gl. vlogi Jean Paul Belmondo, ob 19. uri.

7. avgusta franc. amer. CS barvni film ZVEZDA JUGA, v režiji Sydney Hayers, v gl. vlogi Georg Sagal, ob 19. uri.

8. avgusta zaprto!

9. avgusta ital. CS barvni film DO ZADNJE KAPLJE KRVI, v režiji John Byrd, v gl. vlogi Craig Hill, ob 19. uri.

10. avgusta amer. CS barvni film »GETAWAY« — BEG, v režiji Sam Peckinpah, v gl. vlogi Steve McQueen, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

3. in 4. avgusta franc. CS barvni

film MARSEJSKI KLAN, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. avgusta ital. CS barvni film VRAG V MOZGU, ob 20. uri.

7. avgusta zaprto!

8. avgusta ital. CS barvni film DO ZADNJE KAPLJE KRVI, ob 20. uri.

9. avgusta ital. amer. CS barvni film ZVEZDA JUGA, ob 20. uri.

10. avgusta amer. CS barvni film SHAFLOV VELIKI PODVIG, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

3. avgusta amer. CS barvni film VSE MESTO JE KRIVO.

4. avgusta amer. CS barvni film OD KJE VONJ PO SMODNIKU.

7. avgusta franc. CS barvni film MARSEJSKI KLAN.

8. avgusta franc. amer. CS barvni film ZVEZDA JUGA.

10. avgusta ital. CS barvni film VRAG V MOZGU.

Seminarji za člane delegacij

Delavska univerza Jesenice je v juniju razpisala seminarje za člane delegacij TOZD in OZD.

Čas za prijave, prav tako pa tudi čas za organizacijo posameznih seminarjev je bil in je še neomejen.

Ker se večina dosedanjih prijav nanaša na jesenske mesece, obveščamo tudi vse tiste organizacije, ki so bile pripravljene sodelovati v poletnih mesecih, da bomo seminarje za člane delegacij organizirali v mesecih september in oktober.

Delavska univerza Jesenice

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 4. avgusta, sta
dežurni trgovini:
— Zarja, Kašta 4 Plavž,
— Rožca na Javorniku.

ZAHVALA

Ob bolečini in prerani izgubi dragega moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

VIKTORIJA KOMACA

se žaljujoči najiskrenejše zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki so v najtežjih dneh žalovali z nami, pokojniku poklonili vence in cvetje ter ga pospremili do njegovega zadnjega doma. Posebno zahvalo izrekamo dr. Čehu, dr. Azmanu in ostalemu osebju bolnice Jesenice za izkazano nego in pomoč v bolezni. Iskrena zahvala tudi ZB NOV terena Podmežaklja, strelski družini obratu HVZ in družbenopolitičnim organizacijam železarne Jesenice za izkazano posebno čast ter govornikom za poslovilne besede in pevcem za žalostinke ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: žena Rezka, hčerka Živa, mati Ana, sestre Tončka, Ana, Ivana ter brat Johan z družinami.

RAZPIS

Center srednjih šol Jesenice (gimnazija in ekonomska šola)

razpisuje delovno mesto
snažilke za nedoločen čas.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Prošnje oddajte v pisarni gimnazije. Komisija bo sprejemala prošnje do zasedbe delovnega mesta.

ZAHVALA

Ob nenadni tragični izgubi naše žene, mamice in snaha

MARIJE ROZMAN

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam kakorkoli v teh težkih dneh pomagali, z nami sočustvovali in pokojnici poklonili cvetje in vence ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo pa smo dolžni izreči sodelavcem kadrovskega sektorja in sindikatu skupnih služb Železarne ter sosedom in obratu Iskre na Blejski Dobravi za vso moralno in materialno pomoč in oporo.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: mož Jože, hčerka Katarina in sin Primož

VEČ KULTURE NA NAŠIH CESTAH

ŠE ENKRAT »TUDI TAKE« NETOVARIŠKE ŠOFERJE IMAMO

Železar 28. 6. in 12. 7. t. l.

Malce pozno sem zvedel za reagiranje šoferja avtomobila KR 400-76, katerega obnašanje sem opisal v Železaru 28. 6. t. l. Njegovo opisovanje »drugačje medalje« pa samo še bolj potrjuje moje trditve, da je ohol in neobziren. Temu danes moram dodati še, da je tudi z resnico precej skregan, kajti tudi ta »drugačja« medalja ga kaže takega, kakršen je.

Kaj in kakšen je človek, ki sam mirno in javno prizna, ko sem ga z

zelo jasnimi gibi prosil, naj bi se mi z avtom umaknil, ki v odgovoru zapiše: »Videl sem, da nekaj gestikulira z rokami, zato sem skomignil z rameni v znak vprašanja, nakar sem zalajal dokaj glasno avtomobilsko hup. Način »razgovora« šoferja opel kadeta (mimogrede: ni bil ravno tak avto, čudno, da sodnik za prekrške tega ni bolje ugotovil, ko ima vendar s tem vsakodnevno prakso? Pri tem ta opazka ni od muh, kajti različna vozila so različno široka!) se mi je zdel nespodoben, zato sem odšel s prizorišča. Glasno trobljenje se je nadaljevalo, za kar se nisem več mečnil (!!!) pod črtal I. J.).

Kakšen je torej šofer, ki zelo različne gibe, naj bi se umaknil z avtom, da bi šel jaz mimo, krsti za

nekakšno »gestikuliranje«, nakar se naredi neumnega, brezobzirnega in gluhega ter »skomigne« z rameni in se izgubi v hišo? Kako more kak šofer tako ravnodušno prenašati glasno hupanje avtomobila, kar je povzročil prav on? In poleg tega človek, ki pravi, da je sodnik za prekrške, torej oseba, ki naj bi imela izreden posluš za človeške odnose, za red in mir in še posebej za resnico in pravičnost?

Kako sme šofer, ki je pustil vozilo na javnem mestu, oditi od njega, dokler s tem preprečuje prehod — in to z »gestikuliranjem« in hupanjem opozorjen in naprošen — drugemu, konkretno tedaj meni? To je osnovno kratenje osnovnih pravic! Pa sodnik za prekrške?

Ali nisem že prvič zapisal, da sem po vsem tem avto tudi jaz postavil tako, da tudi on, sodnik za prekrške, brez mojega umika ni mogel iz te slepe ulice? On pa zdaj »na drugi strani medalje« opisuje, kot da sem

to zatajil. Res pa je on »pozabil« napisati, da je svoj avto pustil tam sprva tako, kot sem opisal in da ni bilo mogoče iti mimo niti najmanjšemu avtu. Verjetno sem starejši — in naj se »pohvalim« — tudi boljši šofer od njega, zato bi prišel tam mimo — med njegovim avtom in ograjo — če bi se le dalo. Prvič zato, ker se mi je mudilo, drugič pa zaradi pravilnega parkiranja pred sosedom. Zato naj tistih 185 cm vtakne lepo za klobuk, kajti ta širina je bila tam šele potem, ko sva se »srečala« drugič, t.j. ob njegovem odhodu. Sodnik za prekrške torej resnico zavija in se ob vsem, sicer nepomembnem dogodku vztrajno spreneveda in si s tem piše kaj slabo karakteristiko. Je to njegova splošna navada?

Čudim se, da se mu »ni zdelo vredno reagirati na njegove žaljivke (moje)« tedaj, ko sem mu povedal, kar mu gre, da se vsaj drugič ne bi tako obnašal? Vsak pameten in količjak

samokritičen človek — saj ga vsakdo kdaj lahko polomi — bi ob vsem tem vsaj (kljub temi) zardel in iz tega zapomnil pouk. Ne, moj »srečevalec« kar naprej javno in oholo trdi, da ga niti hupanje ni vznemirilo in da tudi sicer ni hotel reagirati na moje žaljivke. Naj bralci, ki verjetno svojega sodnika za prekrške poznajo bolje kot jaz, o vsem še enkrat presodijo sami. Končno, če bi bilo res tako, kot pravi moj »srečevalec«, bi moral priti zaradi kaljenja miru s hupanjem (zvečer) in zaradi žaljivk prav pred sodnika za prekrške.

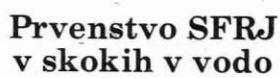
Nekaj mu pa dam prav: pod mojim člankom ni bilo podpisa. Toda, ne po moji krivdi, o čemer se lahko prepriča v uredništvu. Jaz sem se dotlej vedno podpisal, prav tako kot danes.

Ivan Jan

(P. U. Podpis Ivana Jana v prvem sestavku je izpadel iz povsem tehničnih razlogov.)

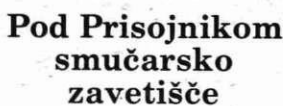
taio proti vnu in nekaj kol prva koncem je nastala pri vrhu prava gneča, tako da je bilo več kot deset šahistov ki so še vedno kandidirali za sam vrh. A. Železnik (pa tudi Lojak in Simončič), ki je bil še po sedmem kolu med vodilnimi, je v naslednjih kolih izgubil nekaj dobljenih partij in vseh upov za dobro uvrstitev je bilo konec. Rutinirano je zmagal Poredoš iz Novega mesta

ŠD Jesenice se zahvaljuje pokrovitelju TK ZMS železarnе Jesenice ter podjetjem: Gorenjka Jesenice, Tobak Jesenice, SGP Sava Jesenice, Feršped, Univerzal Jesenice, Državna založba Slovenije – enota Jesenice, Ljubljanska banka – enota Jesenice in Vodovod Jesenice, ki so finančno in materialno podprla društvo pri organizaciji tekmovanja.

Drugega avgusta bodo skoki s trimetrške deske, tretjega pa skoki z desetmetrškega stolpa; ob 10. uri obvezni del in ob 16. uri prosti del.

Nastopili bodo tudi tekmovalci PK Jesenice.

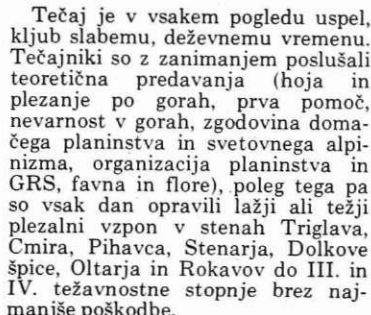

Vsi ljubitelji smučarskega športa so vabljeni, da se udeležijo odprtja tega prepotrebne objekta, ki bo v nedeljo, ob 10.30 uri.

BALINARSKI TURNIR V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA

Po končanem tekmoivanju je zastopnik občinskega sindikalnega sveta najboljšim trem ekipam izročil pokale, ki jih je prispeval ta organ. Turnir je odlično uspel ob pomoči jeseniških podjetij, predvsem pa Univerzala Jesenice, trgovskega podjetja Zarja in SGP Sava. S tem se tudi balinarski klub Jesenice vsem, ki so prispevali k izvedbi turnirja, najlepše zahvaljuje. C.k.

Tecajniki, instruktorji in gorski vodniki so po zaključku tečaja ugovodili, da je sedem dni mnogo premalo za sistematično in načrtno šolanje in vzgojo mladih gornikov. Za tem enotedenskim plezalnoalpinističnim tečajem v Vratih, se bodo tabori in tečaji vrstili vse poletje. Od 1. do 7. septembra pa bo jesenski plezalnoalpinistični tabor v srcu zahodnih Julijskih Alp, v Zabrnški krnici, pod stenami Gamsove matere, Inomate in Viša.

Rešitve vpišite v izrezan lik križanke s tiskanimi črkami in čitljivo ter nam jih pošljite do vključno 6. avgusta 1974, do 12. ure.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

[illegible]